

Asociația Juc. Filialei 1000
SALA DE LECTURĂ

flacăra

anul XXXII
45 (1482)
VINERI
11 NOIEMBRIE
1983

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

NICOLAE CEAUȘESCU: „Noi, în România, sintem preocupați de dezvoltarea patriei noastre, de asigurarea unei vieți mai bune pentru poporul nostru; dar înțelegem bine că nu putem face acest lucru decît în condiții de pace și colaborare internațională”.

PERSPECTIVE LARGI CONLUCRĂRII PRIETENEȘTI ROMÂNNO-IUGOSLAVE

Comentariu de ION D. GOIA
Pagina 3

„Un soare nou a răsărit”

Două pagini de evocări
din epopeea Marii Uniri
Paginile 8-9

Vești bune de pe frontul energiei

Problema numărul unu a economiei în două reportaje de Ilie Purcaru și Dumitru Eliade
Pagina 5

„Veniți la Alba Iulia-n Ardeal!”

o invitație a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, pentru apropiata sărbătoare națională de la 1 Decembrie

Decebal, marele rege dac, în viziunea marelui artist Ion Jalea

NATURA — SURSA ȘI RESURSA VIEȚII

Acest valoros tezaur pe care-l reprezintă plantele medicinale e departe de a-și fi dezvăluit toate secretele. Nutrind convingerea că farmacia naturii poate servi într-o măsură și mai mare sănătății oamenilor, supunem atenției două experiențe inedite, realizate la Oradea și Sebeș.
reportaje de Liviu Timbus și Cici Iordache-Adam
(pag. 10-11)

CUM PĂSTRĂM PORTUL POPULAR ?

Avînd drept punct de plecare repetatele îndemnuri ale secretarului general al partidului de a cultiva și dezvolta valorile tradiționale ale neamului, inaugurăm în acest număr o amplă dezbatere privind portul popular, o problemă artistică, economică și, mai ales, morală.
anchetă de ADRIAN DOHOTARU
(pag. 22-23)

● Grijiile și bucuriile de fiecare zi ale unui deputat ● Adevărul despre Ohaba și ceva în plus ●

Un oraș
mai mic
într-unul
mai mare

Circumscripția electorală 22 a Consiliului popular al municipiului Ploiești este constituită din aproape tot cartierul Bariera Bucureștiului. Dacă medicul Tudor Zaharia, deputatul circumscripției, nu-i poate cunoaște chiar pe toți cei 10 mii de cetățeni pe care-i reprezintă în fața consiliului popular, în schimb, mai toată lumea îl cunoaște pe el.

— Mă cunosc și copiii. Mă opresc oamenii pe stradă cu fel de fel de probleme, nu numai de sănătate sau de buna organizare a treburilor cartierului. Acum câteva zile, cineva m-a oprit: Ce părere aveți, să-mi dau fata după băiatul lui cutare? Am spus s-o dea. Îi cunoașteam pe amândoi tinerii. Au crescut sub ochii mei. Cuminți, serioși. Totdeauna mi-a făcut plăcere să simt încrederea oamenilor. E o dovadă că ai reușit să te apropii de el, că și-ai făcut bine munca.

Dr. Tudor Zaharia este deputat în legislatura a doua. Contracecandidații lui în alegeri au fost doi directori de întreprindere: de la Rulmentul și de la Sticla Prahovei, cunoscuți și stimati în cartier. Oamenii l-au preferat pe doctor. În cei 22 de ani ajunseseră să-l cunoască, aveau încredere în el.

— Bineînțeles, în multe din acțiunile pe care le întreprindem, un ajutor substanțial primim în primul rând de la cei doi directori de întreprindere, cu care dealtfel sunt și prieten. Îmi sunt și pacienți, dintre cei pe care-i urmăresc cu toată atenția. Știi cum e cu directorii de mari întreprinderi. Mai fac câte un puseu de tensiune, uită să mai plece în concediu, sint stresați, n-au timp să treacă pe la doctor.

Bariera Bucureștiului. Cine a trecut măcar o dată prin Ploiești, fie cu trenul, fie cu mașina, știe cum arată înainte și cum arată acum poarta principală de intrare în oraș. Despre ce s-a făcut și cu siguranță se va mai face în cartierul despre care scriem astăzi, despre problemele unui cartier tânăr, în plină construcție discutăm nu numai cu dr. Tudor Zaharia, ci și cu câteva din ajutoarele sale de nădejde. Le-am spus astfel lui Marin Toma, secretarul organizației P.C.N. a cartierului, pensionar, Constantin Andrei, președintele Comitetului de cetățeni, mecanic de instalații C.F.R. în viața civilă, și Nicolae Stoian, administratorul Asociației de locatari nr. 7.

Dr. Tudor Zaharia: Aproape tot cartierul este nou. Construcția lui nu s-a ter-

minat. De 10 ani sîntem în șantier. Pentru a face un cartier modern, căruia să nu-i lipsească nimic din ceea ce reclamă o viață civilizată, pe măsura pretențiilor noastre, a fost necesar să se demoleze aproape totul. Am căutat, prin inițiative locale, prin munca cetățenilor, prin reamenajarea unor spații existente să rezolvăm urgențele. În paralel, am ieșit în întâmpinarea constructorului în amenajarea unor spații verzi, degajarea de moloz a străzilor și a terenurilor de joacă, menținerea curățeniei. De exemplu, punctul sanitar și măcelăria au fost demolate. Este prevăzută construirea unui dispensar medical de adulți și copii, plus un cabinet de stomatologie. În special pentru primul ajutor, se simțea nevoia unui punct sanitar în cartier. Ne-am gândit că în blocul 12 F putem amenaja un punct sanitar provizoriu. Am discutat cu locatarii care au fost de acord, cu consiliul popular, profit de ocazie să spun că am găsit întotdeauna înțelegere la consiliul popular, care nu ne-a respins nici una din propunerile pe care le-am făcut, și am amenajat punctul sanitar. Am găsit înțelegere și la spital, unde între noi fie vorba sînt și director adjunct, și conducerea spitalului a normat acolo un cadru sanitar.

Marin Toma: O vreme singurul magazin în care cetățenii cartierului își puteau face cumpărăturile zilnice a fost Miorița, din cauza asta supraaglomerat. Într-un fost dormitor C.F.R. dezafectat, am amenajat un centru de piine, o măcelărie. Pentru sifoane, cetățenii cartierului trebuiau să meargă pînă în centru. Am adus o mașină veche, am reparat-o și am montat-o tot aici. Terenurile de sport și joacă erau prevăzute în etapa a doua. Consiliul popular ne-a repartizat terenul, am vorbit cu comitetul de părinți al școlii, cu citiva meșteri de la Rulmentul și Sticla Prahovei care au făcut aparatele și problema s-a rezolvat. Odată cu dispariția sau restrîngerea șantierului, am intervenit noi. În locul mormanelor de pămînt, am plantat pomi, am amenajat spațiile verzi. Terenurile virane au fost date cetățenilor, care le cultivă.

Dr. Tudor Zaharia: Cartierul e acum un mic oraș într-unul mai mare, care are tot ce-i trebuie. Am făcut cu sprijinul cetățenilor o piață, un centru Agrocoop și I.L.D., într-o săptămîină. Tot prin munca oamenilor, am amenajat câteva tarabe pentru tîrîanii care vin la oraș cu produse. La început locatarii vecini pieței erau împotrivi, se gîndeau la zgomete, la curățenie. Acum vor s-o exîndem. Grădinița a fost demolată. La Grupul școlar I Mai, într-un cămin nefolosit și degradat, cu sprijinul întreprinderii Rulmentul și al Uzinei I Mai, am amenajat o grădiniță, pe care o vom folosi pînă la darea în folosință a celei noi. Filiera pe care acționăm este simplă și eficientă. Cetățenii fac propunerile, le analizăm și le prezentăm consiliului. Comitetul de cetățeni, Comisia de femei, Organizația democrației și unității socialiste, Asociațiile de locatari au propunerile, inițiative. Ele se judecă la fața locului. Tovarășul Nicolae Coman, prim-vicepreședinte al consiliului popular, vine în mijlocul nostru. Hotărîrea se ia pe loc. Deși în cartier numai în proporție de 20 la sută trăiesc ploieștenii, restul sînt veniți din alte părți, fiecare cu concepția lui, cu grad de civilizație și educație diferită, credem că am reușit să mobilizăm cetățenii astfel încît să se considere adevărați cetățeni ai Ploieștiului, să fie interesați de felul cum arată orașul lor.

OPREA GEORGESCU

O comună care
luptă cu lenea

Printre dealuri uscate, ca niște spinări uriașe de bivoli, cum ar spune un artist cu harul cuvintului, printre drumuri prăfoase, între albiile Secășului și Gîrbăului, se află comuna Ohaba. De la Alba Iulia, ca să ajungi degrabă, trebuie să folosești un autoturism de teren, căci altfel ești obligat să ocolești mult și nu întotdeauna drumul cunoscut e și cel mai scurt. Pe scurtătură, ai impresia că ești într-o aplicație. Obligat la manevre subtile, șoferul arată multă îndemînare și nu e de mirare că, odată ajuns, am început să-l laud. Cînd ajungi cu bine la locul dorit, primul gînd e de a mulțumi aproapeului.

E duminică, dar în ciuda peisajului cam arid, localitatea e însuflețită de forța oamenilor și de fîpătul imenselor cîrduri de giște. Nicăieri n-am văzut atitea giște ca în Ohaba. Trag cu urechea, căci nu am nas fin, și aflu una, alta despre comună. Oamenii vorbesc de bine conducerea și, neavînd motive de îndoială, cer lămuriri. Un om mai în vîrstă, trecut de păcatele tîneretelor, îmi reține cu osăbire atenția. Aflu de la el că primarul, Eremia Dragomir, e, oarecum, nou în sat, în sensul că, după ce a lucrat o bună bucată de vreme în Alba Iulia, s-a reintors în locurile natale. Faptul nu e la îndoială oricui și tîm cu tot dinadinsul să-l caut. Dar unde? E totuși dimineață și primul meu gînd e de om leneș e că omul își va fi bînd cafeaua acasă, după tipicul orașeanului. Gîndul se înșeală însă, căci aflu degrabă că cel căutat se află la cîmp. Dau o fugă (cu mașina) pînă acolo și nu mică mi-a fost mirarea să văd că pe ogor se află o mulțime de cadre de răs-pundere. Fac cunoștință cu fiecare și dau aici, cu respect, numele lor: primarul Eremia Dragomir; inginerul Vasile Zaharia, șeful fermei; Aurel Titu, inginerul șef al C.A.P.; Sîmion Dragomir, președintele C.A.P.; inginerul Achim Mureșan, de la ferma vegetală. Surpriza fiind mare, evident că stau de vorbă cu fiecare. Dar întii de toate, cu primarul. „Cum ai reușit, zic, să aduceți în cîmp, la această oră, atitea cadre de conducere, zic, știut fiind că nu toți cei prezenți au obligații în acest sens?” „Să ne fie

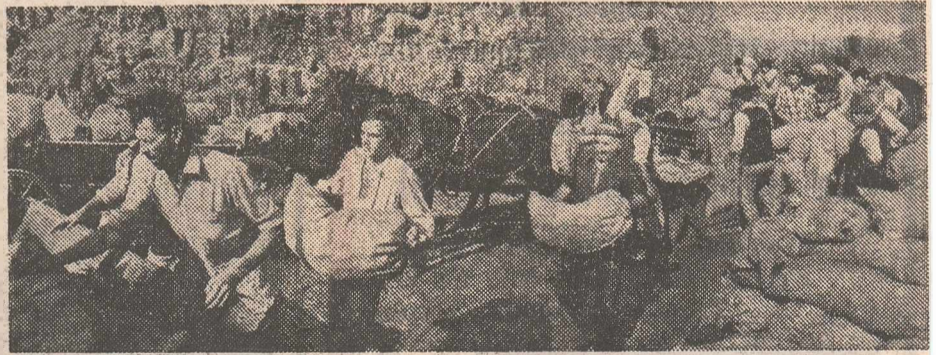
lîmpede, zice, nu eu l-am adus. Au venit ei, zice”. Îi întreb de ce. Șeful fermei a sosit aici, fiindcă Ohaba are o fermă pentru reinmulțirea cartofilor, al cărei beneficiar este C.S.L. Alba Iulia, față de care trebuie să fie mereu aproape, pentru a respecta cum se cuvine contractul; inginerul șef al C.A.P. a venit din simplul motiv că cei care duc la bun sfîrșit treaba sînt tîrîanii cooperatori și ar fi un păcat să nu te interesezi de cel care duc tot greul; în fine, inginerul Achim Mureșan a venit în cîmp, fiindcă i se pare nefiresc să stea acasă cînd tot satul trudește. „Bine, bine, zic eu, dar nu e-n chestie”. „Ba da, zice el, căci la facultate eu n-am învățat numai tehnologia agriculturii, ci și etica ei”. Superb spus!

Ferma în cauză are rezultate bune, mai ales în ultima vreme. Numai la soțul Ostara, a cărui recoltare s-a încheiat în timp record, s-au obținut 15.000 kg la hectar, ceea ce onorează pe deplin contractul de sîmînță cu C.S.L. Alba Iulia. La soțul Desirée, producția a fost și mai mare. Dar ferma a produs și soiuri cu proprietăți culinare, cum ar fi Procura, de pildă, precum și unele experimentale. Judecînd după planul de ansamblu, producția a crescut în ultimii trei ani de la 12.000 t/ha, la 20.000 t/ha. Singurul lucru în această abundentă îl constituie lipsa mijloacelor de transport. Soluția s-a găsit tot pe plan local. Cooperatorii și-au pus la dispoziție toate atelajele lor și au venit la cîmp cu vîcută, cu căruță și, bineînțeles, cu cai spre a duce la bun sfîrșit munca. Se simte că le e milă de cartofii care așteaptă în saci, ca niște ființe neajutorate.

Un bun exemplu îl dă cooperatorul Dragomir Sîmion, în vîrstă de 66 de ani, care, deși bolnav, nu vrea nici în ruptul capului să părăsească ogorul. Toți îl consideră cel mai harnic om din sat. Atît de harnic, încît s-a îmbolnăvit din pricina muncii. Dar de lăsat, nu se lasă. Dragomir Sîmion vrea să meargă la băi. „Foarte bine, bade Sîmioane, zice primarul, fâ o cerere și te trimitem. De fapt, dumneata nici nu trebuia să mai vii în cîmp, zău așa”. Deodată apare și fiul lui, din Blaj, care a venit la Ohaba cu bicicleta, pe scurtătură ca și mine, ca să-l ajute tatăl. Deși e muncitor, conduce vaca înhămată la căruță, ce ține loc de bou, atît de bine, încît seamănă cu un autentic tîrîan.

Dau să plec și primarul Eremia Dragomir îmi șoptește la ureche: „Vă rog să scrieți adevărul despre noi, căci, cum să vă spun, despre Ohaba nu s-a prea scris de bine”. Îl asigur că o să scriu de foarte bine.

RADU G. ŢEPOSU

O fericită inițiativă a făcut ca și anul acesta Bucureștii să se bucure, la sfîrșitul frumoasei toamne, de o mare expoziție de flori, sigur mai ales florile toamnei, la care și-au dat concursul specialiști din aproape toată țara, împătimitii de cauză foarte rentabilă și economică florilor.

Așa se face că Ateneul român s-a văzut gazda generoasă — deși barocul foaterelor sale a concurat serios nevoia de lumină și de alb și de simplitate presupusă de o astfel de expoziție — s-a văzut, zic, gazda generoasă a unei manifestări care a înnobilit orașul amiral și i-a dat bucureșteanului sentimentul că participă direct la progresul ideii de frumos în țara noastră.

Sigur, aplaudînd, cum am făcut de la început, inițiativa, salutînd cu toată căldura pasiunii cu care oameni de știință, ingineri, tehnicieni, nu ostensec să acrediteze șansa și economică a cultivării florilor, — și din acest punct de vedere sînt de admirat acei oameni care nu pregetă să împingă înainte și această industrie — voi spune cu convingerea că mă aflu tocmai în asentimentul lor că merită să facem mai mult, și mai mult, mult mai mult decît facem pentru flori.

Nu sînt, firește, în clipa de față în posesia tuturor datelor economice dar sînt convins, din tot ce știu, că e foarte rentabilă floricultura, ca să nu mai

vorbesc de valoarea ei educativă fiindcă ce poate, oare, sensibiliza mai adînc și cultiva mai mult sufletul omenesc decît dragostea pentru flori, ele însele izvorînd în natură ca o lecție de armonie și de farmec spiritual. La Ateneul român au fost prezenți cultivatorii ai florilor din Oradea și

Opinia unui alegător

Concertul florarilor la Ateneu

Brașov și Dumbrăveni și Cluj și București și Constanța, iar întrecerea lor a cucerit, pentru toți, un mare premiu, al dăruirii pe altarul mai binelui și mai frumosului vieții noastre de fiecare zi.

Pe mine mă interesează însă, în acest articol, mai ales faptul că se profilează, cum mai ziceam, o adevărată industrie a florilor, că specialiști de mare clasă fac serioase cercetări de cultivare a celor mai diverse soiuri, de acclimatizare a unor flori altădată aduse cu avionul din străinătate, și acum vindute de noi acolo, în sfîrșit, cu experiențele lor argumentează o mare

tradiție românească și în mod special consolidează o tradiție și o îmbogățesc. Gazetele scriu mai puțin decît s-ar cuveni despre acești oameni, nici eu nu-i cunosc pe toți, dar pe unii, cum sînt lucrătorii de la Centrul de cercetări sere Băneasa, conduși de ingenera Canarcahe și unde o fată ti-

nără, ingenera Buzatu, cultivă și îngrijește o sută șazece de varietăți de crizanteme, îi cunosc bine și mă simt dator să-i laud aici. Și fiindcă veni vorba de crizanteme, ele au și fost reginele Expoziției de la Ateneu, e bine de pildă să se știe că preînd, nu presupun, preînd, un an de muncă întreg ca să înflorească o dată, în octombrie-noiembrie aici, în lumea crizantemelor, Bucureștii ar fi putut lua premiul întii.

Dar la expoziție, la care sînt sigur că a și contribuit cu tot sufletul și cu toată știința și puterea lui, a fost prezent un profesor de horticultură, mare

iubitor de flori, și a făcut câteva observații și sugestii demne de toată stima noastră și în stare să îmbogățescă domeniul iar eu subscriu la ele cu inima și cu condeiul.

Anume, s-a sugerat că o atenție sporită, ba poate intenționată, ar merita să se dea tufănelor, floare românească specifică, rezistînd pînă tîrziu sub brume și lăsîndu-se ușor cultivată de multă lume, la țară, nu mai vorbesc, dar și în oraș, în mici grădinițe și în balcoane chiar. S-a sugerat, apoi, cultivarea mai ambițioasă a mușcatorilor, la fel de românești ca și tufănelele, și cred că ideea ar trebui rapid îmbrățișată și toți iubitorii de flori încurajați și ajutați să fie beneficiarii minunii care este mușcata într-un cerdac sau într-un balcon de casă de gospodar.

M-a mai cucerit ideea încurajării cultivatorilor de flori individuali, la oraș ca și la sat, și chiar un concurs al lor — idee pentru care subscriu aici cu credința că la anul, pe vremea asta, voi fi martorul unei expoziții de flori ilustrînd progresul acestei nobile arte — pentru că eu o consider o artă adevărată — creșterea florilor și la care să participe cei mai vestiți cultivatori, din toată țara, și poate că și o asociație națională a crescătorilor de flori ar fi și ea o idee fericită!

DINU SĂRARU

Perspective largi conlucrării multilaterale prietenești dintre România și Iugoslavia

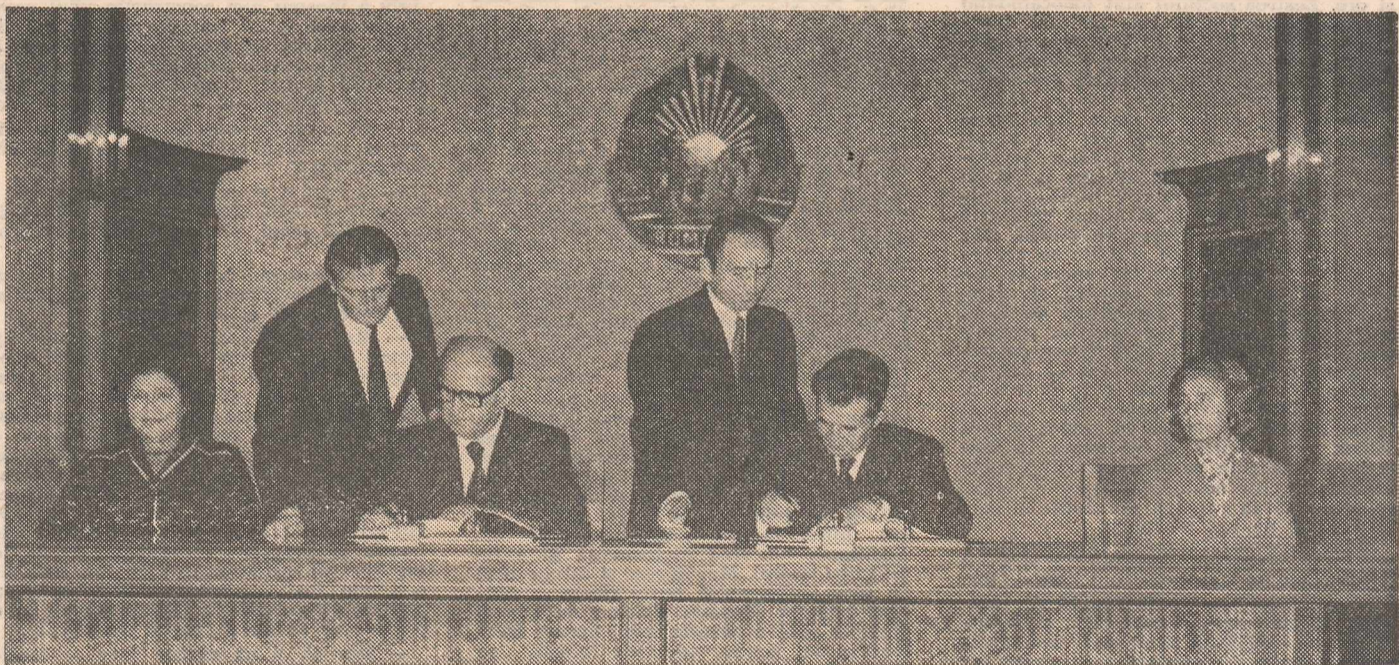
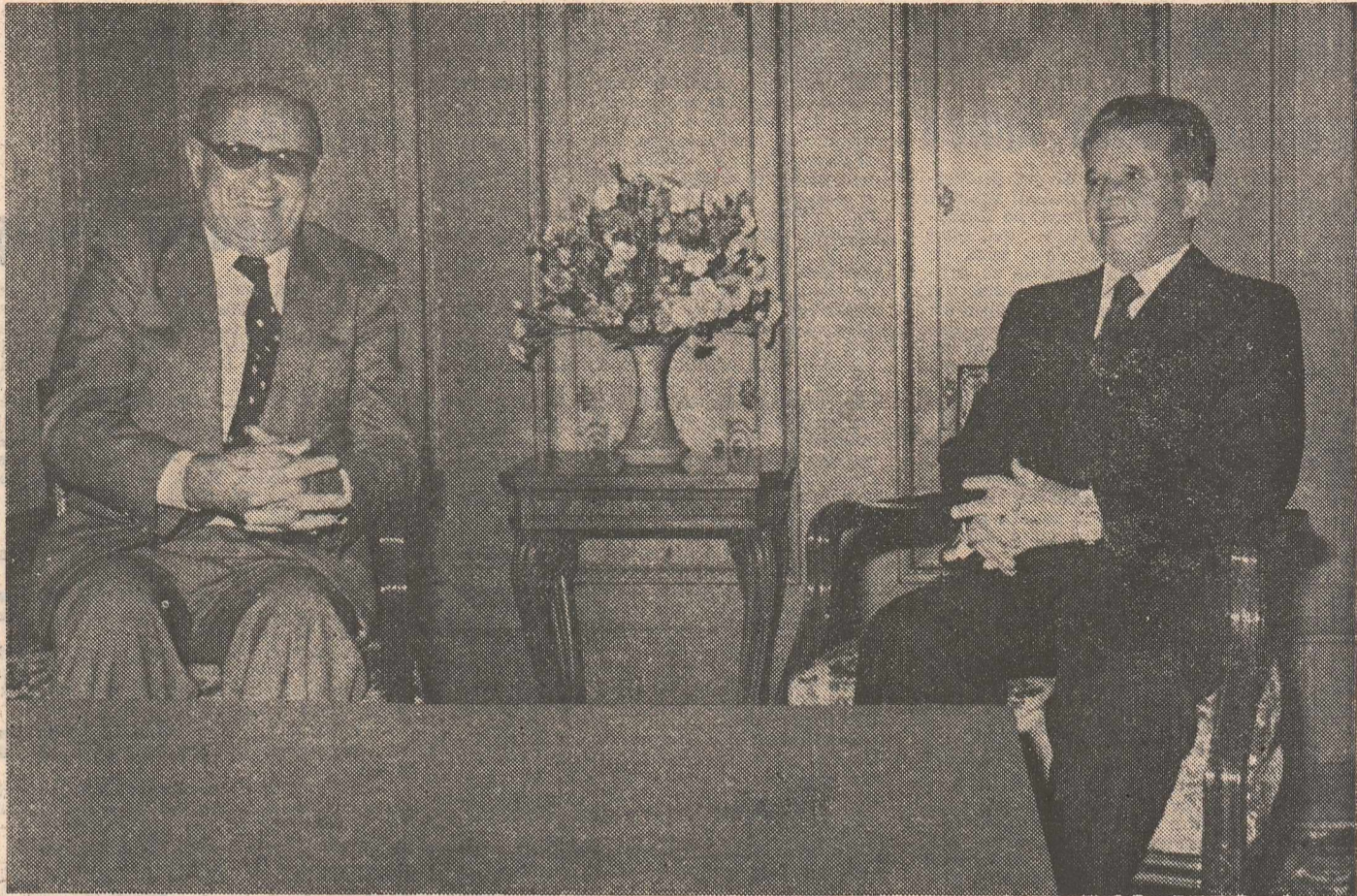
Bucuroși
de oaspeți

● Fructuoase rezultate ale noului dialog la nivel înalt ●

Continuată în aceeași atmosferă de caldă prietenie, de înțelegere, colaborare și stimă reciprocă, vizita oficială de prietenie efectuată în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de tovarășul Mika Špiljak, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, împreună cu tovarăsa Ștefița Špiljak, s-a încheiat cu rezultate fructuoase, care deschid perspective largi conlucrării multilaterale prietenești româno-iugoslave, în interesul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Convorbirile la nivel înalt româno-iugoslave au însemnat în primul rând, după cum se subliniază în Declarația comună româno-iugoslavă, o contribuție de seamă la extinderea și diversificarea legăturilor bilaterale pe multiple planuri. Acordând o atenție deosebită promovării colaborării economice și creșterii schimburilor comerciale dintre cele două țări, președinții Nicolae Ceaușescu și Mika Špiljak au apreciat pozitiv eforturile și acțiunile întreprinse în această direcție de guvernele României și Iugoslaviei, de Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică, de celelalte organe și organizații economice. În acest cadru, s-a evidențiat însemnătatea pe care o are pentru ambele țări, precum și pe plan mai larg, colaborarea româno-iugoslavă în construirea și folosirea sistemelor hidroenergetice și de navigație de la Porțile de Fier I și Porțile de Fier II. A fost subliniat interesul reciproc pentru înfăptuirea măsurilor convenite în comun în vederea accelerării construcției sistemului Porțile de Fier II și pentru suplimentarea puterii instalate la ambele sisteme. În același timp, s-a relevat necesitatea ca, în condițiile evoluției economice nefavorabile în lume, să fie folosite într-o măsură tot mai mare avantajele pe care le oferă nivelul de dezvoltare a celor două economii, apropierea geografică, legăturile de transport dintre cele două țări pentru colaborarea economică reciprocă. În acest sens, se relevă în Declarația comună, este necesar ca cele două guverne, Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică și celelalte organe economice să acționeze mai hotărât în scopul întăririi colaborării dintre economiile celor două țări, prin promovarea unor acțiuni comune în diferite domenii, pentru dezvoltarea producției în comun de noi produse, asigurând astfel ridicarea nivelului tehnic și industrial din cele două țări. În domenii deosebite pentru colaborare au fost menționate electronica, electrotehnica, construcțiile de mașini, chimia și petrochimia. Posibilități importante există și în realizarea colaborării în domeniul metalurgiei și siderurgiei, al metalelor neferoase și feroalajelor, precum și în cercetarea geologică și exploatarea de petrol și gaze în zona de frontieră. Subliniind rezultatele colaborării în domeniile științei, culturii, învățământului, mijloacelor de informare, turismului și sportului, președinții Nicolae Ceaușescu și Mika Špiljak s-au pronunțat pentru îmbogățirea conținutului acestei colaborări, pentru amplificarea informării opiniei publice din cele două țări asupra tuturor aspectelor, vieții și construcției socialiste în România și Iugoslavia, în scopul unei mai bune cunoașteri a dezvoltării lor istorice, a relațiilor lor tradiționale de prietenie, a valorilor materiale și spirituale ale poporului român și popoarelor iugoslave.

Schimbul de păreri cu privire la unele aspecte esențiale ale actualității politice internaționale a relevat și de astă dată identitatea sau apropierea punctelor de vedere ale celor două țări, precum și actualitatea pozițiilor și aprecierilor cuprinse în declarațiile comune româno-iugoslave din ultimii ani. În acest cadru a fost relevată preocuparea României și Iugoslaviei față de agravarea incordării în relațiile internaționale, ca rezultat al politicii de forță, dominație și dictat, de împărțire și reimpărțire a sferelor de influență, al recurgerii tot mai frecvente la intervenții și amestec în treburile interne ale altor țări, intensificării necentenitei a cursei înarmărilor, accentuării crizei economice mondiale și sporirii decalajelor dintre țări, al nesoluționării problemelor internaționale existente și apariției de noi focare de criză și conflicte armate în diferite zone ale lumii. S-a apreciat că în aceste condiții se impune mai mult ca oricând unirea eforturilor popoarelor, ale forțelor înaintate de pretutindeni pentru oprirea agravării situației internaționale, pentru reluarea nefrântă și consolidarea politicii de destindere, înțelegere și pace, pentru soluționarea pe cale politică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase, pentru așezarea la baza relațiilor dintre state a principiilor egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, a dreptului fiecărui popor de a hotărâ singur calea dezvoltării sale, fără nici un amestec din afară. Cei doi președinți au pus în evidență atenția deosebită pe care România și Iugoslavia o acordă evoluției situației pe continentul european, unde se găsește în momentul de față cele mai puternice arsenale, în-

deosebi nucleare, ceea ce constituie o gravă amenințare pentru viața popoarelor din această parte a lumii. Pornindu-se de la aprecierea că oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, și în primul rând de dezarmare nucleară, constituie problema fundamentală a zilelor noastre, s-a subliniat de ambele părți necesitatea de a se acționa cu hotărâre pentru oprirea amplasării de noi rachete în Europa, pentru retragerea și distrugerea celor existente. În acest context, s-a relevat că România și Iugoslavia, ca state balcanice, sint profund interesate să conlucreze activ și eficient pentru ca în Peninsula Balcanică să fie instaurat un climat de încredere și pace, să se dezvolte o trainică și largă colaborare multilaterală, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a bunei vecinătăți și cooperării pașnice, într-o zonă fără arme nucleare și fără baze militare străine.

Se poate conchide cu totală îndreptățire că prin rezultatele sale, prin întreaga sa desfășurare, recentul dialog la nivel înalt româno-iugoslav a constituit o nouă manifestare grăitoare a dorinței României și Iugoslaviei de a conferi noi dimensiuni relațiilor de prietenie, colaborare și cooperare pe multiple planuri, precum și pe arena internațională, în interesul reciproc, pentru a-și aduce o contribuție importantă la statornicirea unui curs nou în viața politică mondială, la promovarea politicii de destindere, încredere și colaborare între națiuni, la înfăptuirea năzuinței de libertate, independență și progres a popoarelor, la triumful idealurilor socialismului și păcii în lume.

ION D. GOIA ■

Martor ocular

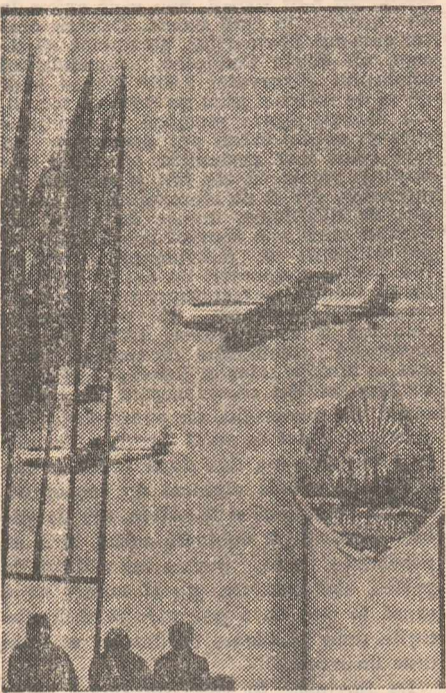
Pasărea măiastră s-a născut în Oltenia

● O splendidă demonstrație aviatică la Craiova ●

Jumătate de secol în văzduh

O zi cum am mai vrea să fie și altele, o zi dintre acelea pe care viața ar trebui să ni le promită mai des și chiar să se țină de cuvânt, așa a fost ziua de duminică, 6 noiembrie, la Craiova.

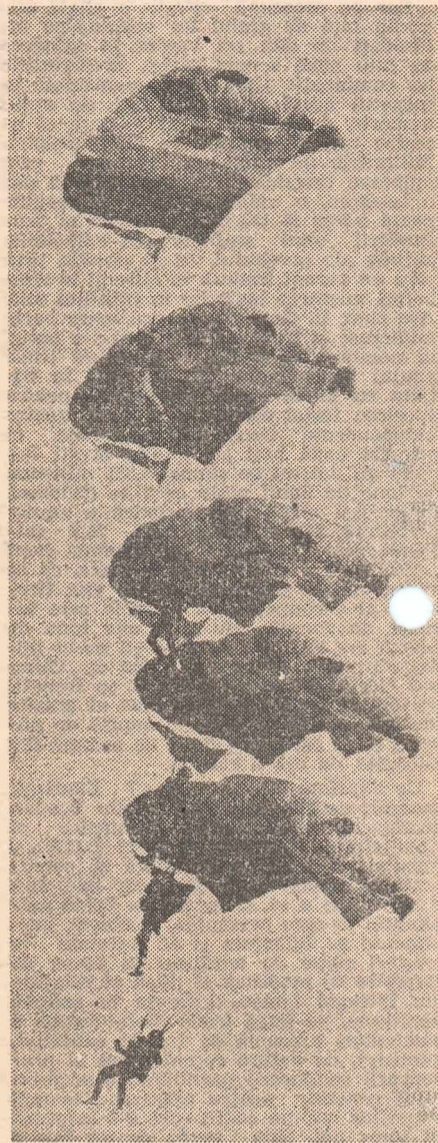
În urmă cu 50 de ani, încercatul pilot Petre Ivanovici, născut la Băilești, înființa aici împreună cu un grup de înimoși susținători, Aeroclubul „Oltenia”, unde și-au făcut ucenicia mulți dintre cei

mi-au povestit din cartea aceasta de povești adevărate cât a fost timp, preț de două ore, printre clipele și printre minutele în care se abandonau cu totul plăcerii nu de a mai vorbi, ci de a vedea. Și am avut ce vedea cu toții iar despre ce am văzut se va vorbi, fără îndoială, și peste zece de ani, dacă avem în vedere că în mulțimea strânsă în marginea aerodromului Balta verde de lângă Craiova se aflau și mulți, foarte mulți copii.

În deschiderea mitingului s-a înălțat mai întâi sonda meteo, adică avionul pilotat de Nicolae Conțu, într-o acțiune de „recunoaștere” a spațiului și a condițiilor în care aveau să evolueze ceilalți participanți. Dar numele cărora, dintre acești participanți, s-ar cuveni să le amintim acum mai întâi, cînd spectacolul a fost

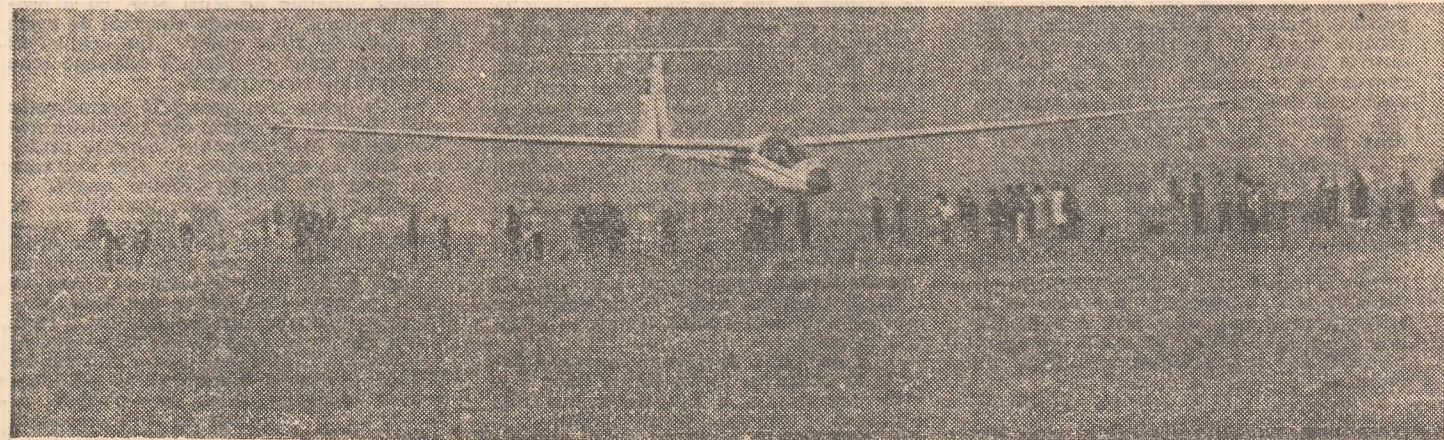
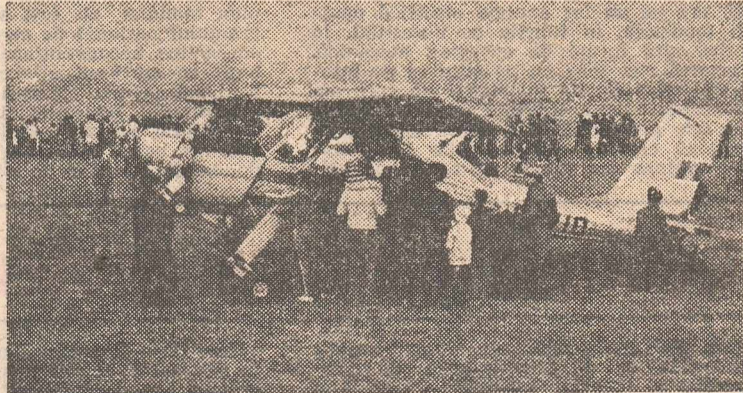
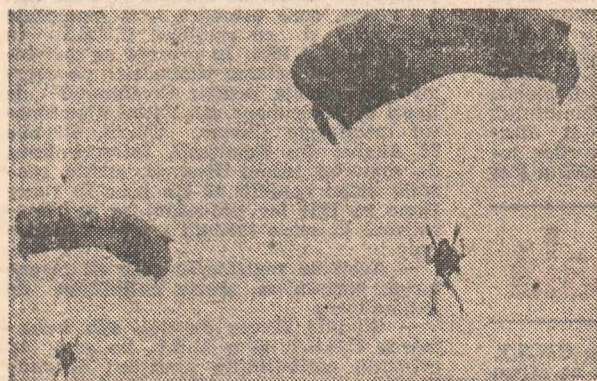
unic și toți au muncit, deopotrivă, pentru a fi astfel? Parașutiștii, printre care Gheorghe Iancu, Ionel și Maria Iordănescu, Florica Uță, planoriști precum Gheorghe Bărbuceanu, Simion Marian, Nicolae Mihăiță, Titel Stîrcu, așa și zborului cu motor precum Marcel Mitu, Maria Sulean, Nina Ioniță, Coca Elisaveta, Ludmila Avramescu, ei ca și ceilalți colegi ai lor s-au tot jucat cu inimile celor care-i priveau de jos și care în unele clipe strîngeau pumnii ori își frîngeau degetele iar în clipa următoare respirau adînc, eliberați parcă de o povară, și își simțeau suflătele invadate de bucuria lîmpede de a vedea că temerile lor fuseseră inutile. Și n-am putea să-i uităm nici pe Mihai Albu și Cezar Rusu, piloți de încercare la Brașov, doi așa ai școlii românești de aco-

bație aviatică, a căror virtuozitate a făcut să se lase liniștea peste aerodrom în ce ei executau faimosul „zbor în oglindă” la care nu se încumetă decât „piloții tari”. Așa zburau odinioară aici, la Craiova, Romeo Popescu și Petre Ivanovici. Și ca să mai dăm un exemplu despre felul cum s-a desfășurat această demonstrație, vrem să amintim aici și despre măiestria împinsă parcă dincolo de orice închipuire pe care a dovedit-o Mielu Feteanu, aviator de linie la Tarom și campion al multor concursuri naționale și internaționale. Cînd el și-a lăsat avionul să cadă precum o frunză, toamna, aviatorii nu mind această figură chiar „feuille morte” ori atunci cînd deasupra aerodromului execută așa-numita figură „abracadabra” în difuzoarele stației de amplificare glasul crainicului Vasile Tudor, o adevărată enciclopedie despre aviatori și aviație, n-adeucea iarăși aminte că acrobațiile acestea erau executate și de Petre Ivanovici „de care se temea aparatul”, că ele reprezintă „tot ce poate face omul și aparatul și, într-o clipă în care exprima exact gândul tuturor celor prezenți, i s-a adresat celui pierdut, parcă, în beția zborului „Ajunge, Mielu, ni se taie respirația, n-trec fiorii”.

A fost, într-adevăr, o zi dintre acele pe care viața ar trebui să ni le promită mai des și chiar să se țină de cuvânt.

DUMITRU ELIADE
Fotografii de VICTOR RADULESCU

Există cu adevărat lucruri mărunte?

Cu simțul datoriei față de cetățean

● Dintr-o picătură de apă s-a născut și marea! ● Pe strada Luterană — o agenție cu idei ●

„Cind aud de «oberteil»-uri, imi vine să mă duc cit văd cu ochii”

În condițiile în care seceta durează de aproape doi ani de zile și riurile noastre sînt în suferință, apa devine o problemă. Drumul ei pînă la consumator, cel puțin pentru bucureșteni, devine mai complicat și mai costisitor. Iată motivul pentru care întreprinderea canal apă București invită pe toate căile la evitarea risipei. N-o face, așadar, ca urmare a unui gînd meschin, ci din realism. Desigur, evitarea risipei în orice domeniu este o chestiune de conștiință și educație, și apa nu trebuie irosită nici cînd Dimbovița se află în zilele ei bune. Dar I.C.A.B.-ul, cîntînd pe buna credință a beneficiarilor săi, are grijă să se apere și de indiferenței sau leneși, instrumentul cel mai sigur fiind amenda. Astfel că 12 oameni politicoși, demni și incoruptibili bat străzile Capitalei, sunînd din poartă în poartă și din apartament în apartament, lăsînd acolo unde e cazul, somații sau aplicînd celor de rea credință amenzi. Ce va face însă, în continuare, cetățeanul? Va încerca, desigur, să-și repare robinetul sau sifonul de la bucătărie sau baie. Cam acestea sînt punctele nevralgice. Adică să-și schimbe o garnitură, un cap de armătură etc.

De aici începe totul. Bătaia de cap o dă o piesă numită „oberteil”, capul de armătură. De ani de zile această piesă a devenit vedeta magazinelor Tehnometal. Ea a intrat în conștiința celui care încercă să-și repare robinetul, fie că o face singur, fie că este ajutat de un meșter. Oamenii serioși între 18 și 80 de ani întrebă zilnic „Aveți cumva un oberteil?” și tot zilnic primesc, în loc de răspuns, un zîmbet condescendent. Indiferent de tonul pe care întrebă, cu umilință sau plin de aplomb, produsul cu pricina nu se lasă dibuit. Am zis dibuit, deoarece, capul de armătură se bucură din plin de statutul pe care îl are: iese la iveală cînd te arăți îndatoritor și mai puțin principal. În aceste condiții, el poate să te coste dublu. Așa sînd lucrurile, iată-ne în căutarea piesei cap de armătură.

La I.C.R.M.

Tovarășul director Constantin Păls ne mărturisește: „Cind aud de oberteil-uri, imi vine să mă duc cit văd cu ochii. Întreprinderea care îl fabrică, I.R.E.M.O.A.S., ne spune dînsul, încearcă să țină pasul cu solicitările, dar se pare că n-are capacitatea necesară. În plus, alama este o materie primă deficitară. S-a pus și problema recuperării acestor piese de la cetățeni. De pildă, cine vrea să cumpere un cap de armătură, să-l aducă pe cel defect”. Ar fi o soluție numai că, așa cum crede și Olga Dragomir, economista, ea să-l schimbe pe cel vechi, trebuie să-l găsească pe cel nou”.

I.R.E.M.O.A.S.

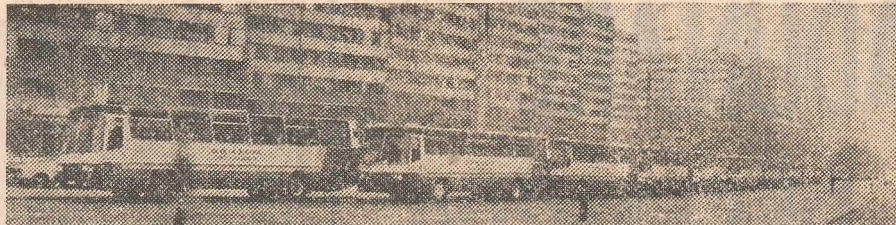
Mihai Marinescu, inginer șef: „Noi am propus ca toate capetele de armătură și toate armăturile similare care ies din uz să fie recuperate pentru reintroducerea alamei în circuit. Există o întreprindere de recuperare care se ocupă cu așa ceva. De ani de zile discutăm povestea asta. Nu mai știu cu cine n-am făcut-o. Pe de altă parte, printr-o exploatare normală, mai atentă, acestui produs i se poate prelungi durata de utilizare. În plus, se împlă uneori ca apa să vină fie cu o presiune foarte mare, fie cu unele impurități, chiar cu nisip. Și bine, nisipul acela se strecoară între elementele componente ale capului de armătură și îl uzează mai repede. Dar, să recunoaștem, în principal vina este a noastră. Există mari rezanțe, deși, le citeva luni, am intrat în normal cu livrările. Avem o capacitate limitată, deoarece sînt necesare niște strunguri multiax, care nu se găsesc chiar așa, pe toate drumurile. Sperăm să intrăm în normal începînd cu anul viitor, deoarece încercăm o colaborare cu întreprinderea de tehnică medicală din București încă din această lună”.

La I.C.A.B.

„Nici vorbă de așa ceva, de unde pînă unde nisip în apă, se miră tovarășul director Saru. Adevărul este că filetul capului de armătură este prea mare și dau de șapte ori pînă să închid robinetul, deci este vorba și de un viciu de proiectare. Pe de altă parte, garniturile sînt slabe. Nimeni nu spune să folosim cauciuc natural, dar nici să le facem din orice fel de cauciuc. De fapt, trebuie găsit un material care să reziste în condițiile date. În ceea ce privește presiunea apei, nu depășim 4—5 atmosfere, iar capetele de armătură sînt prevăzute să reziste la 6 atmosfere (ele fiind supuse și la o presiune de 10 atmosfere, după cite ne spunea inginerul foria Cezar, șeful atelierului proiectare de la I.R.E.M.O.A.S. — n.n.)”.

Răspunsurile sînt în genere cunoscute. Ele au mai apărut în presă, cu ocazia unor anchete similare, și acum un an, și acum doi ani, și, probabil, încă vom răsfoi citeva colecții, vom descoperi că u o vechime mult mai mare. Urăm succes colaborării pe cale să se infiripe cu întreprinderea de tehnică medicală, dar nimic nu ne convinge că ea u putea debuta mai devreme (fie și cu o altă întreprindere), după cum nu credem că industria omânească a fost inezestrată peste noapte cu strungurile multiax. Avem chiar bănuiala că fabricantul început să dea semne de mai mult interes spre înmătatea acestui an. Ni s-a mai spus că alama este o materie primă deficitară. Este. Dar problema e alta. Produsul se află în plan, fabrica primește o cantitate de metal pentru fabricarea lui, iar comerțul îl așteaptă. Sigur că da, fiind deficitară, alama se poate să fie economisită, recuperată într-o proporție porită din piese vechi etc., dar acest lucru presupune o altă discuție. Nu ne mai rămîne decît să așteptăm ca și I.R.E.M.O.A.S. să se țină de promisiuni, așa cum am făcut-o și în anii trecuți, și să se cîrpină cum putem robinetele.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Un fotoreportaj

de ELENA GHERA:

Cinci sute de bucureșteni confirmă adevărul unui slogan turistic:

Nici nu știți ce frumos e la Cheia!

Duminică, în Obor, la ora 6 dimineața, 11 autocare mai păstrau încă farurile aprinse. În minutele următoare plecau, în șir indian, într-una din obișnuitele drumeții organizate de Agenția de turism de la Complexul hotelier „București” (str. Luterană 4, șef de filială Lucian Preda) și pregătite, în cele mai mici amănunte, de către Comisia sport-turism a Consiliului Sindicatelor din sectorul II. Nefiind o dimineață rece, ghizii autocarelor nu au avut prea mult de furcă cu încălzirea atmosferei: explicații extrem de utile și interesante ne îmbogățesc cunoștințele la fiecare kilometru, încît, la Cheia, ajungem pe nesimțite și plini de voie bună. Dintr-unul din balcoanele hanului cu același nume, beneficiarii drumeției — cei aproape 500 de sindicaliști din peste 30 de locuri de muncă diferite — odată coboriți din autocare ne-au înțărît convingerea că turism de masă se poate face chiar și pe o perioadă foarte scurtă, adică: de dimineața pînă seara. Hanul Cheia devine cartier general: se împart echipele, mititeii, berea, se stabilesc trasee, se schimbă paltoanele cu pulovere, se pregătesc rucsacurile. Tinerii de la INCERC au cu ei o chitară, casetofone sînt mai multe, copiii sînt și mai mulți, inutil să vă mai spunem că toată lumea s-a simțit minunată! Marea majoritate erau la prima drumeție, dar indemnul amintitei agenții de turism le-a prins bine, oferindu-le o duminică reconfortantă.

Istoria noastră,
viața noastră

„Un soare nou a răsărit“

• „Unirea tuturor românilor într-un singur stat este cea mai firească pretențiune a civilizațiunii“ •

MAREA ADUNARE DE LA 1 DECEMBRIE 1918

La Alba Iulia ninsese. Zăpada se așezase din belșug pe străzi, peste case, peste parcuri, înveselind gândurile și bucurind ochii. Porțile Cetății Alba erau împodobite cu steaguri naționale. De acele porți fuseseră legați în 1785 Horea și Cloșca. O gardă națională din munții Abrudului ținea ordinea. Cimpia din Cetate era o mare de oameni și o pădure de steaguri. Satele erau adunate în grupuri. Și fiecare avea steagul său. „Și cind au prins a filii steagurile, părea că tot pământul s-a mișcat din temelii“. Măreață adunare și sfântă zi pentru neamul românesc :

„Cuprinde sufletele, dă cordilor grai
Răsună de larmă și luncă și plai
Tresare sub glie voevodul Mihai
Se scoală și Ștefan cel Mare“.

Reprezentanții poporului se îndreaptă spre sala Cazinoului militar din Cetate. O sală splendid împodobită cu crengi de brad, cu drapel românesc și ale tuturor statelor aliate : Franța, Anglia, S.U.A., Belgia, Serbia... Peste tot în sală scene emoționante. Se revăd cunoscuți între ei după ani lungi de suferință și bejenie. Se îmbrățișază și bucuria le inundă ființa. Cu toții erau în clipa în care visul lor cel mai fierbinte, o nădejde care de atâtea ori părea că a murit și că n-o să mai fie, în clipa în care ceea ce fusese o mingiere, singura mingiere într-un noian de dureri, se intrupa în bucuria împlinirii. Singe mult, singe curat românesc imbelșugase pământul acesta hrănind cauza națională. Și iată ea se realiza. Moartea sutelor de mii de români nu fusese în zadar. Dar prea multă moarte fusese, prea mare sacrificiul, prea chinătoare durerea și așteptarea! Și cind clipa sosise — în sfârșit sosise! — bucuria nu mai știa cum să se manifeste. Era pretutindeni, era în toți, trăia ca o forță colectivă de nestăvilii.

În sală erau și reprezentanți ai provinciilor românești deja dezrobite și unite cu „țara“, erau trimișii voluntarilor transilvăneni de pe frontul din Moldova, erau corespondenții ziarelor românești de pretutindeni. O masă lungă se afla așezată pe o tribună improvizată în capul sălii. Iau loc în jurul ei membrii Comitetului Național Român Central. Nesfârșite urale îi întâmpină. Ștefan Cicio-Pop deschide ședința. Salută pe cei prezenți : „Voi, reprezentanți ai poporului, sinteți chemați să vă spuneți cuvântul (aplauleze care izbucnesc de peste tot durează câteva minute). Venim înaintea voastră, fiind cont de mandatul nostru și declarăm că poporul românesc este matur, își cunoaște chemarea sublimă în lumea civilizată. Propunerile le va face comitetul provizoriu. Cu sitală vă salut pe voi reprezentanți ai poporului român!“ Strigăte puternice de „Trăiască!“ și „Vrem unirea tuturor românilor!“ se aud pretutindeni. Se propun Laurențiu Onea și Sever Miclea ca notari ai Adunării și Ioan Suciu ca raportor al Comisiei de verificare a mandatelor. Erau în sală 1226 delegați reprezentând toate județele din cuprinsul Transilvaniei și Banatului, erau delegați ai cultelor, ai consistoarelor și capitulurilor ; ai societăților culturale, fondurilor și fundațiilor, ai presei, ai Consiliului tehnic central român, ai reuniunilor de lectură, de cântări și muzică, ai societăților universitarilor români, societăților financiare, sportive, reuniunilor de femei, colegiilor și școlilor, ai reuniunilor de meseriași, gărzilor naționale, tinerimii universitare. Tot ce era suflare românească organizată și-a trimis reprezentanți la Alba Iulia. Ioan Suciu propune ca președinte al Adunării pe Gheorghe Pop de Băsești. Alegerea lui „Badea Gheorghe“ e primită cu aclamații. „Cu figura lui de bătrîn savant persian, cu mustățile zbirlite și cu nări nervoase, barba patriarhului tunsă cu grijă, îți făcea impresia unui prinț arhaic, pe care-l întâlnești în variații, pe pereții Pinacotecilor“, cum și-l aminteste Emil Isac. El se bucura de trecere și respect printre români.

Cind Pop de Băsești declară Adunarea drept „Adunare națională a tuturor ro-

mânilor din Transilvania, Ungaria și Banat“ sala s-a cutremurat de nesfârșite urale și aplauze. Adunarea se constituia astfel în organism cu putere de a hotări asupra soartei tuturor celor pe care-i reprezenta. „Națiunea română la toate evenimentele mari istorice, în trecut și astfel și astăzi, s-a adunat pentru a decide asupra sortii sale. În 1848, marea an al zguduirilor și prefacerilor sociale și al scuturării lanțurilor purtate de veacuri, neamul nostru s-a adunat pe Cimpul Libertății de lângă Blaj, ca să-și fringă cătușile iobăgiei. Acolo, printr-o supraomenească încordare, acest neam a frint cătușile care îl țineau legat de gila oligarhilor străini. Smuls din robia trupească a iobăgiei, poporul românesc din Ardeal și Ungaria a fost silit să continue a trăi într-o nouă iobăgie, cu mult mai dureroasă și mai umilitoare : iobăgia sufletească [...]. Lanțurile acestei robii sintem chemați fraților, să le zdobim astăzi, în această mare adunare națională, a tuturor românilor din Ungaria și Transilvania, aici, pe pământul stropit cu singele martirilor Horea și Cloșca. Vrem să zdobim lanțurile robiei noastre sufletești prin realizarea marelui vis al lui Mihai Viteazul : unirea tuturor celor de o limbă și de o lege, într-un singur și nedespărțit Stat Românesc“. VASILE GOLDIȘ rostește un discurs de un fierbinte patriotism. „Națiunile trebuiesc liberate — spune Gheorghe Pop. Intre aceste națiuni se află și națiunea română din Ungaria, Banat și Transilvania. Dreptul națiunii române de a fi liberată îl recunoaște

I. Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunăți prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 Noiembrie — 1 Decembrie 1918, decretează unirea acestor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România. [...]

III. În legătură cu aceasta ca principii fundamentale la alcătuirea noului Stat român adunarea națională proclamă următoarele :

1. Deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sinul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legislative și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate confesională pentru toate confesiunile din Stat.

3. Înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democrație pe toate terenele vieții publice. Votul obște, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vîrstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire, libera propagandă a tuturor gândurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființînd fidei-comisele și în temelul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, i se va face posibil țaranului să-și creeze o proprietate (arătur, pășune, pădure) cel puțin atît cît o să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

6. Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantajii care sînt legiferate în cele mai avansate State industriale din Apus.

IV. Adunarea națională dă expresiune dorinței sale, ca congresul de pace să înfăptuiască comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici, deopotrivă, iar în viitor să elimineze războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale. [...]

VI. Adunarea națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjugate pînă aci în monarhia Austro-Ungară, anume națiunile : cehoslovacă, austro-germană, iugoslavă, polonă și ruteană și hotărăște ca acest salut al său să se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea națională cu smerenie se închină înaltea memoriei acelor bravi Români, care în acest război și-au vărsat singele pentru înfăptuirea idealului nostru murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea națională dă expresiune mulțumitei și admirațiunii sale tuturor puterilor aliate, care prin strălucitele lupte purtate cu erabie împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru război au scapat civilizațiunea din ghiarete barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, Adunarea națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat Național Român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română ori-cind și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe care le va afla necesare în interesul națiunii“.

„Fără condițiuni vrem unirea cu România“, repetă cele peste o mie de glasuri din sală ca un ecou al strigătului imens, urias ce se auzea din tot cimpul lui Horea. „Entuziasmul se transformase în delir — scrie I. Bordea, martor la Adunare. Se părea că trăim pe altă lume și la un moment dat nu mai ne dădeam seama dacă e vis sau realitate. Aveam senzație netă că nu numai cei din sală și de prin camerele vecine, dar zidurile sălii, drapelul și întreaga cetate cerea cu putere, fără condițiuni, Unirea Ardealului cu România“.

Ion Jalea : Monumentul Eroilor Neamului de la Mărășești

lumea întreagă, îl recunosc acum și dușmanii noștri de veacuri. Dar odată scapată din robie, ea aleargă în brațele dulcei sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestei națiuni înscamnă : unirea cu Țara Românească. Bucătățirea poporului românesc n-a fost urmarea vreunei legi economice, în care terminologie se ascunde minciuna. Dimpotrivă, teritoriul [...] constituie cea mai ideală unitate economică, aproape autarhie. Bucătățirea trupului românesc a fost act de barbarie. Distrusă barbar, unirea tuturor românilor într-un singur stat este cea mai firească pretențiune a civilizațiunii“ (strigăte entuziaste : așa-i !).

Citește apoi Proiectul de rezoluție asupra hotărîrilor de la Alba Iulia :

mai departe o clasă fără importanță care n-are la dispoziție nici mijloacele de formare și dezvoltare, de aceea cind adăram la unirea tuturor Românilor, vom totodată și posibilitatea de dezvoltare și muncitorimei române, vom să deschidem porțile largi, în această Țară Românească nouă (strigăte, Trăiască România Mare) să se dezvolte și progreseze și poporul muncitor, așa cum au progresat și popoarele muncitoare din Apus...“

Într-adevăr, unirea în sine nu rezolvă doar prin realizarea ei problemele sociale economice și culturale ce stăteau în fața poporului român. Crea tuturor un grup propice de rezolvare, o atmosferă pozitivă de înfăptuire. Curînd se va vedea că acest cadru și această atmosferă favorabile nu vor fi folosite de burghoazia la putere. Partidul clasei muncitoare le va aduce mereu în prim planul vieții românești, dar îndeplinirea lor nu se va face cu adevărat decît atunci cind acest partid va prelua el puterea și o va folosi spre binele poporului român.

Pe Cimpia din Cetate,

mulțimea așteaptă

În tot acest timp cit în sală se pronunțau inflăcărate discursuri pe Cimpia din Cetate poporul aștepta fremătînd hotărîrile Adunării. Din loc în loc erau tribune unde oratorii vorbeau națiunii adunate. Nefiind microfoane, oratorii treceau de la o tribună la alta, vorbele mergeau de la un grup la altul. „În ziua aceea ai cunoscut ce însemnă entuziasmul național — scrie Lucian Blaga, unul din nenumărații evocatori ai momentului — entuziasm național sincer, spontan, irreflexiv, organic, masiv. Era ceva ce făcea să uiți totul, chiar și stîngăcia totală lipsă de rutină a oratorilor de la tribună“. Toți trăiau senzația puternică că sînt martori al unei clipse de istorie unice. Era forța contaminatoare a unei mase de oameni care gindeau la fel și la același unison. În timp ce în sală vorbea I. Pop, presiunea poporului de afară ajunsese greu de suportat. Oamenii își pierduseră răbdarea și voiau să știe ce a hotărît Adunarea și dacă a hotărît așa cum voiau ei. Delegații adunați ridicară și începură să cînte „Deșteaptă-române“ și în acordurile acestui cîntec adunarea se declară închisă. Apoi delegații ies în mijlocul poporului și comunică și talmăcesc hotărîrile luate și avîntatele discursuri din sală. Intre ei, Mirela Cristea, Iuliu Hossu, Aurel Vlad, Petru Groza, I. Dragomir... sint aclamați îndelung pentru discursurile lor. Hotărîrile Adunării sint întimpinate cu un entuziasm al cărui ecou s-a prelungit peste timp printr-o memorialistică pe cît bogată pe atît de sugestivă.

CONSTANTIN BOTORAN
ION CALAFETEANU
I. BULEI

Liberi și independenți

Istoria noastră,
viața noastră

● „Trebuie să fim puși pe picior de națiune egal îndreptățită față cu națiune egal îndreptățită” (Mihai Eminescu) ●

Ion Jalea : Mircea cel Bătrîn

Cunoscând direct realitățile din Imperiul Austro-Ungar prin deseale sale călătorii în toate provinciile, prin profesorii și colegii din Transilvania, Banat etc., dar mai ales prin studiile sale din capitala imperiului, Viena, Eminescu la o atitudine hotărâtă și realistă în problema românilor asupriți încă de la vîrstă de 20 de ani. Cele trei articole publicate în „Federațiunea” din Pesta, în 1870: Să facem un congres. În unire e țaria, și Echilibrul cer ca națiunea română să se bucure de dreptul „natural” de a-și spune cuvîntul în principalele probleme ale vieții politice, sociale și culturale, de a-și decide singură destinul.

Colaborarea lui Eminescu la acest ziar a-a fost intimplătoare. „Federațiunea” apărea la Pesta în 1868, adică la un an după proclamarea dualismului austro-ungar — formulă politică ce constituia de fapt o federație a două națiuni minoritare ale imperiului, încălcînd interesele altor șase națiuni, printre care se număra și cea românească. Teiul suprem al gazetei îl constituia unitatea spirituală a românilor de pretutindeni, care, trebuia să conducă spre unitatea politică — iar pînă atunci — lupta susținută pentru egalitatea în drepturi a tuturor națiunilor din conglomeratul imperial și denunțarea abuzurilor administrative. Articolele semnate Varro, inscriindu-se pe aceeași linie, au fost inserate la loc de frumuse. Poetul susținea aici că... „trebuie să fim puși pe picior de națiune egal îndreptățită față cu națiune egal îndreptățită... Față cu orice încercare de desnaționalizare ori suprematizare întrebăm cu tărie și conștiință de drepturile ce ni le dă aboriginitatea noastră și spiritul egalității: cine sunt acești oameni și ce vor și în țara noastră?” („Federațiunea”, 17.IV.1870).

O consecință directă a dreptului natural și a egalității în „spiritul secolului” era ca fiecare popor să legisfeze în conformitate cu specificul său și necesitățile

sale: „Un popor — oricum ar fi el — are dreptul de a-și legui trebuințele și tranzațiunile ce rezultă neapărat din acele trebuințe, reciprocitatea relațiilor sale; într-un cuvînt legile unui popor, drepturile sale, nu pot precede decît din ei însuși” („Federațiunea”, Echilibrul, nr. 38, 39 mai 1870). Concluzia acestor articole din tinerete pare a fi aceea din articolul În unire e țaria, adică încrederea în propriile puteri, unitatea în luptă și acțiune a tuturor românilor.

Poziția sa antidualistă, pledoaria pentru un „echilibrul” care să rezulte din egala îndreptățire a tuturor națiunilor din imperiu și, mai ales, îndemnul la luptă îl aduc o citație din partea orga-

nizației e memorabilă: „Inimă foarte caldă și minte foarte rece”. Statul visat de Eminescu era un stat național și nu o „Americă dunăreană” („TIMPUL”, 20.XII.1881). Un stat bazat pe originea comună a locuitorilor, limbă, cultură și aspirațiile de veacuri nu putea fi decît o rezultantă a unei lupte continue și dramatice din care nu puteau lipsi românii din Transilvania: „Vom spune însă drept că hotărîrea noastră nu atîrnă de la noi, ci de la un vecin al nostru, pe care l-am privit întotdeauna cu pază.

Acest vecin este Austro-Ungaria. Statul național visat de Eminescu avea misiunea de a fi „un stat de cultură la gurile Dunării”. E uimitor actualitatea acestei intuiții eminesciene rezultată din scrutarea atentă a istoriei: „Astfel înțelege societatea modernă misiunea statului român; astfel rezultă ea din istoria noastră; astfel a fost concepută chiar de către întemeietorul neamului românesc. Niciodată nu am fost element stăpînitor; niciodată nu s-a manifestat în noi tendința de a supă pe alții, ci totdeauna românul s-a mulțumit a fi adăpostit și a se dezvolta pe pămîntul său; dacă vom urma și în viitor tot astfel, lăsînd în pace pe cel ce ne lasă în pace și trăind în bună înțelegere cu cei ce nu ne jignesc, vom aduce societății europene și în deosebi statelor vecine servicii pe care nici un alt stat nu-l poate aduce, deoarece nici unul nu are cu noi oarecare deosebire prejur legăturile pe care le avem noi.” (Misiunea noastră istorică, „TIMPUL”, 2.XI.1879).

Așa se adresa poetul în 1879, după cucerirea independenței, concetățenilor — dar mai ales marilor puteri. Prin el vorbea și vorbește „misiunea noastră istorică” de totdeauna. Atunci ca și azi — cum spunea poetul — „puterea și mintuirea noastră în noi este”!

„Puterea și mintuirea noastră în noi este”

Imperiul Habsburgic în viziunea lui Eminescu

nizată e memorabilă: „Inimă foarte caldă și minte foarte rece”. Statul visat de Eminescu era un stat național și nu o „Americă dunăreană” („TIMPUL”, 20.XII.1881). Un stat bazat pe originea comună a locuitorilor, limbă, cultură și aspirațiile de veacuri nu putea fi decît o rezultantă a unei lupte continue și dramatice din care nu puteau lipsi românii din Transilvania: „Vom spune însă drept că hotărîrea noastră nu atîrnă de la noi, ci de la un vecin al nostru, pe care l-am privit întotdeauna cu pază.

Acest vecin este Austro-Ungaria. Statul național visat de Eminescu avea misiunea de a fi „un stat de cultură la gurile Dunării”. E uimitor actualitatea acestei intuiții eminesciene rezultată din scrutarea atentă a istoriei: „Astfel înțelege societatea modernă misiunea statului român; astfel rezultă ea din istoria noastră; astfel a fost concepută chiar de către întemeietorul neamului românesc. Niciodată nu am fost element stăpînitor; niciodată nu s-a manifestat în noi tendința de a supă pe alții, ci totdeauna românul s-a mulțumit a fi adăpostit și a se dezvolta pe pămîntul său; dacă vom urma și în viitor tot astfel, lăsînd în pace pe cel ce ne lasă în pace și trăind în bună înțelegere cu cei ce nu ne jignesc, vom aduce societății europene și în deosebi statelor vecine servicii pe care nici un alt stat nu-l poate aduce, deoarece nici unul nu are cu noi oarecare deosebire prejur legăturile pe care le avem noi.” (Misiunea noastră istorică, „TIMPUL”, 2.XI.1879).

Așa se adresa poetul în 1879, după cucerirea independenței, concetățenilor — dar mai ales marilor puteri. Prin el vorbea și vorbește „misiunea noastră istorică” de totdeauna. Atunci ca și azi — cum spunea poetul — „puterea și mintuirea noastră în noi este”!

nizată e memorabilă: „Inimă foarte caldă și minte foarte rece”. Statul visat de Eminescu era un stat național și nu o „Americă dunăreană” („TIMPUL”, 20.XII.1881). Un stat bazat pe originea comună a locuitorilor, limbă, cultură și aspirațiile de veacuri nu putea fi decît o rezultantă a unei lupte continue și dramatice din care nu puteau lipsi românii din Transilvania: „Vom spune însă drept că hotărîrea noastră nu atîrnă de la noi, ci de la un vecin al nostru, pe care l-am privit întotdeauna cu pază.

Acest vecin este Austro-Ungaria. Statul național visat de Eminescu avea misiunea de a fi „un stat de cultură la gurile Dunării”. E uimitor actualitatea acestei intuiții eminesciene rezultată din scrutarea atentă a istoriei: „Astfel înțelege societatea modernă misiunea statului român; astfel rezultă ea din istoria noastră; astfel a fost concepută chiar de către întemeietorul neamului românesc. Niciodată nu am fost element stăpînitor; niciodată nu s-a manifestat în noi tendința de a supă pe alții, ci totdeauna românul s-a mulțumit a fi adăpostit și a se dezvolta pe pămîntul său; dacă vom urma și în viitor tot astfel, lăsînd în pace pe cel ce ne lasă în pace și trăind în bună înțelegere cu cei ce nu ne jignesc, vom aduce societății europene și în deosebi statelor vecine servicii pe care nici un alt stat nu-l poate aduce, deoarece nici unul nu are cu noi oarecare deosebire prejur legăturile pe care le avem noi.” (Misiunea noastră istorică, „TIMPUL”, 2.XI.1879).

Așa se adresa poetul în 1879, după cucerirea independenței, concetățenilor — dar mai ales marilor puteri. Prin el vorbea și vorbește „misiunea noastră istorică” de totdeauna. Atunci ca și azi — cum spunea poetul — „puterea și mintuirea noastră în noi este”!

Natura — sursa
și resursa vieții

Ce conțin plantele de la Vîrciorog?

● Un medic orădean realizează o infuzie cu efecte radicale în bolile de ficat ● Zeci de pacienți declară:
„Doctorul Ladislau Elthes m-a făcut sănătos!” ● O extremă urgență: intervenția autorităților de decizie medicală ●

Ne-a vizitat la redacție, cu două săptămîni în urmă, medicul Ludovic Ladislau Elthes din Oradea. Dinsul ne-a asigurat că a devenit prin jocul întâmplării autorul unei descoperiri senzaționale. Este vorba — ni s-a explicat — de o obișnuită infuzie din plante medicinale dar care depășind orice așteptări a demonstrat efecte radicale în terapia bolilor de ficat. Speciile în cauză, ne-a asigurat interlocutorul nostru, fac parte din flora spontană, sînt trecute în tratatele de fitoterapie, dar condițiile de sol, de mediu sau alți factori naturali le conferă, probabil, virtuți de excepție.

Am înregistrat noutatea cu interesul cuvenit dar și cu marja de prudență pe care o impune o descoperire lipsită deocamdată de argumente științifice și mai ales de o cauzistică probatorie. Medicina naturistă reprezintă fără îndoială o importantă redescoperire a ultimelor decenii, dar nu ne putem asocia celor care îi absolutizează meritele. Ceea ce face penicilina, nu rezolvă mușetelul, iar în cazuri limită, omul apelează oricum la medicamentele de sinteză și nu la anghinare sau rostopască.

Dar iată că în ultima vreme au sosit pe adresa redacției noastre citeva zeci de scrisori semnate de actuali și foști pacienți ai doctorului Elthes. Toți aceștia, bolnavi pînă de curînd de diferite forme de colecistopatii sau chiar de afecțiuni cirotice, ne declară un lucru incredibil: „Folosind ceaiurile doctorului Elthes, am devenit un om sănătos”. Or, este știut faptul că suferințele de ficat sînt în marea lor majoritate afecțiuni cronice, cu recidive periodice și în general incurabile. Cu toate acestea, corespondenții noștri pretînd — și o fac în scris și sub semnătură — că boala nu a mai reapărut după tratament (încheiat la unii chiar în urmă cu patru ani), iar probele de laborator au revenit la valori normale.

În această situație am considerat util să acordăm comunicării medicului Elthes un spațiu mai larg. O facem tocmai pentru a aduce în atenția specialiștilor toate datele necesare elucidării fenomenului.

Enigmele lacului

Doctorul Ludovic Ladislau Elthes s-a născut la Oradea în 1954 și este absolvent al Facultății de medicină din Cluj-Napoca. După obținerea diplomei a lucrat mai mulți ani ca medic generalist și pediatru în cadrul unor dispensare rurale. Din această perioadă datează și interesul său pentru fitoterapie, pentru cunoașterea și folosirea florilor și ierburilor de leac. O pasiune pe care avea să o transmită ulterior și soției sale, dr. Aristina Cosmăciuc Elthes. Cu toate acestea — a ținut interlocutorul nostru să precizeze — descoperirea infuziei hepatoprotectoare reprezintă un dar al hazardului și nu are nici o legătură directă cu interesul acordat pînă atunci plantelor medicinale.

— Totul a început în urmă cu cinci ani. Lucram ca medic la dispensarul din Vîrciorog, cînd, în comună, a izbucnit o epidemie de holeră aviară. Din punct de vedere morfologic, această boală virală, parazitară, se caracterizează prin modificări monstruoase de ficat. Epidemia s-a extins ca fulger și în citeva zile au pierit sute de gălăce, rațe, curci, gîște. Într-o zi, aflîndu-mă la marginea localității, am

bolnave și am obținut același rezultat. A fost primul semn că infuzia are un efect curativ asupra ficatului bolnav. Succesul m-a îndemnat să încerc experimentarea infuziei asupra propriei mele persoane. Am simțit că organismul înnegrează și stare generală de revigorare. Atunci am îndrăznit să recomand infuzia unei persoane afectate de multă vreme de o colecistopatie dureroasă. Persoana este chiar mama mea care, după un tratament de citeva săptămîni, a simțit cum durerile cedează, dispar deopotrivă balonările, grețurile, cum starea generală se îmbunătățește de la o zi la alta. Ei bine, au trecut de atunci patru ani de zile și mama mea nu mai acuză nici o durere la colecist.

Incurajat de aceste succese am recomandat tratamentul și altor persoane suferinde. La început timpul rude și prietenii apropiați, iar cu timpul și altor persoane. Am administrat această infuzie la aproximativ două sute de pacienți și pot să declar în concluzie următoarele: în colecistopatii (hiper și hipotone) efectele au fost radicale. Toate persoanele tratate mi-au declarat că se simt bine și nimeni, absolut nimeni n-a venit să mă înștiințeze că boala a recidivat. Semnalez de asemenea că infuzia a avut efecte be-

Ce ne declară beneficiarii tratamentului

În continuare vă prezentăm în rezumat citeva declarații ale unor pacienți care au utilizat ceaiurile doctorului Ladislau Elthes:

Vasile Pater, Oradea, str. Borsecului 16. „În 1975 m-am îmbolnăvit de hepatită epidemică. După externare am rămas cu o sensibilitate la ficat, iar ulterior afecțiunea s-a agravat astfel că la o nouă internare mi s-a pus diagnosticul de hepatită cronică. Atunci m-am adresat doctorului Ladislau Elthes. Mi s-a prescrip un regim de cruțare, regim alimentar, precum și un ceai preparat de dinsul. După numai citeva săptămîni au început să apară semnele de însănătoșire. Apoi durerile au dispărut, au dispărut și durerile de cap, amețelile, iar pofta de mîncare a revenit. S-a produs un adevărat miracol. Iau în continuare acest ceai și declar că mă simt din nou om în putere, că suferința pe care mi-a dat-o boala timp de opt ani a dispărut cu totul.”

Aurica Mărioara Morar, Sînmartin, 103, jud. Bihor: „Cu un an în urmă mi s-a pus diagnosticul de colecistită cronică calculoasă. Ca urmare, am fost internată în spital și propusă pentru operație. Am refuzat totuși intervenția chirurgicală, dat fiind faptul că în 1964 fusese operată de stenoza mitrală, iar în 1979 a trebuit să mă supun unei operații pe cord deschis (stenoza mitrală protezată). Atunci am apelat la doctorul Ladislau Elthes. Am început să iau din infuzia preparată de dinsul și după numai citeva zile durerile și balonările au început să dispară. Nu mi-a venit să cred. Am continuat tratamentul două luni de zile, constatînd că durerile și crizele dispar cu desăvîrșire. În prezent mă simt foarte bine și folosesc acest prilej pentru a aduce din nou mulțumiri fierbinți salvatorului meu.”

Maria Domokos, Aleșd, bl. B-1 ap. 7: „Am suferit șapte ani la rînd de o boală foarte la modă: colecistopatie cronică. Conform prescripțiilor medicale m-am îndopat cu medicamente, astfel că la un moment dat m-am pomenit că am 23 de rețete. Am auzit atunci de tratamentele doctorului Elthes. Am început să iau ceaiurile recomandate și preparate de dinsul și pot mărturisi că în prezent mă simt foarte bine, că am devenit alt om.”

Rozalia Ștefănescu, Oradea, Aleea Apeilor Calde 30: „De necrezut dar adevărat! După tratamentul cu ceaiurile doctorului Elthes, boala a dispărut ca luată cu mîna. Ani la rînd m-au torturat crizele provocate de o dischinezie biliară severă. La ora actuală nu mai am nici o durere în zona ficatului și pot să mîncîc orice fel de alimente. S-a produs o adevărată minune!”

Viorel Mervea, Aleșd, str. Bobilna, bl. B-3 ap. 6: „Am suferit la început de hepatită cronică activă. În 1978 mi s-a pus un nou diagnostic la Clinica din Fundeni: ciroză hepatică. În 1980 l-am întîlnit pe doctorul Elthes care mi-a propus un tratament bazat pe plante medicinale. Am folosit ceaiul indicat și treptat starea sînatății mele a început să se amelioreze. În clipa de fată pot să declar că mă simt foarte bine. Acest lucru este probat de altfel și de analizele de laborator.”

Rafila Cartiș, Oradea, str. Intrecerilor 7: „Am fost internată pentru colecistopatie, examenul radiologic indicînd o fiere cu pereți împregnați de calcar și cu trei calculi mari. Folosind ceaiurile doctorului Elthes am observat încă de la început o ameliorare. Repetînd investigațiile radiologice, mi s-a spus că calculul a devenit transparent, iar pe ultimul film calculii nu mai sînt evidenți. De la încheierea tratamentului au trecut 18 luni și pot spune că mă simt foarte bine, am din nou poftă de viață și de muncă. Scriu

aceste lucruri sperînd că experiența mea va fi de folos miilor de oameni care suferă de afecțiuni hepatice.”

Andreia Zăvoianu, București, str. Camelliei 9, sect. 1: „Am fost internată în mai multe rînduri cu diagnosticul ciroză atrofică macromoleculară. În citeva luni am devenit din om neom. Nu mai puteam să minic aproape nimic, iar boala îmi umflase picioarele încît abia puteam să mai merg. Ei bine, ceea ce a făcut din mine doctorul Ladislau Elthes este un veritabil miracol! După numai două luni de tratament simptomele au început să dispară, iar ulterior am redevenit ceea ce am fost cîndva: un om sănătos. Declar în scris și sub semnătură că la ora actuală nu mai țin nici un fel de regim alimentar și pot să-mi desfășor activitatea în condiții normale.”

Gheorghe Pop, Oradea, str. Bumbacului 34: „După o internare la Spitalul CFR din Oradea, examenul radiologic a arătat că ficerea se opacizează, doctorii propunîndu-mi să mă supun de urgență intervenției chirurgicale. Am fost de acord, dar am spus că înainte doresc să încerc un tratament cu infuzii preparate de doctorul Elthes. Am folosit aceste ceaiuri, constatînd că durerile și grețurile dispar cu desăvîrșire. La un nou control radiologic mi s-a spus că colecistul se opacizează în continuare, dar din moment ce mă simt bine nu este nevoie să mai recurg la bisturiu.”

Mariana Venter, Oradea, str. Intrecerilor 5: „Sînt de profesune medic stomatolog și lucrez la Policlinica pentru copii nr. 1. Sufăr de o colecistopatie calculoasă diagnosticată clinic și paraclinic în 1982. Simptome: grețuri, balonări post prandiale și mai ales cefalee intensă. Auzind de doctorul Ladislau Elthes m-am adresat acestuia și am urmat un tratament cu o infuzie pe bază de plante medicinale. Am remarcat de îndată o netă îmbunătățire a stării mele generale. În comparație cu celelalte tratamente hepato-biliare pot să declar că metoda doctorului Elthes se recomandă printr-o eficacitate mult sporită.”

Maria Marcea, Oradea, str. Ialomiței 1: „Am fost internată în mai multe rînduri pentru o afecțiune biliară calculoasă. Boala a continuat să se agraveze. Am așezat atunci la ceaiurile doctorului Ladislau Elthes. În prezent mă simt excelent. Au dispărut crizele și am renunțat la restricțiile alimentare.”

Florică Megrău, Oradea, str. Transilvaniei 10: „În urma unei internări mi s-a pus următorul diagnostic: dischinezie biliară cu calculi și insuficiență pancreatică. Prin milocirea unei cunoștințe, am beneficiat gratuit de ceaiurile doctorului Elthes. În scurtă vreme durerile au încetat, mi-a revenit pofta de mîncare și nu mai țin nici un fel de regim alimentar. Sînt fericită că la noi la Oradea există un asemenea medic și soer din toată inima că în viitor numeroși alți bolnavi vor avea ocazia să beneficieze de miraculoasa infuzie preparată de medicul Ladislau Elthes.”

Scrisori asemănătoare (deci ale unor bolnavi care declară dispariția totală a simptomatologiei clinice) am mai primit din partea următorilor foști și actuali pacienți ai medicului orădean: **Florică Bică, com. Lugoșul de Jos (colecistopatie)**; **Dorina Greciu, Aleșd, str. Ciocirlei bl. Pb-1 (dischinezie biliară)**; **Maria Madar, Aleșd, str. Ciocirlei 8 (dischinezie biliară)**; **Petru Mocianu, Oradea, str. Tulpinei 9 (tratament post operator)**; **Chirodea Anica, Aleșd, str. Tudor Vladimirescu 11 (dischinezie biliară)**; **Ana Marcu, com. Dînsig (colecistită calculoasă, hipoglicemie funcțională)**; **Maria Tiriteu, Oradea, str. 16 Februarie 10 (dischinezie biliară)**; **Ana Hadadea, Aleșd (dischinezie biliară)**; **Marioara Sele, Aleșd, str. Obor 12 (litiază biliară)**; **Panel Megrău, Oradea, str. Transilvaniei 10 (afecțiune hepatică)**; **Ana Tulai și Ioan Tulai, Aleșd, Piața Unirii 9 (colecistită cronică și hepatită cronică)**.

În loc de concluzii

Așadar, o descoperire mai mult sau mai puțin întâmplătoare. Sau ceea ce este perfect posibil. Istoria științei e plină de asemenea surprize. Lui Galvani a vrut să prăjească două picioare de broască și a descoperit electricitatea dinamică, Newton a intuit legea atracției universale stînd fără treabă sub un măr, iar înaintea acestora, milioane de oameni au făcut baie, dar numai unul singur, Arhimede, a identificat principiul hidrostaticii.

Nu ne vom grăbi să tragem concluzii. Am scris aceste rînduri cu intenția de a aduce descoperirea doctorului Ladislau Elthes în atenția forurilor medicale și a institutelor de cercetări. Și să nu uităm: este vorba de o descoperire care vine în întîmpinarea unei situații de fapt: pe glob, din trei persoane adulte, una suferă neapărat de afecțiuni hepatice.

Importanța și valoarea terapeutică a plantelor de la Vîrciorog se recomandă deocamdată prin proba timpului și declarațiile unor foști și actuali pacienți ai interlocutorului nostru. Vom reveni cu amănunte de îndată ce acest lucru va fi posibil. Pînă atunci, reamintim celor interesați și în primul rînd cercurilor de specialitate că medicul Ludovic Ladislau Elthes domiciliază în Oradea, str. Breiner Bela 72, tel. 3 00 31, și lucrează la Spitalul unificat din Aleșd, județul Bihor.

LIVIU TIMBUS ■

Fitoterapia nu-i doar mușețel!

Natura — sursa
și resursa vieții

● Fitoreceptura, încă o șansă a medicamentului natural ● De ce-l caută oamenii pe farmacistul Horia Bucur? ●

Cine este farmacistul Horia Bucur? Fa-
ma sa a trecut demult granițele județului
Alba și demult este un nume de prestigiu
între specialiștii din domeniul fitoterapiei
din țara noastră. Ca dovadă, iată, o scri-
soare trimisă de la sute de kilometri de
Sebeș, din alt colț de țară, cu adresa
„Farmacistului Horia Bucur, Transilva-
nia”, a sosit chiar la Horia Bucur, la Far-
macia nr. 37, unde lucrează de 12 ani, re-
întors acasă. Și unde s-a aplecat, unde
își continuă, cu toate resursele sale fizice,
intelectuale și afective, cercetările și stu-
diile asupra plantelor medicinale de pe
Valea Sebeșului, de pe Valea Frumoasei,
și a remediilor terapeutice ce se pot ob-
ține din acest tezaur inepuizabil și inesti-
mabil al locului. Unde este chiar o înde-
lungată tradiție, de care și alți predece-
sori ai săi s-au ocupat, pe care — se spune
— însuși Hahnemann, creatorul homoe-
patiei, cită și trăiește în România, la Sibiu,
le-ar fi cunoscut și preocupat.

Horia Bucur, născut în Lancrămul mar-
reului Blaga (a urmat farmacia ca o pace
între pasiunea sa pentru chimie și fasci-
nația naturii de-acasă), își fixează pentru
totdeauna vocația grație a doi mari pro-
fesori pe care i-a avut ca studenți, savanți
de renume în domeniul plantelor medici-
nale. Mai întâi prof. Gabriel Racz — la Tg.
Mureș, apoi, prof. Teodor Goina — la
Cluj-Napoca. Încă de pe băncile facultății
începe studiul unor plante cu saponine,
mai puțin cunoscute și valorificate pentru
medicină. „Era primul drum pentru o cer-
cetare care, sper, să dureze cât parcursul
întregii mele vieți în acest incomensurabil
teritoriu al plantelor medicinale ce nu tre-
buie, nu mai trebuie privite doar ca un
simplu ceai al bunicuței noastre. Nu spun
o noutate, afirmând că astăzi în întreaga
lume se acordă o importanță din ce în ce
mai mare medicamentului de origine vege-
tală, având prioritate față de cel sintetic
— cum studii ample o demonstrează — în
proporție de 60—65 la sută.

Aplecat asupra studiului substanțelor
active dintr-o serie de plante ce cresc în
flora județului Alba, dar și asupra diver-
sificării formelor farmaceutice, în vede-
rea obținerii unor produse originale indige-
ne, farmacistul din Sebeș s-a afirmat și
se afirmă atât între specialiști — susținând
în diverse simpozioane și manifestări știin-
țifice de medicină și farmacie lucrări
originale, publicând în reviste de prestigiu
— cât și în rândul bolnavilor, al pacienților
din întreaga țară. Care vin, vin cu tot
soiul de diagnostic fixate de medici, soli-
citant remedii sale din plante, fie pen-
tru că medicamente clasice n-au dat
rezultat, fie pentru că erau din import
deficitar, nemaiputându-și-le pro-
cura... Horia Bucur primește circa 1 000 de
scrisori pe an la care nu poate răspunde.
„Întii — pentru că nu sînt adeptul medi-
cinii prin corespondență, doi — pentru
că nici nu dispun de asemenea posibilități
pentru a le prepara medicamentele solici-
tate”.

În mica sa farmacie, dintr-un local
vechi și foarte impropriu acestei destina-
ții, cu prețuri a numeroase eforturi, sprijin-
it cu un mare devotament de întreg
personalul unității, a preparat dintr-un
număr important de plante bine studiate
din punct de vedere al compoziției chimi-
ce și acțiunii farmacodinamice formule și
medicamente pentru numeroase suferințe.
Din coada șoricelului, castan sălbatic,
gălbenele, păducel, răchiișan, pufuliță,
smirdan, sunătoare, ciorofila sodică, ulei
de cimbru, ulei de jneapăn, emulsii și
pudră contra acnee — indicate în acnee
vulgară juvenilă și roșacee; balsamuri
venotonice, indicate în ulcere varicoase,

luxații, masaje pentru sportivi; unguen-
tul de gălbenele contra degerăturilor, in-
terigo, arsuri, ulcer varicos, prostatită;
emulsie cicatrizantă (sub formă de spray)
indicată în răni greu vindecabile, iritații
ale buzelor și mameloanelor; preparate
cosmetice pentru îngrijirea sugarului
și a copilului mic, deosebit de eficien-
te în tratarea și prevenirea erupțiilor
sau în impetigo. Cibotusina — unguent
și picături — preparat pentru combaterea
afecțiunilor căilor respiratorii a fost ex-
perimentat pe 20 000 de bolnavi de dife-
rite vîrste, în special copii și bătrini,
dovedindu-se (fără excepție) util și ef-
ficient în combaterea tusei, bronșitei, ast-
mului, laringitei, a toniei vocale, în viroze,
guturai. Cu efecte pozitive și în nevroză
cardiacă și angina pectorală. Brevetat de
cître O.S.I.M. (Brevet nr. 76 072 din
29 11 1980), deși sute de bolnavi îl solicită,
deși are un titular de brevet — „Biofarm”
București — nu a intrat încă în producție,
iar Institutul pentru controlul de stat al
medicamentului și cercetări farmaceutice
nu-i dă „avizul de necesitate” decît con-
diționat. Cu condiția ca farmacistul Bucur
să-și socotească medicamentul ca „adju-
vant” în tratamentele clasice. Cum poate
să-și condamne astfel produsul (format
dintr-un număr foarte mare de ingre-

cistul a fost unul din cei trei copii ai săi,
precum a preparat și testat, tot pentru
unul din băieții săi, în momentul cînd a
contractat o hepatită virală, medicamentul
„numit deocamdată sui-generis „Hepato-
stop”, pentru drenarea ficatului. Aplicat
în doze normale, alopate, după o săptămî-
nă analizele s-au prezentat în limite nor-
male”. Firește, majoritatea celor care au
beneficiat de medicamentele fitoterapice
preparate în Farmacia 37 din Sebeș soli-
cită să le poată afla în farmaciile din lo-
calitățile lor, așa cum ar fi normal și
omenesc. La Sebeș „nu avem nici timp
și nici posibilități, condiții de materie
primă, personal, să preparăm pentru
toată țara, în localul și cu dotarea ac-
tuală”. Deși micul colectiv, grație ideilor
și eforturilor lui Horia Bucur (și cu
sprijinul unor ingineri, maiștri și muncitori
de la o serie de întreprinderi din lo-
calitate) a realizat o colană de separare
a uleiurilor volatile din plante, prese pen-
tru supozitoare fitoterapice, un aparat
pentru tablete și chiar o mică mașină
de comprimat, ce a fost distinsă cu pre-
miul I pentru creație tehnico-științifică
în cadrul Festivalului „Cîntarea Româ-
niei”. În felul acesta, acolo în orașul ar-
delean se naște, s-a născut, de fapt, un
concept nou în farmaceutică, numit foarte

rimentat clinic, cu rezultate relevante,
alte produse din aceleași resurse ale na-
turii verzi în afecțiuni ginecologice —
tryhomonază, colpice banale și colpice dis-
trofice —, înlocuind o serie de medica-
mente chimice deficitar ori din import.
Preparat unguente cu Arnica, ovule cu
Gălbenele, medicamente din uleiul de
Busuioce (iarăși o plantă atât de valoroasă
mai puțin luată în seamă de specialiștii
medicamentului). Pentru bronșite asma-
tice și tulburări gastrice, „dar cu cel
mai mare succes pentru căi respiratorii”.
În urma cercetărilor sale deschide per-
spective terapeutice nebănuite și unei alte
plante, deosebit de frecvente în flora
noastră spontană — cirmuzul. „Un extra-
ordinar remediul al afecțiunilor O.R.L. —
laringite, micoze, otite, afte”. Munții Apu-
seni sînt plini de Arnica, „extraordinară
în bolile de piele”.

Cu alte cuvinte, rezervorul natural e
plin de medicamente, totul este să-i acor-
dăm atenție și să punem la punct știința
de a le extrage și folosi. Iar medicii —
știința de a le cunoaște, preții și recoman-
da, căci în zadar vom avea farmaciști ca-
pabili să le prepare, dacă nu și medicii
care să le prescrie! Prețindu-le așa cum
se cuvine, acest îndrăgostit, acest pămîș
al plantelor noastre medicinale acționează
și în vederea protecției și conservării ba-
zinului. Pentru Angelica („o plantă de
mare preț, un extraordinar medicament,
deși încă nefolosit, pentru cei cu o diges-
ție dificilă, înlocuind medicamente din
import foarte scumpe și foarte scumpe
cum sînt Catazin-ul ori Fesal-ul, ca și
pentru cei cu aciditate gastrică, enterite,
insuficiență hepatică, unele afecțiuni ale
cavității bucale, și chiar pentru reumatici,
sub formă de frecții, o plantă deci cu un
arsenal terapeutic atât de bogat”) a întreprins
repopularea Văii Sebeșului, fiind
pe cale de dispariție. Au apărut adevă-
rate culturi.

O întrebare pe care o ridică medica-
mentul fitoterapeutic la ora actuală este
aceea dacă Plafar-ul își îndeplinește, așa
cum este organizat și cum funcționează
astăzi, rolul în promovarea acestuia? Din
experiența sa, farmacistul Horia Bucur
consideră că nu. Iată un argument. Există
o serie de plante în Nomenclatorul Plafar
care nu sînt cuprinse și în Nomenclatură
oficială al farmaciilor și nici al Minis-
terului Sănătății, generind în consecință
mari greutăți pentru creatorul fitoterapeut
în a prepara și difuza produsele sale me-
dicamentoase. Neîfiind în nomenclatură
oficială, firește, medicii nu le prescriu
bolnavilor, iar o fitoterapie complexă și
o cercetare complexă în domeniu nu se
poate face decît cu toate plantele cunos-
cute ori nou descoperite. „În context,
propune farmacistul Horia Bucur, maga-
zinele Plafar să fie transformate în far-
mării fitoterapice, încadrate cu farma-
ciști care, prin diplomă sînt specialiști
în fitoterapie. S-ar găsi astfel, și locul
legal de desfășurare a activității de cer-
cetare a farmaciștilor.

În sfîrșit, după ani lungi de necazuri,
de interdicție de a mai prepara în far-
măcie produsele sale fitoterapeutice, de
suspiciuni și neîncredere din partea unor
foruri farmaceutice și medicale, Horia
Bucur s-a împus, și-a împus adevăratele,
seriozitatea, munca onestă. Cu sprijinul
organelor județene și locale de partid, și
de stat și al Comisiei medicamentului
care au întreprins toate demersurile pe
lingă conducerea Ministerului Sănătății, a
obținut aprobarea acesteia pentru înfiin-
țarea la Sebeș, sub conducerea farmaci-
stului Horia Bucur, a unui laborator de
fitoterapie pe care îl visează de ani. Me-
dicamentul românesc va avea de căștigat.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Stimați doctori, ați auzit de aceste leacuri?

diente) din moment ce bolnavi tratați cu
Volon, de pildă, socotit unul dintre cele
mai eficiente produse realizate pe plan
mondial în astmul bronșic fără să fi sim-
țit vreă ameliorare, urmînd cu „Cibotu-
sina”, s-au vindecat.

„...Îi vizitasem pe mulți medici pediatri,
spre a-l vindeca de astm bronhic pe
nepotul meu Malschi Alexandru, de 5 ani
și 10 luni, care de 4 ani suferea de această
boală, scrie Boris Vasile Malschi, profesor
pensionar din Turda, la 23 aprilie 1983.
În urma sfaturilor specialiștilor, băiatului
i s-au administrat în acei 4 ani medica-
mente ca Decaris, Prednison, Miofilin,
Biseptol, Vitamine, Oxacilină, Ampicilină,
Astofug, ceaiuri de tei. Am cerut și aju-
torul Crucii Roșii, care mi-a trimis me-
dicamente în mod gratuit pentru copil.
Rezultatul? Copilul era liniștit cit era
sub influența medicamentului, apoi în-
cepea să tusească, tot așa ca și înainte.
Slăbise mult și nu mai avea poftă de
mîncare. Ce puteam face decît să merg
la Sebeș-Alba, la farmacistul Bucur
Horia? Tovarășul Bucur mi-a dat 2 sti-
clușe cu un preparat al dînsului din plante
medicinale, una cu picături, una cu o
alfie. Am respectat întocmai indicațiile
și în a doua zi de la începerea tratamen-
tului, adică în ziua de 28 ianuarie 1983,
flegma s-a rupt și de atunci nepotul meu
Alexandru, acum de 6 ani, nu mai tușește.
Am așteptat ca un neîncredător ce eram,
să-i revină tusea. Nu i-a revenit, deși
de atunci au trecut aproape 2 luni”.
S-ar putea reproduce în același sens și
scrisorile Elisabetei Kalman, Ranga
Maria, Sitar Ioan, Jolde Silvia, Toma
Aurelia, Gyulai Sandor din Alba Iulia,
Băcînșan Valeria din Vințul de Jos și
ale multor altora ai căror copii s-au
vindecat de la astm și tuse convulsivă la
gutura și viroze cu medicamentul „Cibu-
tusin”. Primul pe care l-a testat farma-

propriu de creatorul său fitoreceptură.
Adică receptura, elaborarea de preparate
medicamentoase din plante direct în far-
măcie. „Încercînd prin aceasta să contri-
buim la diversificarea și valorificarea su-
perioară a tezaurului imens oferit de na-
tura noastră. Fitoreceptura, cum precizează
Horia Bucur, este rezultatul insu-
mării Farmacognoziei cu Tehnica farma-
ceutică; ea studiază aspectele teoretice și
practice, controlul și conservarea forme-
lor farmaceutice care conțin plante sau
extracte din plante, în scopul folosirii lor
profilactice și curative”. Deci, e foarte clar,
Horia Bucur este un om de știință, nu un
spîșer de modă veche, nu un diletant, un
amator oarecare și cu atît mai puțin
amator de căștig. A desfășurat și desfășoa-
ră în continuare intense cercetări asupra
renumitului Păducel (Crataegus), atît de
cercetat în lume și foarte căutat, atît de
câte alopați cit și de către homeopați. Pe
lingă uleiurile volatile cunoscute, a iden-
tificat alte 11 componente care n-au fost
consemnate pînă acum de literatura de
specialitate internațională, descoperind
totodată noi utilizări și noi posibilități
terapeutice ale „banalei” burulenii. „Deși
utilizarea de bază rămîne în afecțiunile
cardiovasculare, fiind unul dintre dreno-
rii importanți ai inimii, prin noile com-
ponente identificate, și mai ales în mu-
guri de păducel, se poate folosi cu succes
și în afecțiunile căilor respiratorii”. Horia
Bucur a întreprins, de asemenea, cerce-
tări importante, este poate printre primii
farmaciști români care au abordat cea
mai recentă disciplină a fitoterapiei,
gemmoterapia. Terapia cu ajutorul unor
extracte și macerate din muguri și mlă-
dițe tinere vegetale (despre care vom
vorbi într-un articol separat). În colabo-
rare cu cîțiva medici de la Spitalul orașe-
nesc din Sebeș, dr. Enea Maniu, dr.
George Haber și dr. Gelu Besoiu — unde
a găsit înțelegere și receptivitate, a expe-

„Laetril” sau o nouă speranță care vine de la plante

LAETRIL este denumirea comercială a
unui medicament anticanceros, de origine
vegetală, oficial în Mexic și admis de
legislația a 7 dintre statele americane.
Produsul medicamentos constă din con-
diționarea sub diverse forme farmaceu-
tice, a unui extract vegetal obținut din
sîmburii fructelor unor specii din familia
Rosaceae (migdal sau pieric sau cais),
ce conține ca principiu activ amigdalina
— un glicozid cianogenetic — în concen-
trație de maximum 3%.

Introducerea în terapeutică bolii cance-
roase a acestui medicament s-a bazat pe
faptul că popoarele în a căror alimentație
zilnică intră anumite cantități de ali-
mente conținînd acest glicozid, nu cunosc
practic tumori maligne. În organism
amigdalina — principiu activ din LAE-
TRIL — se scindează în aldehidă benzoică,
acid cianhidric și 2 molecule de glu-

coză. Scindarea are loc nu în mediul acid
din stomac, așa cum era de așteptat, ci
în intestin sub efectul unei enzime —
beta-glicozidază, produsă de flora locală.
Din această cauză administrarea per ora
la medicamentului este mai eficace
decît cea parenterală. Efectul terapeutic,
cit și toxicitatea preparatului (care este
mai redusă decît cea a citostaticelelor de
sinteză), depinde în primul rînd de can-
titatea de acid cianhidric eliberat în or-
ganism.

Mecanismul de acțiune al LAETRIL-ului
nu este încă binecunoscut. S-a evis-
dentat pînă la ora actuală un efect can-
cerotoxic selectiv al produsului bazat pe
predeteriorarea respirației celulelor tu-
morale, concomitent cu dependența de
pH a activității beta-glicozidazei. Se ad-
ministrează cantități de 1—5 g la 2 zile.
Cantitățile administrate, care nu prezintă

fenomenul de acumulare nu eliberează în
organism cantități de acid cianhidric care
să producă intoxicații.

În ultimii 20 de ani LAETRIL-ul a fost
administrat la peste 5 000 de pacienți care
sufereau de: limfosarcom, adenopatii
leucemice, metastaze scheletice după
cancer mamar operat, cancer pulmo-
nar, leucemie mieloidică cronică, pleuro-
cancerin, cancerin rectal multiplu. În-
tr-un caz de cancer hepatic, administrîndu-se
5 g LAETRIL la 2 zile, s-a obținut
o ameliorare evidentă, care s-a soldat cu
o stare generală bună timp de 32 de luni.
În cazul metastazelor scheletice s-au ob-
ținut remisiuni de pînă la 9 ani. În gene-
ral în cazurile aflate în stadiul II și III,
față de lotul martor netratat cu LAE-
TRIL, s-a obținut o prelungire a vieții
de 40 luni, în medie.

Toleranța produsului a fost bună chiar
și în cursul tratamentelor de lungă du-
rată, fără a se observa displazii medu-
lare. LAETRIL-ul s-a dovedit apt de a
fi cuplat în terapie și cu alte metode sau
mijloace de tratament cunoscute. O idee
interesantă ce a fost enunțată este aceea
referitoare la o eventuală profilaxie a
cancerului cu ajutorul amigdalinei consu-
mată sub formă de migdale-sîmburi pră-
jiți și sărați.

Mal nou au apărut controversate referi-
toare la mecanismul de acțiune. Un grup
de cercetători de la Institutul de Științe
Biologice din Machidu-Japonia, au afir-
mat (Science News nr. 115, 1979) că nu
LAETRIL-ul ca atare, ci aldehida benzoică,
din compoziția lui este eficientă în
cancerul pulmonar. De asemenea s-au
ivit divergențe referitoare la capacitatea
enzimelor produse de bacteriile din in-
testinul uman de a extrage benzaldehida
din LAETRIL, ele au numai capacitatea
de a scinda amigdalina în glucoză și man-
delonitril, din această cauză fiind necesar
de a se injecta aldehida benzoică
direct la locul urmărit.

Avînd în vedere toate acestea, apreciez
că medicamentul ar trebui să facă obiectul
unor studii de specialitate în țara
noastră și pe această bază să se înceapă
fabricarea LAETRIL-ului. Materia primă
există (sîmburii de caisă de la fabricile
de conserve), aparatul existent este
suficient, oamenii capabili să producă
acest medicament sînt.

Farm. IOAN MARINESCU ■
Institutul de cercetări
medico-farmaceutice Cluj-Napoca

Atenție, la orizont speranță!

• Reporter ad-hoc lingă un pat de suferință • Cercetarea unor medici veterinari •

O rază de lumină

Din prima clipă și-au zâmbit unul altuia, cu căldură iscoditoare, găsindu-se repede, cu evidentă satisfacție, că sint amindoi strănepoți de-ai lui Tudor din Vladimiri și contemporani cu inegalabilul „Nea Marin”, unchiul nu mai puțin celebrului „Suca”. Dialogul s-a legat repede, într-o neaoasă limbă de pe plaiurile oltenesti, deși amindoi sint bucureșteni de mai multe decenii.

După începerea diagnosticării, cind stabilește ritmul cardiac și tensiunea arterială — precizez că omul respectiv diagnostichează maladiile fără nici un instrument convențional, fără să aibă nevoie de buletine medicale de analiză, fără să-l mai fi văzut vreodată pe cel bolnav ci numai prin simpla stringere a mîinii pacientului sau recepționindu-i cîmpul biologic de la distanță — „olteanul diagnostician”, avîndu-ne ca asistenți pe trei dintre cei apropiați „olteanului suferind”, în mai puțin de o jumătate de oră așternu în fața noastră, aproape necruțător și cu toate acestea deosebit de calm și calm — desigur, adresîndu-se direct celui în cauză — tot ceea ce voi relata în rîndurile care urmează. Și vă promit, dragi cititori, că am să fiu cît mai fidel dialogului dintre O.D. (diagnosticianul) și O.S. (pacientul) — deși eu nu sint oltean decît după soție.

Așadar... O.D. — Știi ce ai? O.S. — Din prima zi cînd, din pură întîmplare, un prieten medic m-a consultat, după ce i-am cerut un certificat medical. Am intrat sănătos și am ieșit din cabinetul lui cu diagnosticul „cancer” și cu convingerea lor (a medicilor) că nu mai am de trăit decît trei luni. Mie nu mi-au spus nimic, dar serviciul meu oltenesc de informații mi-a adus vestea în aceeași zi. De atunci, evident, știu tot, dar, uite Taică, nu s-au adevărit încă spusele lor. O.D. — Și te temi? O.S. — Nu. O.D. — Vrei să-i infirmi pe medici sau să-i confirmi? Aici a intervenit și subsemnatul: I.M. — Maestre, mi-ai promis că o să juciți, în sfîrșit, cel mai mare rol din viața dv. Noi vă vom pregăti textul, adică partitura, și vom face chiar și regia. Vreți? O.S. — (gînditor) Da, vreau!... (apoi mai ferm). Evident că vreau, cine dracu' nu vrea!? O.D. — Fiindcă știi totul sau aproape totul despre matală, am să-ți spun exact ce este rău în organismul despre care, sper că ai să o recunoști, ai crezut că e din oțel, că nu va de cădea niciodată și că-ți poți bate joc de el oricum — cu 60-80 țigări pe zi, cu „tării” gustoase, cu nopți nedormite, cu miel, purcel, vițel, pul din belșug și evident, cu multe altele G.S. — Da, meștere, recunosc, așa am crezut multă vreme. Da' acum... O.D. — În primul rînd, va trebui să scăpăm de nenorocitul ăsta de lichid abdominal, care te face cu

burtă și a cărua proveniență este din „limfă coagulată”, stază acolo din pricina obturării canalelor limfatice principale. O.S. — (strigînd către soția lui). Mi-am spus eu, ciocirluțo, că am lichid!? Ce dracu i-o fi apucat pe cei doi doctori să conteste adevărul? — O.D. Lasă asta. Mai bine fii mulțumit că transpiri din abundență, că organismul se apără astfel căuțînd să elimine toxinele și răul care te face acum să suferi. Din păcate, constipația cronică care te necăjește — de care medicina actuală nu se prea ocupă, deși este cauza-cauzelor și boala nr. 1 a secolului nostru — împiedică evacuările firești ale resturilor digestive. O.S. — Da, meștere, așa este. O.D. — Pe urmă, ai cam exagerat cu carnea, mai ales cu cea tînără, consumînd cantități cam mărișoare și creînd astfel în intestinele matală mediul optim pentru ca o colită de putrefacție să te răvășească acum în toate chipurile. O.S. — Da, bine ai zis, e tare nenorocită. Am mincat vreo trei vițel în vara asta și citeva vaci pe deasupra. Și uite ce-am devenit... O.D. — Imi place, și-ai păstrat umorul... Cordul îi ai bun, ficatul crescut, rinichii oboșiți, pancreasul afectat, singele intoxicat... O.S. — Măi Taică, da' mai e ceva bun în mine? O.D. — Este, în primul rînd psihicul și întreaga-ți structură bioenergetică. După cum te simt eu, ai evidente resurse de revenire și dacă vei vrea, o să le mobilizezi ca să învingi și să-ți poți juca rolul cel mare, de care vorbea profesorul. O.S. — (gîndînd ușor) Bine, îl voi juca. O.D. — Excelent! Acum hai să încercăm un „miriș”, să gemem împreună. O.S. — (după primele încercări) Nu pot Taică, nu mă lasă burduhanul ăsta nenorocit. Arză-l-ar focul! O.D. — Ba ai să poți!... Așa, treci pe sunete mai joase... Bine... Văzuși? Numai așa poți oxigena toate cotlonașele pulmonare, gemînd cît mai lung. De fapt, gemătul — ca și plînsul, risul, căscătul și strănutul — este una din căile prin care descărcăm energia negativă din corp și ne încărcăm cu energie bună, pozitivă. Și fiindcă ești mereu neliniștit și nu dormiști bine, începînd chiar din seara asta, doamna matală îți va face frecție cu soluție din oțet de mere și apă, în special pe partea inferioară a trupului. Poate ai observat că partea de jos a corpului matală este mereu mai rece decît cea de sus care transpiră intruna. După ce o să egalezi temperatura pe tot corpul, vei dormi minunat. Faptul că O.S. avea partea inferioară mai rece, O.D. o sesizase de la distanță. O.S. — Și chiar crezi, meștere, că așa o să dorm? O.D. — În mod sigur! Fac o pauză în acest dialog, confirmînd că după numai trei zile de cînd s-au petrecut acestea, „olteanul suferind” a început

să doarmă din ce în ce mai bine. În seara aceea s-au mai întîmplat și următoarele: I.M. — Ar fi bine să vezi care din alimente, ceauri și vitamine sint compatibile cu starea maestrului. O.S. — Asta ce mai e, bre? O.D. — O să vezi îndată. Fac încă o dată precizarea că O.D. testează produsele fără vreun aparat special, numai prin capacitatea minilor sale de a recepționa acceptul sau neacceptul bioenergetic al pacientului.

Rînd pe rînd, alimentele, vitaminele, ceaurile, inclusiv o medicație specială, preparată pentru boala canceroasă de către dr. Iulică Voinea, au fost acceptate sau respinse, ca bune sau rele. Majoritatea produselor testate — prin simplă verificare a vibrațiilor specifice fiecăreia dintre ele — s-au dovedit a fi bune pentru pacient. N-au trecut însă examenul următoarele: peștele proaspăt — un super și foarte proaspăt caras — nefiind din ape sălbatice (O.D. a sesizat acest lucru de la distanță), medicația antitumoră (după părerea lui O.D. ar fi prea dură pentru stadiul bolii), piinea albă, unul sau două dintre ceaurile recomandate anterior și — culmea-culmilor! — ceaiul de rostopască, deși se știe că acesta are efecte evidente, luat în anumite doze, în toate formele de manifestare a bolii neoplazice.

O.D. — Asta nu merge, ai prea multă rostopască în matală! Am făcut ochii mari, dar ne-a lămurit imediat maestrul. O.S. — Da, domnule, cocirlele mele (așa le spune el soției, fiicei și surorii sale) m-au îndopat toată vara cu saci de rostopască. O.D. — Nu-i nimic, pe ăsta-l scoatem decamdată și rămîn celelalte. Și acum să vă spun, doamnă, ce e de făcut foarte urgent ca să scoatem lichidul din abdomenul soțului. Neîntîrziat faceți rost de hrîșcă și ghimbir. O cataplasma de citeva minute din ghimbir, aplicată pe toată suprafața abdomenului, și apoi una de citeva ore, din pastă de hrîșcă, face minuni. Și vă mai trebuie să instalați în camera maestrului un aparat pentru produs ioni negativi și să evitați încălzitoarele electrice. Soția lui O.S. — Și cu ce o să înlocuim carnea, peștele și ouăle? O.S. — Să se prădească de foame. O.S. — Mai taică-ți cîrpițoarea, cocirle, și-am mai spus că voi mă hrăniți aiurea. Asta o simt eu, aici, în mine! O.D. — Fiți liniștiți, doamnă, nu se va prăpădi deloc. Îl veți hrăni cu pastă de polen — care conține aminoacizi, vitamine, săruri și altele — amestecată cu miere, brînză de vaci din lapte fierț, pulpă de lămie opărită cu apă, sucuri crude din morcovi, varză albă, sfeclă, pătrunjel și țelină, cu apă organica (apă fiartă, răcită și ținută într-un vas, o noapte întreagă, împreună cu pulpele de la fructele și legumele stoarse de suc), piine neagră uscată (nu prăjită), vitamina C 500, supă sau suc de ceapă roșie coaptă în cuptor și, desigur, adăugați ceea ce v-a propus profesorul,

ca remediu natural pentru blocarea mecanismului genetic al maladiei. Vom realiza astfel două lucruri simultan — blocarea bolii și refacerea organismului. Restul depinde de voința matală, maestre, ca să-ți poți juca rolul cel mare, aieva.

„Olteanul suferind” este unul din marii slujitori ai scenei românești, un superb îndrăgostit de oamenii și de viață, un talent românesc extraordinar pe care-l dorim, din toată inima, din nou și cît mai curînd să apară în fața milionelor de spectatori și telespectatori care îl iubesc și-l așteaptă cu nerăbdare.

„Olteanul diagnostician”, deși nu e medic și nici nu pretinde să se substituie medicului, este ing. Valeriu Popa, prezent mereu în paginile revistei Flacăra, omul cu o dotare naturală și psihică absolut excepțională. În acea seară de sîmbătă, 5 noiembrie 1983, demonstrația lui m-a convins definitiv și m-a făcut să înțeleg, mai mult ca oricînd, cît de mare este nevoia să ieșim din canoanele convenționale, să nu credem că lumea și materia sint numai ceea ce știm acum, să fim incredințați, pînă în adîncul sufletului, că omul, ființa supremă a universului, nu are în fond alte limite ale puterii sale de acțiune decît cele pe care, unorii, și le pune singur, în chip absurd.

Nu pot încheia cele relatate fără cîtevești de ultimă oră (miercuri, 9 noiembrie 1983, orele 10 dimineața). În cursul celei de-a treia întîlniri, O.S. ne-a informat, cu voce mult revenită, mai calmă și veselă, cu culoare în obraji și umor sănătos, că „a mai găsit un sac de voință, deși aeroportul e prea încărcat de zboruri”. A mai adăugat că e hotărît să participe, cu cotă parte egală, la această cumplită bătălie pentru raza de lumină și viață. În al doilea rînd, primele trei cataplasme de hrîșcă (păcat că această plantă nu se cultivă mai mult și la noi în țară) aplicate din 4 în 4 ore au extras din abdomenul bolnav, prin porii pielii, ceva mai bine de un litru de lichid. E bine, e foarte bine!

Ca parte implicată direct în această bătălie crîncenă, nu pot încheia fără a mărturisii deschis că n-aș fi avut despre ce să scriu, în sensul celor relatate, dacă revista Flacăra nu ar fi deschis, la îndemnul atît de curajoș al redactorului ei șef, un proces necruțător împotriva cancerului, invitîndu-ne să nu uităm în activitatea noastră exemplul și chemarea Cîrmaciului țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a cuteza în orice domeniu, oricîte dificultăți și oricîte indoieli s-ar ivi în cale. Să cutezăm deci și în cazul acestui bolnav. Așa căpătăm un sens suprem și superbe lăcușuri „Și totuși ești iubire / Și totuși există blestem / Dă lumii, dau lumii de știre / Iubesc, am curaj și mă tem”.

ION MANZATU ■

Un experiment reușit!

Continuînd seria articolelor dedicate tratamentului original anticanceros după metoda doctorului arădean Iulică Voinea, avem ocazia să ne referim acum la un nou experiment (de această dată reușit!), desfășurat, după cum veți vedea, după toate regulile cerute. Am scris la vremea respectivă, cu obiectivitatea necesară profesiunii noastre, despre experimentul preclinic care a avut loc spre sfîrșitul anului trecut, în laboratoarele Institutului oncolologic din București, sub conducerea dr. Ion Popp, șeful laboratorului de biologie și imunologie a cancerului, și dr. Rodica Dumitrescu, coordonatoarea a lucrării. Spuneam atunci că respectiva lucrare, reprezentînd contractul nr. 5 092 (Cercetarea preclinică a produselor anticancerogene — I. Voinea), încheiat între C.I.M.C.C.L. (titularul de brevet) și I.O.B., s-a încheiat cu un eșec aproape total, animalele supuse experimentului — șoareci și șobolani — nerezistînd șocului de imbolnăvire artificială, în ciuda tratamentului aplicat. Și totuși, menționăm, bîzuindu-ne în special pe felul în care fusese făcut acest tratament (extrem de dificil, în cazul animalelor mici), ca și pe stadiul de imbolnăvire deosebit de avansat în care fuseseră aduse animalele de experiență (cu greu se mai puteau aici petrece minuni!), că experimentul Voinea nu poate fi socotit încheiat, fiind necesare în continuare alte încercări, în special pe animale mai mari. Acest lucru din păcate nu s-a mai întîmplat, autoritățile medicale pîrînd să fi tras o linie definitivă asupra „cazului Voinea”, chiar dacă despre concluziile finale nu am fost incunostințați niciodată.

Între timp, într-o altă zonă a țării, mai mulți specialiști în medicină veterinară (dr. Edward Bedrosian, dr. Ioan Eisele, dr. Ioan Rizea — de la Institutul agronomic Timișoara, respectiv Inspectoratul sanitar veterinar Timiș), au început un experiment pe care astăzi sintem în măsură să-l

înfățișăm cititorilor noștri. Protocolul acestui experiment, ca și concluziile sale, ne-au fost înfățișate de curînd, ele urmind a face obiectul unei comunicări științifice. Nu vom intra în de-

„Cercetările noastre au fost efectuate în perioada 15 noiembrie 1982 — 1 septembrie 1983, pe un număr de 32 de vaci cu leucoză limfocitară, diagnosticată hematologic, serologic și clinic. Vîrsta animalelor era cuprinsă între 5 și 8 ani. În vederea efectuării tratamentului, animalele au fost împărțite în două grupe. Grupa I a cuprins 20 de vaci, la care s-a inoculat i.v., zilnic, timp de 6 zile, cite 15 ml soluție medicamentoasă; grupa a II-a a fost alcătuită din 12 vaci, la care s-a inoculat i.v., zilnic, timp de 6 zile, cite 15 ml soluție, concomitent cu efectuarea zilnică de spălături vaginale cu 100 ml de soluție, diluată în proporția recomandată de autorul produsului. Menționăm că durata de tratament a fost indicată, de asemenea, de dr. Iulică Voinea. Prelevările de sînge pentru examenul hematologic s-au făcut după cum urmează: la 3 și 6 zile după primul tratament; la 12 zile după primul tratament, numai la vacile cu examen serologic dubios (la care s-a continuat tratamentul încă 6 zile); apoi, din lună în lună, la toate cele 32 de vaci. În tot acest timp s-a urmărit producția de

lapte, eventuale reacții din partea organismului animal, creșterea apetitului și altele. (...) Examenul hematologic efectuat după a 6-a zi de tratament a relevat următoarele: nr. de leucocite pe mm³: 13 500—14 000, deci o scădere destul de evidentă a acestora; o creștere de etrocite: 3,5—4 milioane/mm³; o diminuare evidentă a procentului de limfocite: între 68,8 și 72 la sută; neutrofile tinere: 23,4 la sută; neutrofile segmentate: 38,6 la sută. Trebuie să subliniem că valorile „spre normal” sint mai evidente la grupa de vaci unde, concomitent cu inocularea zilnică a medicamentului, s-au făcut și spălături vaginale. Examenul serologic a pus în evidență următoarele: la 22 de vaci — negativ, la 10 vaci — dubios. La toate animalele tratate s-a remarcat o creștere a producției de

Un lucru n-au precizat cei trei autori ai experimentului, pentru că el se subînțelege: anume că, la mai bine de un an de zile de la începerea tratamentului, nici unul dintre animalele de experiență nu a murit, ba dimpotrivă, cele 32 de vaci fiind în fapt aproape total recuperate, cu poftă de mîncare și putere de lactație! Este un lucru nou, nu-i așa?, față de experimentul cu șoareci și șobolani, conclu-

talii (raportul se întinde pe aproape 4 pagini, cu multe specificații strict de specialitate), dar merită, fără îndoială, să reproducem aici unele pasaje, cele mai semnificative. Așadar: „Observa-

ții privind eficacitatea tratamentului în leucoza bovină cu produsul medicamentos al dr. Iulică Voinea (soluție injectabilă), prin prisma examenului hematologic”:

malele prezentau un apetit crescut, iar producția de lapte înregistra o ascensiune evidentă față de situația dinaintea tratamentului. Aspectul general al animalelor este mult îmbunătățit. Examenele hematologice repetate lună de lună (nouă în total) nu arată modificări semnificative față de cel efectuat cu ocazia instituirii ultimului tratament. Serologic, s-a păstrat negativitatea. De asemenea, în această perioadă am remarcat redresarea generală a animalelor, aspectul violet, iar producția de lapte mult crescută față de starea inițială.

Considerăm că rezultatele obținute și înfățișate în lucrarea de față vor putea face obiectul lărgirii acestui domeniu nou de cercetare, pe un număr sporit de animale, cu investigații mai ample și mai amănunțite, pentru a se trage concluziile definitive în acest sens”.

DUMITRU GRAUR ■

Am absolvit anul acesta I.M.F. București, secția Stomatologie și acum doresc să-mi întemeiez o familie și nu pot. Vă rog să mă ajutați. Desigur că acest început vă miră, dar sunt sigur că răspunsul pe care-l aștept este foarte important pentru mulți colegi. Doresc să aflui când se va face repartitia noastră. Știu că sunt multe probleme organizatorice, dar doresc (oare e prea mult?) data. De ce se ține sub așa mare

secret? Să se anunțe pe x în luna y! De obicei anunțarea se face cu câteva zile înainte de repartitie, iar neprezentarea = repartizarea din oficiu, ultimul pe tară! Pentru a evita această surpriză neplăcută, cred că mulți colegi din tară nu pot să-și rezolve o serie de probleme, nu se pot depărta prea mult de centrul universitar. (OVIDIU SIMION, str. Republicii 16, Drobeta-Tr. Severin).

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

După ce aduce cuvinte de laudă și mulțumire medicului primar Radu Alexandru pentru grija deosebită cu care a fost tratat de acesta pe timpul șederii sale în stațiunea balneoclimaterică Bazna, cetățeanul **George Nicolescu din Medgidia** se face mesagerul unei propuneri avansate de același inimos doctor, anume de a se construi și la Bazna o nouă policlinică și un nou hotel. Prin aceasta — spune omul — stațiunea sibiană ar depăși condiția în care se află baza sa de tratament și cazare și ar intra în rândul stațiunilor de elită ale țării.

Tot o scrisoare de mulțumire ne trimite și **Gheorghe Vulpoiu din Bălan**, bl. 65, sc. 2, ap. 24, județul Harghita, însă de această dată mulțumirile ne sunt adresate chiar nouă, întrucât, datorită intervenției făcute de revizist, fetița sa, Alina, a fost operată la Spitalul „Gheorghe Marinescu”. Operată cu succes, Alina a revenit acasă, fiind în afara oricărui pericol.

Ministerul Educației și Învățământului, referitor la scrisoarea cetățeanului **Petru Cițu** din Giurgiu, ne face cunoscut că, începând cu 15 septembrie a.c., fiul acestuia frecventează clasa a II-a a Școlii ajutoare din Fierbinți, județul Ialomița. Petițiunea, care este despărțită de soție și locuiește în București, s-a prezentat o singură dată la Inspectoratul școlar al județului Giurgiu, când s-a interesat de contribuție lunară trebuie să achite în cazul că fiul său va fi primit la școala specială.

P.S. Nu știm cât de necesar ar fi fost să se ducă de mai multe ori la inspectorat, dar ca să-și vadă fiul va trebui să se ducă neapărat, nu la inspectorat, ci la Fierbinți.

Tinara **Mirela Tănase**, absolventă a Liceului industrial nr. 1 Galați, școlară pentru profilele lăcătușerie și sudură, ni se plînge că Uzina mecanică Galați, cu care a încheiat contract, nu vrea să-și angajeze în producție pe motiv că... poartă ochelari de vedere. „De felul meu sunt robustă — scrie fata —, capabilă de a face față cu succes oricăror eforturi în muncă și faptul că sufăr fără voia mea de miopie nu trebuie să mă priveze de dreptul meu de a munci, de a fi încadrată în uzina cu care am încheiat contract. Că tata are de crescut încă 7 copii și nu mă mai poate întreține și pe mine”.

Pe undeva, se pare, e vorba și de niște ochelari de cal. Fata trebuie sprijinită urgent și necondiționat să fie încadrată în uzina cu care a încheiat contract, cu aprobarea medicului, într-un loc de muncă adecvat pregătirii și stării ei de sănătate.

Centrala industrială de rețele electrice, Direcția tehnică exploatare reparafii, ca răspuns cetățeanului **Oprîoiu Tudor** din Mușetești, județul Gorj: Rețeaua electrică de joasă tensiune din comuna Mușetești a fost supusă lucrărilor de reparații capitale în anul 1971, rămânând nereparată o porțiune ce se află în afara perimetrului construit. S-a luat măsura ca, în trimestrul IV al acestui an, să se întocmească documentația de proiectare pentru reparația capitale a rețelei electrice rămasă nereparată, urmând să fie executată în trimestrul I al anului 1984. Pînă la finalizarea lucrărilor menționate, IRE Craiova va efectua lucrări de întreținere a rețelei pe porțiunea nereparată capital, astfel încât alimentarea cu energie electrică a consumatorilor se va îmbunătăți.

Au trecut mai bine de doi ani și iată că intrăm curînd în iarna celui de-al treilea de cînd blocul nostru, executat de Grupul 2 construcții, a fost dat în folosință, dar, în ciuda nenumăratelor noastre intervenții, au rămas și astăzi neremediate o serie întreagă de deficiențe de construcție. Din această cauză, apa se infiltrază prin acoperiș, plafonul etajului 10, în fața liftului, nu are stabilitate, tocurele de la ușile holurilor și de la ghene au rămas nefixate, scara principală și intrarea în bloc n-au fost terminate etc. (**Mitu Constantin**, președintele Asociației de locatari a blocului 48 B din București, aleca Deda 1, sectorul 2)

Un semnal pentru constructorii Grupului 2, ca să nu mai uite!

Consiliul popular al municipiului Slatina, Comitetul executiv: S-a luat legătura cu conducerea stației C.F.R. Slatina și s-a stabilit să i se repartizeze puterii Dumitrescu Iuliana Ecaterina un aparatament în municipiul Slatina. Consiliul popular are în evidență acest caz și, cu prima ocazie, va repartiza stației C.F.R. un apartament corespunzător familiei petiționarei.

În fiecare zi beneficiaz și eu de serviciile minunatului nostru metrou. Singurul lucru care mă deranjează, nu numai pe mine ci și pe mulți alți călători, este căldura de nesuportat, absența acută a aerului proaspăt din vagoane. Aceasta din cauză că lipsește total o ventilație corespunzătoare. Defectându-li-se arcurile de acționare, majoritatea ferestrelor au fost prinse cu suruburi, etanș, în loc să fi fost reparate. (**Ing. Scriban Sergiu**, București, bulevardul I.B. Tito nr. 15, bl. 57, ap. 139)

Procuratura Generală, constatînd temeinicia celor sesizate de petiționarii **Ana Leca** din Mănești, jud. Prahova, și **Alexandru Muntea** din București, str. Negustori nr. 4, în ambele cazuri a declarat recurs extraordinar. Cauzele lor au fost trimise Tribunalului Suprem pentru judecare.

Mă numesc **Borcea Georgeta**, cu domiciliul în Buzău, str. Unirii, bl. B 11, et. 8, ap. 28, și am o mare nemulțumire în suflet. Încă de cînd eram gravidă, au început să-mi iasă varice la picioare. Am fost la mai mulți medici din Buzău, dar toți mi-au prescris aceeași vaselină „Lasonil” care nu mă ajută la nimic; durerea la picioare a devenit insuportabilă. Vă rog să mă ajutați. Din suflet vă rog... Ceea ce și facem, adresîndu-ne, la rîndul nostru, unui medic specialist binevoitor cu rugămintea de a o suna pe femeie la telefonul 3 58 49 și a-i da sfaturile cuvenite.

Consiliul popular al municipiului București, Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă, cu privire la articolul apărut în nr. 36 al revistei Flacăra din 1 septembrie 1983, prin care Asociația locatarilor din blocul 2, str. Reșița Huedin nr. 7, sesiza unele deficiențe de construcție, ne informează că s-au luat măsurile necesare de remediere a tuturor defecțiunilor pînă la data de 30.X.1983.

Doi hoji de meserie, **Ion Diaconescu** și **Petrache Husein**, i-au spart frateleiu meu casa și i-au furat 54.000 lei. Condamnați la cîte doi ani și șase luni închisoare corecțională, cei doi au fost obligați, totodată, să restituie păgubășului întreaga sumă. **Ion Diaconescu**, după ispășirea pedepsei, și-a achitat partea ce-i revenea, **Petrache Husein** însă continuă și azi, după 5 ani de la săvîrșirea furtului, să se ascundă și să se sustragă de la restituirea sumei datorate. Se zice că s-ar fi acuiat pe undeva prin preajma comunei Vaideeni, județul Vilcea. (**Petre Bărbulescu**, București, str. Sf. Constantin nr. 21)

Dacă-l întîlniți cumva pe Husein, amintiți-i dv. că datorita nu s-a prescris și este obligat să și-o achite. Altfel, nu scapă!

Consiliul județean al sindicatelor Timiș: Cazul petentei **Marilena Burducea** din Drobeta-Tr. Severin a fost analizat în ședința biroului executiv al C.O.M. din 11 octombrie 1983. Considerînd îndreptățită solicitarea ei s-a hotărît ca, de la 11 octombrie 1983, tovarășa să lucreze ca primitor-distribuitor cu sarcini de transport utilaje pentru punctul de lucru Hinova, cu program de 6 ore pe zi. Punctul de lucru aparține lotului Șimian al întreprinderii de drumuri și poduri București — șantierul Banat.

Alexandru Crîstea din București, str. Crîngului nr. 77, bl. E, ap. 8 ne semnalează că, de mai multe luni, lipsește din unitățile comerciale de specialitate o piesă de schimb foarte importantă, numită obertein, absolut necesară reparării robineților

de baie sau de chiuvete, spre a elimina pierderile de apă în consumul casnic sau industrial. Răspunsul invariabil al vinzătorilor: „nu se mai fabrică, deoarece se va face din plastic și confecționarea matritelor durează” nu este de natură să satisfacă. Care este, de fapt, adevărul? Piesa cu pricina, mai exact lipsa ei, ne pricinujește la toți mari neacazuri.

Ministerul Educației și Învățământului: „În legătură cu scrisoarea tov. **Diac Ion**, adresată dv., și facem cunoscut că Inspectoratul școlar al județului Sibiu a sancționat pe prof. **Moldovan Ion**, pentru unele abateri disciplinare, iar tovarășii **Diac Ion**, **Toma Ioan**, **Kovacs Iuliana**, **Vasilache Vasile** și **Gligor Popa** au promovat examenul de corijență la limba și literatura română. Ministerul va avea în atenție, în continuare, controlul și îndrumarea la Liceul industrial „St. L. Roth” din Mediaș, în vederea evitării situațiilor necorespunzătoare educării elevilor”.

Condiționarea de către un profesor a notărilor sau promovării elevilor este o abatere dintre cele mai grave. De aceea, rugăm ministerul de resort să concretizeze mai bine sancțiunea dată profesorului și să nu comunique și nouă dacă cele sesizate s-au confirmat sau nu, întrucît din răspuns tocmai aceasta nu reiese clar.

De la un timp, un grup de copii nesupravegheați din vecini îmi provoacă mari neacazuri prin purtare lor reprobabilă. Astfel, îmi mîzgălesc zilnic pereții casei, mi-i zgîrie cu felurite obiecte dure și mi-i stropesc cu noroi, se urcă pe acoperiș și mi-l găuresc de îmi plouă în casă, mi-au spart burlanul de la stradă, mi-au spart geamuri, mi-au sărit în curte și îmi aruncă aici fel de fel de gunoarie și pietre, încît viața îmi devine imposibilă. (**Maria Mavrochefalos**, pensionară în vîrstă de 66 ani, singură, domiciliată în București, str. Cpt. Ion Girbea nr. 19)

Dacă părinții unor astfel de copii nu înțeleg de vorbă bună să-și strunească prea zburdalnicile odrasle și să le educe în spiritul grijii și respectului față de oamenii în vîrstă, atunci solicitați intervenția grabnică a școlii sau chiar a miliției sectorului 5.

Consiliul popular al județului Botoșani: Din verificările întreprinse a reieșit că, prin lotizarea care s-a făcut în comuna Concești, petentului **Caucă Constantin** i s-a atribuit suprafața de 250 mp pentru construcția unei case. Acest cetățean și-a construit casa pe terenul ce i s-a stabilit, respectînd detaliile de sistematizare, adică 12 m.l. la fațadă și 21 m în adîncime. Nu mai există nici un motiv de litigiu între el și vecinii săi, deoarece toți au acum aceeași suprafață, conformă prevederilor legale în vigoare.

În toamna anului 1979, în scopul de a curma definitiv urmările seismului din 1977, am încheiat cu I.C.R.A.L. Berceni, la îndemnul acestuia, un contract pentru lucrări de consolidare, zugrăveli și vopsitorii la blocul nostru, cu termen de execuție 30 iunie 1980. De atunci am avut numai neacazuri. Pe lângă faptul că s-a tergiversat execuția aproape trei ani, muncitorii necalificați au efectuat lucrări de proastă calitate, fără pic de grijă pentru noi și materialul risipit. Acum, fațada arată mai rău ca după seism, s-a cojit în totalitate și a căzut, iar terasa a rămas neterminată. (**Vasile Bănică**, președintele Asociației civile a proprietarilor blocului M d 9/3 din București, str. Moldovița nr. 4, sectorul 4)

Propunem: cei care au efectuat astfel de lucrări de proastă calitate, să le remedieze grabnic, pe propria cheltuială.

Ministerul Energiei Electrice, Direcția tehnică: Din analiza efectuată asupra celor semnalate de Sava Constantin și publicate în nr. 35 al revistei dv., a rezultat că situația corespunde realității. Ca urmare, s-a dispus recalcularea consumului de energie electrică și a contravalorii acestuia din perioada 20 mai 1981 — 6 decembrie 1982 pentru abonatul sus-menționat și restituirea diferențelor încasate

în plus. Cazul a fost prelucrat în cadrul I.D.E.E. București, spre a preveni în viitor repetarea unor asemenea deficiențe.

Cu toate intervențiile făcute, nici pînă în prezent, după 8 luni de la darea în folosință, blocul nostru nu a fost racordat la conducta principală de gaze naturale, așa cum s-a prevăzută în proiectul de execuție. Întrebăm noi, și prin noi toți locatarii care nu avem butelii aragaz și mai avem și copii mici de crescut: cit trebuie să așteptăm rezolvarea acestei probleme stringente? (**Jordănele Codruța**, în numele locatarilor din blocul 3 Șincai, București, str. Trestiana nr. 2)

O întrebare îndreptățită pe care o adresăm, la rîndul nostru, I.C.R.A.L. Berceni și I.D.G.N. București, singurele în măsură să execute fără zăbavă racordul alit de solicitat și necesar.

Subsemnatul **Neagu C. Mihai** invalid de ambele picioare, membru al Cooperativei „Munca invalidilor” din Iași, cu domiciliul în str. Ciurchi nr. 103, bl. F 6, ap. 1, vă rog să mă ajutați să procur trei cauciucuri de motocicletă CZ 175, eventual și cu camerele respective, deoarece în Iași, și în împrejurimi n-am putut să le găsec, deși le caut de multă vreme, și am absolută trebuință de ele, ca să mă pot deplasa.

O rugămintă, dar și un apel către toți acei care pot, efectiv, să-i dea o mină de ajutor ca să-și pună tricicrul pe roate.

A dispărut de acasă mama mea, **Maria Scorneică**, născută **Bolindu**, în vîrstă de 78 de ani, cu domiciliul stabil în București, str. Sold. Tudor Ion nr. 3, bl. 6, ap. 25 (Balta Albă). Din relațiile vecinilor rezultă că duminică, 30 octombrie, a.c., ora 10, a plecat spre Piața Dorobanți,

pentru a apela la o cunoștință să-i repare frigidul, și dusă a fost. Toate investigațiile noastre de a-i da de urmă au rămas fără rezultat. Semnalmente: înaltă, voinică, păr negru, proaspăt vopsit. (fotografia). Cine o întîlnește este rugat insistent să anunțe la telefonul 88 45 13, acasă, sau la serviciu, tel. 79 71 65. (Scorneică Oltea-Elena, Liceul agroindustrial Băneasa).

Doi tovarăși — **Ion Ciuciuc** și **Theodor Nicola** de la Reprezentanta tehnică din București a întreprinderii „Electroarges” — ne-au vizitat la redacție și ne-au rugat să anunțăm cititorii din Capitală că, în cazul ivirii unor defecțiuni la aparatele electrocasnice, să nu se mai adreseze întreprinderii, ci direct reprezentanței tehnice a acesteia din str. **Maier Coravu** nr. 27, la telefonul 22 41 91, al cărei program de funcționare este în fiecare marți, între orele 9—17, cînd să la dispoziția tuturor celor interesati.

Consiliul județean al sindicatelor Constanța: S-au verificat aspectele ridicate în scrisoarea adresată revistei de un grup de muncitori de la Trustul de lucrări speciale București — Șantierul 3 Năvodari și s-a confirmat faptul că, în luna martie 1983, s-au restituit în mod necorespunzător reținerile ce s-au făcut pentru lucrările executate în anii anteriori. Situația a fost remediată ulterior, ca urmare a sesizării, în sensul că fiecare și-a primit corect dreptul legal ce i se cuvenea, iar vinovatii —

ing. **Hatel Alexandru**, șef de lot, **Berberc Polina**, economistă, și **Bogdan Vasile**, șeful biroului PIR — au fost sancționați.

Ministerul Educației și Învățământului, Direcția învățămîntului preșcolar, primar și gimnazial: La adresa dv., nr. 8397/1983, prin care ne trimiteți scrisoarea cetățeanului **Dumac Traian** din comuna Măgura, satul Răchitele, județul Cluj, referitoare la litigiul său cu învățătorul ce i-a lovit copilul peste ureche, vă facem cunoscut că acest caz se află pe rol la Tribunalul județean Cluj. În urma cercetărilor efectuate, Inspectoratul școlar al județului a dispus sancționarea disciplinară a învățătorului pentru fapta săvîrșită. urmind ca, după încheierea procesului, să fie luate și alte măsuri, în funcție de sentința ce se va pronunța.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU

Poșta redacției

Maria Traicu — Bacău: Executarea dispozițiilor civile din sentința penală nu se face din oficiu ci la cerere. Este necesar să solicitați executarea silită fie executorilor judecătorești de pe lângă judecătoria de domiciliu al aceluia care v-a accidentat, fie judecătoriei sediului unității în care este încadrat debitorul. **Dan Iordache** — Piatra-Neamț: Despre condițiile ce trebuie îndeplinite de către traducătorii secțiilor de pe lângă Uniunea Scriitorilor, obligațiile și drepturile acestora, aflați adresîndu-vă direct uniunii **Costache Ichim** — Iași: Conform

Decretului 387/1977, privind organizarea și funcționarea Asociației locatarilor, personalului încadrat la asociații cu indemnizație, de la data apariției Decretului (16.XI.1977), nu-i este considerată vechime în muncă pentru munca prestată în vederea luării în calcul la pensie **Ana Aruncutean** — Toplița (Harghita): Este absolut necesar să prezentați hotărîrea judecătorească **Florica Crăciun** — Pitești: Trebuie să aveți cel puțin 10 ani de muncă **Marius Bogdan** — Dej: Nu se fac derogări. Aveți dreptul numai pînă la împlinirea vîrstei de 25 de ani **Vladimir Teoharescu** — București: Cheltuielile de întreținere vor fi suportate de către asociația de locatari, urmind ca ulterior aceeași sumă să fie recuperată de la I.C.R.A.L. dacă apartamentul nu a fost ocupat fără culpa chirasului **Cristina Anghel** — Caracal: La Ministerul Educației și Învățămîntului **Anuța Anastasiu** — Tirgoviste: Aveți posibilitatea să cereți printr-un memoriu procurorului general declararea unui recurs extraordinar **Costache Ghiță** — Galați: Despre condițiile de reconstituire a vechimii în muncă cu martori, aflați adresîndu-vă la D.P.M.O.S. — Galați **Radu Cătuna** — Craiova: Beneficiară de permise de călătorie gratuită pe C.F.R. fostul personal muncitor încadrat cu contract de muncă pe durată nedeterminată la calea ferată, care a fost transferat în interesul serviciului la alte instituții sau întreprinderi de unde a fost pensionat, cu o vechime în unități de cale ferată de minimum 25 ani (bărbați) și 20 ani (femei), ceea ce nu este cazul dv. **Elena Oancea** — Deva: Adresa institutului este: București, str. av. St. Sănătescu, nr. 48, sect. 1, cod. 79635 **Ion Paraschiv** — Tecuci: De la C.J.E.F.S. — Galați puteți obține instrucțiunile de organizare, tematica și normele de admitere, precum și planurile de învățămînt.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audie aște se șin zilnic între orele 10-13.

Anchetă

Flacăra

NICOLAE CEAUȘESCU: „Să dezvoltăm muzica, dansul românesc, tot ceea ce este creația poporului nostru!”

● Nu un proverb, ci un principiu de viață: „...și te poartă cum ți-e vorba!” ● O problemă artistică, economică și, mai ales, morală ●

Cum păstrăm portul popular?

„Uniformizarea face să dispară portul popular“

— Tovarășe profesor Paul Petrescu, credeți că e anacronică pretenția ca oamenii să mai poartă costumul popular tradițional?

— Cam da. Pentru că oamenii merg în pas cu vremea. Un costum popular oricât de frumos ar fi, oricât de armonios imbinat și colorat, devine incomod în viața de astăzi supusă unor altor rigori decât acelea care au slesuit un anumit tip de vestimentație într-o civilizație legată enorm de natură și de pământ.

— Aceasta să fie cauza pentru care țăranii noștri nu mai poartă costumele tradiționale nici măcar în cadrul unor ceremonii tradiționale, la sărbători sau duminica, precum odinioară?

— Oamenii merg după modă. Se îmbracă după cum le dictează civilizația în care trăiesc. Priviți casele țărănești din ultima vreme, chiar și pe cele din Maramureș, unde tradițiile se păstrează de obicei mai bine; oamenii își dărimă vechile case care reprezintă o splendidă arhitectură în lemn și își construiesc case noi din cărămidă și din piatră, cu ferestre largi, aspirând la un alt tip de confort, la o altă condiție. Apoi, în părăsirea treptată a costumului popular a intervenit și o modificare de preț de cost. Astăzi, multe din materialele din care se confecționau costumele frumoase de altădată sunt greu de procurat și implică un efort costisitor. Oamenii nu mai au timp să-și facă în casă în și cinepă și alte accesorii cum făceau altădată. Intră în rând cu lumea și se orășenează. De fapt, mulți dintre ei lucrează la oraș și vin acasă numai seara.

— Și totuși, credeți că e inutil să insistăm pentru reînnoirea la costumul tradițional, la țară, cu ocazia ceremoniilor și festivităților speciale? Măcar atunci?

— Nu e inutil. E, dimpotrivă, obligatoriu. E de stringentă actualitate să luptăm ca portul popular să nu dispară, să nu rămână, adică, doar relicvă de muzeu. Dar nu cred că vom avea câștig de cauză pledând pentru costumul popular cum se întâmplă uneori la televiziune când artiști cunoscuți, vedete ale cîntecului popular sau ale dansului popular, apar în costume degradate, în costume falsificate care trădează frumusețea, ar-

monia și sobrietatea vestimentației noastre tradiționale. Exemplele lor pot fi urmate de oameni și în acest fel se întâmplă ca neasemuită noaste costume populare să se transforme în mostre de prost gust și de sfidare a bunului simț.

— Există o vreme cînd aproape a cincea casă de țărani producea un costum, un covor, o scoarță, un ștergar. Femeile lucrau din toamnă pînă aproape în primăvară la războale de țesut.

— Există. Acum femeile lucrează, dacă lucrează, mai ales în cadrul cooperărilor meșteșugărești și de cele mai multe ori cu bune rezultate. Dar nu mai lucrează ea pe vremuri pentru propriile lor nevoi, pentru propria lor familie. Și, ocupate tot mai mult în economia colectivității, părăsesc războiul de țesut și își cumpără îmbrăcăminte „de gata”, de la magazin.

— Să revenim la ideea noastră. Oare nu există nici o soluție ca să oprim această „uitare” a costumului popular pe care ni-l amintim mai ales în cadrul festivităților și spectacolelor prilejuite de „Cîntarea României”?

— Cu o condiție, ca în cadrul Festivalului „Cîntarea României” să existe o emulație pentru originalitatea și frumusețea dar mai ales pentru valoarea și autenticitatea costumului popular. Adică să nu se extindă fenomenul uniformizării vestimentației tradiționale. Funcționează un anumit mimetism: cei din Vlașca îndrăgesc costumul popular din Mărginea Sibiului și fac comandă la o cooperativă meșteșugărească să le confecționeze 30 de costume populare din acel loc pentru echipa de dansuri, de pildă. Greșeala e dublă. O dată că imprumută un costum din altă zonă folclorică și dansurile lor nu se mai armonizează cu costumul și încă o dată pentru că poartă cu toții același costum. Ceea ce e fals. La noi, la români, costumele populare se încădrău perfect în stil dar difereau de la o casă la alta, de la o femeie sau bărbat la altul. Uniformizarea face să dispară frumusețea portului popular.

— Uniformizarea aceasta este poate un proces greu de oprit.

— Nu. Esențial este ca să redescoperim dragostea pentru vestimentația noastră tradițională și să-i oferim mai multe cadre de reprezentare în viața publică și mai ales să ferim arta și creația în domeniul costumului popular de așa-numiții stilizatori și stilisti care, cu diplomă de artiști plastici sau fără diplomă, cred că vestimentația noastră tradițională se poate stiliza. Ce să mai stilizezi cînd ea

Dintre produsele etnografice, ale artelor țărănești, mai bine zis, cel ce se propune cel mai insistent atenției noastre este, firesc, costumul popular. Firesc, fiindcă ne întâlnim cu el încă foarte des (scenele „Cîntării României”, ca să nu mai vorbim de micul ecran, ni-l pun în față asiduă) și fiindcă, mai ales, locul și rostul lui nu numai în devenirea artistică, dar în însăși viața istorică a poporului, sînt dintre cele mai importante. Nu spunem, afirmînd aceste lucruri, o nouă, recapitulăm doar niște date, vii încă, ale memoriei noastre străvechi. Portul, cel puțin în arhaicitate, a fost, e lucru bine știut, un factor, dacă nu chiar factorul esențial al etnicului, vădit prin însuși faptul că elementul vestimentar, care deosebește o comunitate de alta, s-a dovedit infinit mai durabil decât destule elemente ale credinței, ale limbii chiar. Formațiile militare dace, de pildă, transformate în ale romane, poartă cu ele, din Italia în Britania ori Mesopotamia, nu numai steagul-dragon sau spada încovoată, dar și aceleași vestimente. Costumul sau portul transcende generațiile, ele dau verticalitate, prin vreme, neamului, abandonarea sau prefacerea lor echivalind — spun cei ce au cercetat fenomenul — cu pierderea sau prefacerea personalității, cu degradarea celui neam. Nu mai vorbim, la noi, la români, de frumusețea acestui port, decretat de specialiștii de pretutindeni drept o capodoperă de har și mireasmă, dînd seamă în gradul cel mai înalt de geniu artistic al omului de la Dumăre și Carpați. Firesc, deci, ca el să ne stea mereu în atenție. Firesc, deci, ca orice umbră de kitsch pe o iie, un briu sau o podoabă de cap să reverbereze în ochii noștri la dimensiuni alarmante. Mai puțin îi certăm pentru abateri de la canonul tradițional, de la puritate și autentic, pe meșterii care încrustează lemnul, fabrică oale ori țes covoare. Cel mai rău îi certăm pe creatorii costumelor. Dar oare sînt ei vinovați atunci cînd aceste costume abdică de la noblețea canonului?

Înainte de a fi de ordin artistic, problema este una economică, independentă de voința ori de știința meșterului. Este vorba de elementele materiale ale artei costumului — cînepa, inul, bumbacul, coloranții naturali etc. — care la ceasul de față sînt anevoie, dacă nu imposibil de procurat. (Un fapt autentic, văzut de noi în toamna aceasta: la Nereju, în munții Vrancei, femeile — meșterite de straie tradiționale cumpără de la magazinul din sat ciorapi de bumbac, pe care-și desiră ca să aleagă firul cu care să facă artă. Dar ciorapi de bumbac se ivesc în comerț doar din an în pastă, și, oricum, nu asta-i soluția salvării portului popular!) Drept care artistul producător e silit să apeleze la inlocuitori, de unde o primă și redutabilă sursă a kitsch-ului. Căci în clipa în care pinzei țesute în casă îi ia locul pinza industrială, cu fibră de poliester, în care arniciul este, și el, înlocuit cu firul de plastic, iar gingașii fluturi metalici se metamorfozează în bumbi din aceeași materie, ceea ce rezultă nu poate fi decât hidios, chiar dacă motivul sau croiul se păstrează ca-n vechi. Canoanele estetice care-i comandau creatorului gestul de artă sînt, iată, anulate, prin simpla dispariție a suportului lor material. Ce-i de făcut? Să reconsiderăm oare funcția acestor canoane? Nu știm... Cei ce trebuie să se pronunțe în acest caz sînt, evident, specialiștii. Ceea ce știm însă cu siguranță, căci o întreagă istorie a artelor țărănești ne-o arată cu limpezime, este că elementele materiale joacă un rol decisiv în ceea ce s-ar putea numi însăși gramatica acestor arte. Cînd aceste elemente sînt înlocuite, se ivesc, firesc, o artă agramată. Și asta tocmai într-un domeniu în care riguroarea canoanelor este hotărîtoare!

Altfel spus, cînd le cerem creatorilor de costume să perpetueze memoria produsului rafinat, decantată prin veacuri, să ne gîndim și ce le dăm, astfel ca această memorie să nu bată în gol. Numai putem pretinde ca iia cusută pe pinză de nailon să ne apară, precum iia buncii, ca un manuscris cu ieroglife tulburătoare, nu mai putem pretinde ca briul tăiat în materie plastică, și nu în piele, să ni se infățișeze, prin motivele lui, ca un însemn ritual, al cărui rost vestimentar e derivat. Problema problemelor e aici, restul nu e decît literatură.

Și încă un amănunt, legat de cele de mai sus. Îmbrăcămînta tradițională, care cîndva era atît de ieftină, ca una ce satisfăcea nevoile imensei majorității a populației țării, a ajuns astăzi (cînd este chiar îmbrăcămînta tradițională, lucrată din materiale tradiționale), nu numai puțină, dar și foc de scumpă. Să ne mai mirăm că la horele sau pe scenele satului locul îi este luat de vestmintul-kitsch? Să ne mai mirăm că adevăratul, frumosul, nobilul nostru vestmint se pierde?

Dar să vedem ce zic specialiștii...

ILIE PURCARU ■

a ajuns la forma pe care o are astăzi datorită unui proces de stilizare ce durează de peste două mii de ani?

„Cîntecul, jocul și costumul — o armonie desăvîrșită“

— Cum vă explicați, tovarășe profesor Ion Focea, faptul că la țară sînt zone întregi în care portul popular a dispărut. Adică țăranii nu mai îmbracă ia sau guba, zadia sau ilicul etc.

— Procesul acesta al părăsirii portului popular are vechime mai mare. Încă pe la sfîrșitul secolului trecut și pe la începutul secolului acesta, Iorga și Oprescu sesizau dispariția costumului popular tradițional românesc în diferite zone. Personal, am trăit experiențe neverosimile printre tineri dinainte de război care în treaba de ce nu poartă frumoasele costume tradiționale mi-au răspuns: vrei să ne îmbrăcăm în zdrențe? Răspunsul, evident, m-a îndurerat. Atunci am luat cițiva tineri, i-am îmbrăcat în costume rămase din bătrîni și i-am invitat la o horă în mijlocul satului ca să vad ce zic oamenii. Ei bine, evenimentul a stîrnit uimire. Costumele lor, ale celor din Dioști-Romanai, erau atît de frumoase încît au redescoperit o vreme gustul pentru fastul și cromatica tulburătoare, pentru geometria esențializată și sobrietatea elegantă a costumului popular. De atunci au trecut mai bine de patruzeci de ani. Astăzi am fost, vă asigur, mult mai ironic apostrofat cînd le-am spus unora sau altora că vechile costume populare din lăzii de zestre ale bunicilor și străbunilor sînt mult mai frumoase la joc simbătă sau duminică, la tîrg sau la căminul cultural decât costumele „nemțești”.

— În ce constă această frumusețe a costumului popular?

— În structură, în croi, în cromatică, în geometrie, în ornamentele sale, în aspectul său funcțional și decorativ. În faptul că el îl reprezintă pe om cu toate trăsăturile sale, cu toate obiceiurile sale și chiar cu caracterul său, prin faptul că îi folosea omului în special la unele ceremonii calendaristice precise și tradiționale, la nunți, la botezuri, la sărbători, la tîrguri. Erau frumoase costume populare, pentru că se adaptau în func-

ție de zi și de sezon. Aveau virtuți foarte bine precizate pentru protejarea ființei umane și pentru o înfățișare cit mai frumoasă a omului. Apoi, aceste costume se deosebeau pe vîrstă, și erau purtate de copii, de adolescenți, de tineri, de miri și de mirese, de oameni maturi și de bătrîni, cu unele diferențe specifice de croi și de cromatică.

— Ce credeți că a provocat această părăsire a costumului tradițional românesc?

— În primul rînd apariția unor produse industriale de îmbrăcăminte cu elemente de modă mai vii, mai simple poate, mai simplificatoare și care se procură mai lesne, fără efort și fără artă. Modă care se generalizează și pentru faptul că s-a insistat prea puțin pentru reliefa calităților artistice extraordinare ale acestui domeniu al creației populare asupra cărora străinii se exprimă cu uimire și respect. Unde s-a mai pomenit atîta imaginație și atîta genială inspirație în liniile costumului nostru popular, în ornamentarea lui aproape abstractă, în orice caz sublimată pînă la o geometrie fabuloasă și în cromatica sa tulburătoare, ca la noi? E o mare greșală că pierdem aceste comori și că nu perpetuăm pe un front larg acest meșteșug țărănesc. Costumul nostru popular ne reprezintă în istorie și printre vecini cu un specific al său greu de imitat și de egalat. El reprezintă un argument fundamental pentru continuitatea noastră pe aceste meleaguri și chiar pentru unitatea noastră, dincolo de vicisitudini. Stilul costumului nostru popular care cunoaște aproximativ 60 de variante este unic.

— Și ce considerați că se mai poate face pentru a readuce în atenția opiniei publice valoarea costumului popular românesc?

— Să facem apel la toate organele de răspundere, la îndrumătorii culturali, să înțeleagă citeva lucruri foarte simple: că arta populară a costumului tradițional trebuie revigorată în sensul tradiției locale nu prin imprumut, că nu se poate face joc popular și cîntec popular neglijînd costumația deoarece la țărani noștri, cu atîta bun-simț cîntecul, jocul și costumul erau într-o unitate, într-o armonie desăvîrșită. Să-i invîțăm pe tineri, odată cu cîntecele bătrînești sau așa-zis bătrînești, odată cu pașii complicați ai jocurilor și faptul că, măcar la evenimentele cruciale ale existenței lor, trebuie să se întoarcă la feeria costumului popular românesc care reprezintă, prin el, însuși, o sărbătoare.

„Limba noastră-i limbă sfântă, Limba vechilor cazanii...”

Supunem atenției

● Ar fi o greșală să lăsăm portul popular să piară. Adică să moară în muzee ●

„Nu mai există vechea ladă de zestre...”

— Dumneavoastră, Ion David, pregătiți un album uriaș care urmărește istoria costumului popular la români și sintetiți unul dintre cei mai mari colecționari de costume populare autentice din țară.

— Am purtat costumul popular de mic. Nu mi-a fost rușine să-l port și cind eram elev și chiar cind am fost student la Academia de Belearte din București. Am fost printre inițiatorii societății de jocuri populare „Hora”, în anul 1921, și am dansat, mai bine-zis am jucat, până în anul 1953. Acum am 83 de ani.

— De ce v-ați corectat cind ați spus dans?

— Pentru că odată cu dispariția costumului popular nu mai putem vorbi de joc popular, ci de dans.

— În ce măsură era legat țăranul de costumul popular? Numai prin dans, adică prin joc, și prin petrecere, prin sărbătoare?

— Țăranul nostru avea trei tipuri de costume: unul de muncă, unul de sărbătoare și unul de inmormintare. Femeile, mai ales, își făceau aproape în fiecare an un costum. Bărbații mai rar. Și se întâmpla ca uneori un costum de sărbătoare mai purtat să devină costum de muncă. Sau se mai întâmplă ca un costum de sărbătoare să treacă de la o generație la alta, în familie, pentru a impresiona la o nuntă, la o horă. Dar realitatea este că aceste costume, în special la femei, difereau atât de mult de la unul la altul, chiar în aceeași familie, încât era o întrecere pentru cel mai frumos costum croit, ornamentat și colorat. E cunoscut faptul că fetele de măritat lucrau pe ascuns la costumele lor pentru a nu-și fura unele altora modelele.

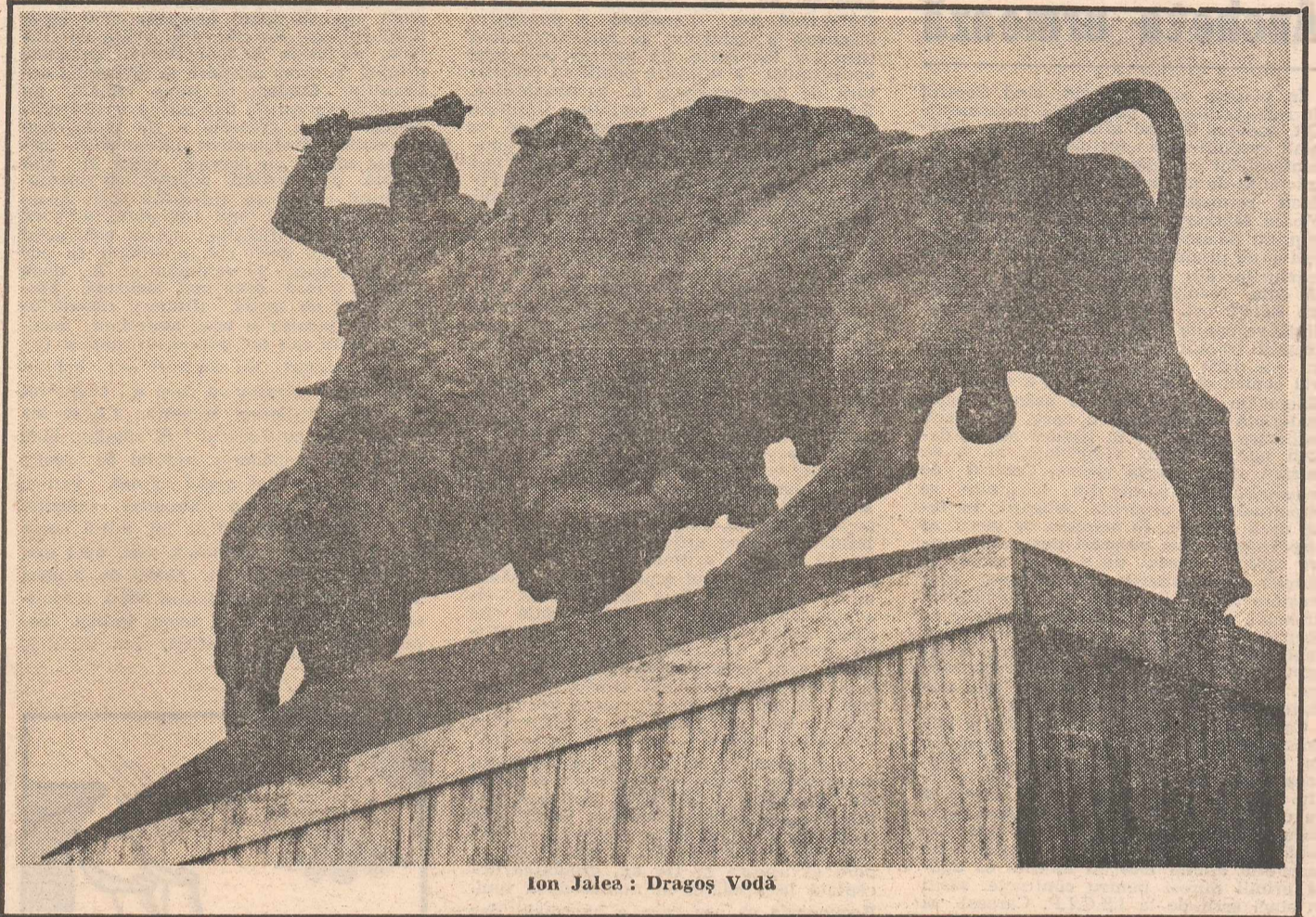
— De ce s-a pierdut acest obicei minunat?

— Pentru că, vedeți dumneavoastră, industrializarea, urbanizarea, colectivizarea sînt elemente de progres, fără îndoială, dar această mutație dinspre pămînt spre forjă și furnal, dinspre casa de la țară spre bloc, schimbă și mentalitatea omului. Omul renunță la ceea ce i se părea firesc într-un anumit loc și timp. Poate din bun simț artistic înăscut sau moștenit, omul de la țară ajuns la oraș își dă seama că portul popular nu se mai potrivește cu zidurile de beton, cu mobilierul de la magazin, cu autobuzele și tramvaiele. Și apoi, femeile nu mai au timp să-și coase, să-și țeară. Nici nu mai există vechea ladă de zestre înflorată. Nu mai e necesar să-și țeară covoare. Bunibac nu se mai găsește. Și apoi, funcționează un fel de cosmopolitism. Iată, chiar eu port o pereche de blugi. Am auzit că sînt mai buni în condiții de lucru. Și prefer să mă îmbrac ca un vâcar din Texas decît ca un țăran în țări carpatine. Apoi și-a mai făcut loc o atitudine condamnabilă în rîndul oamenilor care nu mai vor să fie socotiți țărani. Ai chiar impresia că unii se simt jigniți dacă le amintim că sînt țărani. Poate că în ultimul timp s-a mai corectat acest defect de refracție. Țăranul înseamnă certitudine și stabilitate. Un țăran fără cult pentru costumul popular pierde din identitatea sa. Pentru că acest costum popular ne legitimează printre vecini. Pentru că în el s-a strîns toată istoria noastră. Ar fi o greșală să lăsăm portul popular să piară. Adică să moară în muzee. Personal, aș avea toată stîmă pentru acel tinăr care va îndrăzni să poarte elemente din costumul popular, pe stradă, în vîltoarea civilizației noastre tehnice și industrializate.

— Și cum credeți că se poate impune din nou portul popular măcar cu anumite ocazii, de pildă la nunți, la botezuri, la petreceri și aniversări, la țîrguri și adunări populare?

— În primul rînd printr-o educație mai atentă în școli, în respectul tradițiilor noastre celor mai scumpe, între care costumul popular deține un loc important. Pentru că nu întîmplător o lume întreagă se minunează în fața portului nostru tradițional. Vom ajunge să nu mai avem meșteri care să țeară și să coasă un costum popular dacă nu încercăm prin unele școli să-l învățăm pe copiii noștri și pe nepoții noștri să continue o tradiție atât de profundă în spiritualitatea poporului nostru. Și apoi, prin emisiuni de televiziune mai inspirate și printr-o propagandă fină în presă. Fină, nu demagogică.

ADRIAN DOHOTARU ■

Ion Jalea : Dragoș Vodă

OPINII

„Am învățat cu mult interes limba română și am scris-o cu dragoste”

Domnule Director,

Cu ocazia unei vizite la București la sfârșitul lunii Septembrie trecut, am avut prilejul să citesc articolul „Controverse ortografice” al colaboratorului dumneavoastră, Victor Iancu, conferențiar universitar din Baia Mare, publicat în revista Flacăra din 2 Septembrie 1983.

Reacția produsă de lectura articolului în chestiune, pentru care vă felicit și felicit și pe autor, mă determină să vă adresez câteva rînduri care, după părerea mea, ar putea interesa și pe cititorii revistei Flacăra. Dacă și dvs. socotiți că într-adevăr acestea, în sprînjinal celor publicate de Dl. Victor Iancu, ar putea interesa pe publicul românesc, publicarea părerilor mele în revista dvs. mi-ar face o mare plăcere, dacă se poate, așa cum a fost scris, cu ortografia veche.

Din nefericire, nu am ocazia să citesc decât foarte sporadic revista dvs. De aceea nu am cunoștință de articolul, sau articolele următoare, anunțate de dl. Victor Iancu, cum și reacția provocată de ele în rîndul cititorilor. V-ar fi posibil să-mi expediți numerele în care s'au dezbătut controversele ortografice, cum și eventual acela în care vor fi publicate rîndurile mele?

Mulțumindu-vă cu anticipație pentru urmarea care o veți da prezentei, vă rog să primiți, domnule Director, asigurarea deosebitelor mele sentimente de stimă și considerație.

**p. Amiciția Elveto-Română
Ferdinand Polli, avocat
Președinte**

...Sunt un cetățean elvețian, de formație intelectuală română, toate studiile, până la doctoratul în drept, făcându-le în România. Repatrierea în Elveția a avut loc în Decembrie 1950. De aproape 10 ani sunt președintele asociației „Amiciția Elveto-Română” a cărei activitate se desfășoară în concordanță cu titlul asociației și a statutelor sale.

Grație studiilor și culturii asimilate în țara dvs. pot pretinde că sunt un bun cunoscător al limbii române, ale cărei baze le-am învățat temeinic la „Colegiul Național Sf. Sava” din București, liceu renumit, considerat pe vremea mea ca și azi, ca fiind primul pe țară.

Toate aceste preliminarii le fac pentru a vă putea face o reprezentare cât mai exactă a interesului ce-l port limbii române. Fără a fi limba mea maternă, este totuși cea pe care am studiat-o cel mai intens, a cărei existență și evoluție mă interesează, și pe care continui s'o vorbesc zilnic în familie.

Cum foarte bine remarcă dl. Victor Iancu, perioada de 30 ani dela ultima schimbare a ortografiei românești (așa cum fusese scrisă timp de peste 150 de ani) ultima schimbare nu a fost și nu este potrivită spre a-și găsi justificare.

Ca unul care am învățat cu mult interes limba română, și am scris-o cu dragoste, am convingerea că ortografia limbii române a fost și este un factor determinant în dovedirea originii latine a poporului român.

Ori, din ce în ce mai mult se știe că această origină este contestată de unii pretinși istorici pentru o parte din locuitorii Transilvaniei de origină română.

Schimbarea ortografiei cu una care denaturează origina latină a limbii române, atât de evidentă în vechea ortografie, cred că poate să fie calificată prin citarea celebrei fraze a lui Talleyrand „c'est pire qu'un crime, c'est une faute” adică schimbarea a fost mai mult decît o crimă, a fost o greșală. Se poate însă vorbi, pe drept cuvînt de crimă, atunci când, pentru preținse motive de facilitare și simplificare, cuvinte de pură origină latină sînt mutilate în scris, până la pierderea identității lor.

Timp de peste o sută cincizeci de ani, scriitorii și poeții români, sub influența școlii latiniste, au făcut o limbă cultă scrisă, cu care s'ar putea mîndri întreg poporul român, dacă alături de alte limbi romanice, s'ar stabili proporția de latinitate între ele, în urma analizei unor texte identice, scrise fiecare în limba respectivă.

Acum cîtva timp s'a comemorat în România, cu fastul care se cuvenea, 2050 de ani dela crearea statului geto-dac sub domnia lui Boerebista, al cărui locuitor, câteva secole mai tîrziu, amestecându-se cu Romanii împăratului Traian și succesivilor lor, au format poporul român, mîndru de origina sa și de moștenirea lăsată de strămoșii lor prin limba care o vorbeau, păstrată aproape nealterată într-o proporție mult superioară în comparație cu celelalte limbi romanice.

Timp de peste 30 de ani, dela repatrierea în Elveția, am avut numeroase ocazii să discut cu intelectuali francezi, italieni, spanioli și portughezi, care avînd doar cunoștințe restrînse în domeniul lingvistic, erau totuși surprinși să constate asemănarea la scris a cuvintelor de origină latină din limbile lor, cu cele din limba română, scrise conform ortografiei veche (dacă cea din 1953 se poate numi nouă).

Intr-adevăr, gîndiți-vă ce dezorientare ar fi pentru un italian sau spaniol care ar vedea cuvintele: cîine, plîne, mîine,

cîmpie, etc., față de aceleași cuvinte scrise în ortografia veche? Ar putea ei să mai creadă că limba română are o solidă bază de origină latină? Cum se împacă justa pretenție a fiecărui român, care din primele clase de învățămînt, la cunoștință de origina latină a națiunii sale, cu noua ortografie care schimbă total în scris origina cuvintelor moștenite dela Romani într-o formă atât de nură? Unde poate duce și ce repercursiuni poate să aibă, peste zeci de ani, imensa greșală care a fost făcută în 1953? Consecințele ei nu pot fi decît nefaste și dacă nu se iau măsuri urgente de schimbare, ele pot deveni fatale, conducînd la deslatinizarea limbii române scrise. Nu se mai preocupă nimeni de această importantă problemă a limbii române?

Pericolul este cu atât mai mare cu cât limba latină aproape că nu mai este predată elevilor din învățămîntul secundar și în consecință, generațiile viitoare vor fi condamnate să ignoreze problemele de origină a limbii române, contrariu generațiilor de intelectuali care au denășit vârsta de 50 de ani, care au studiat latina.

Ceeace m'a mirat și continuă să mă mire este faptul că din cele ce-mi sînt cunoscute, nu s'a manifestat o rezistență mai mare la schimbarea care a avut loc în 1953. În afara doctorului Petru Groza care, dacă nu mă înșel, a protestat în mod public contra schimbării, a scriitorului George Călinescu și în parte a lui Tudor Arghezi, nu-mi sînt cunoscute alte critici, ceeace în sine nu este numai regretabil, ci grav.

Din punctul de vedere a celor citați, care este și al meu și al autorului din Flacăra, Victor Iancu, schimbarea din 1953 a ortografiei române, rămîne, așa cum am mai spus, o greșală gravă.

Dela Romani ne-a rămas însă un proverb inteligent: „errare humanum est, sed perseverare diabolicum”. Oare cei în a căror responsabilitate ar intra repararea greșelii făcute prin schimbarea ortografiei române acum 30 de ani, perioadă în care greșelile provocate de cultul personalității au fost pe drept cuvînt denunțate mai tîrziu, cînd s'au aflat, vor recunoaște greșala comisă și vor lua măsurile de îndreptare? Sau vor persevera, în care caz riscă, după proverbul latin, să fie considerați diabolici pentru viitorul limbii române?

Iată întrebarea care o pot pune toți cei interesați de renumele și prestigiul limbii române, în rîndul limbilor surori, al gîntei latine, grătie căreia limba României a fost premiată.

Întrebarea este acum pusă! Cine îi va da răspunsul?

N.R. „Flacăra” reinnoiește invitația adresată specialiștilor, tuturor celor interesați, de a-și exprima opiniile cu privire la chestiunea în discuție. Vom găzdui bucuroși puncte de vedere referitoare la această problemă, convinși că ele, citite de diferiți, vor servi unei cauze care ne este foarte scumpă, cauzei limbii române.

Onorată
instanță
a moralei

Nu dați cinstea pe rușine!

• Ghiță Pristanda și contractele de la Drăgănești-Olt • Spionii nu trăiesc doar în colecția „Enigma” •

Ancheta urmează

În toamna anului trecut, când Centrul de industrializare a cărnii din Drăgănești-Olt, județul Olt, se afla în impas, devenind restanțier în efectuarea și onorarea contractelor cu cetățenii, așadar cînd contractanții de porcine mai mult nu primeau decât primeau baza materială necesară. Florea Mărgărit din Slatina cumpăra neînfrădit de nimeni trei porci de la Cooperativa de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor din localitate, cu acte-n regulă, cum rezultă, dealtfel, din chitanța nr. 8618/9 oct. 1982. Omul de bună-credință va spune că nu e nici o abatere în această tranzacție însă acoperirea legală nu era decît parțială, deoarece respectivul centru de industrializare a cărnii era obligat în primul rînd să asigure baza materială cetățenilor cu care, de fapt, încheiase contracte. Și fiindcă aceste datorii nu prea erau respectate, nu e de mirare că, la scurtă vreme, Centrul de industrializare a cărnii din localitate se împotmolea în propriile obligații. În februarie se procedea, în maniera de lucru, se strecuraseră deci oarecare nereguli, printre care și aceea de a vinde străinilor porcii care trebuiau încredințați spre creștere localnicilor. Pentru a nu întinde, probabil, prea mult povestea, organele de decizie au hotărît ca dreptul de a încheia contracte cu cetățenii să treacă, de la începutul anului 1983, în seama cooperativei. Dar un lucru schimbat nu este nicidecum și un lucru îmbunătățit.

Ca să inspire încredere și să dea o impresie despre buna alegere care s-a făcut prin noua investiție, C.P.A.D.M., cooperativa adică, a trecut degrabă la lucru. Într-un timp record, a încheiat 561 de contracte, cum rezultă din verificarea documentației, depășind planul cu un contract. Frumos, corect și instructiv! La începutul anului 1983 au început să apară primii porci pentru contracte, sosiți în cinci serii de la I.S.C.I.P. Caracal și Corabia. Indicațiile în vigoare prevedeau stimularea cetățenilor, prin cointeresearea acestora. Fiecare contractant trebuia să primească, în mod legal, doi porci: unul pentru gospodăria proprie, altul pentru stat. Din cei 483 de porci, cîți au mai rămas în viață din cei 511 primiiți pentru contractare, numai o parte din cetățeni a primit cîte doi. Criteriul nu se cunoaște și e aproape imposibil să înțelegi de ce Biboiu Marin, posesorul contractului nr. 292, n-a primit nici măcar un porc, în timp ce Vișoiu Ion, medicul șef al Cîr-cușcrii sanitar-veterinare, ori Dudă Iuliu, șeful atelierului Service, au primit cîte doi. Drept este că pentru a se fi respectat prevederile, ar fi fost necesari cel puțin 1122 de porci, judecînd după numărul contractelor încheiate. Cum interesul cooperativei era, întîi de toate, de a raporta un număr cît mai mare de contracte, metodologia și legalitatea ei fură repede neîntinse. Pentru a duce la capăt o asemenea ambție, scopul trebuia să scuze mijloacele. Și le-a scuzat.

Erorile de procedură în contractarea

porcilor nu sînt invenția exclusivă a C.P.A.D.M. Ele reprezintă o moștenire prețioasă a Centrului de industrializare a cărnii și fac parte din zestrea pe care cooperativa a primit-o odată cu investitura de coordonatoare a contractărilor. Iată cum se procedea înainte. Unitățile economice din localitate erau datoare, ca să nu zicem obligate, să realizeze un anumit număr de contracte. Da' porcul, ia-l de unde nu-i! În ultimii 7-8 ani, la Filatura de bumbac din localitate s-au încheiat contracte fără să se fi primit vreodată baza materială necesară. Muncitorii, ca să se achite de obșteasca datorie colaborau cu o anumită sumă cu care urmau să cumpere de pe piața liberă numărul necesar de porci. Se lucra corect, cu tabele și semnături. Directorul întreprinderii, inginerul Dan Mateescu, recunoaște că în acești ani a asistat neputincios la săvîrșirea acestei incorectitudini. Acțiunea a fost însă girată și (co)ordonată de consiliul popular, mai precis de vicepreședintele Vasile Mihăilescu. Va să zică, același porc intra în altă traistă iar în situațiile centralizate ale economiei noastre naționale doi porci făceau de fapt unul singur, căci înregistrat o dată cu prilejul recensămîntului, umilul animal mai era bifat o dată cu prilejul contractelor. Această precară aritmetică își avea totuși rostul ei: Consiliul popular din Drăgănești-Olt era ani de-a rîndul privit cu admirație, fiindcă de fiecare dată își onora contractele, dînd tuturor un strălucit exemplu. Cum metoda aceasta dădea roade, ea a început să fie folosită și după ce C.P.A.D.M. a preluat atribuțiile Centrului de industrializare a cărnii. Cu o modificare însă, care poate fi considerată o subtilitate desăvîrșită într-ale comerțului.

În registrul de evidență al președintelui cooperativei, Constantin Cîrștea, se poate citi, de pildă, că Gheorghe Manda a primit porcul spre contractare la sfîrșitul iernii iar în aprilie l-a și predat. Îi intră pe președinte dacă e posibil ca un porc să ajungă la 110 kg, greutatea acceptată la predare, în numai două luni. Recunoaște că așa ceva e anormal dar presupune că omul își va fi dat propriul animal din curte, păstrînd-l pe celălalt pentru iarnă. Explicatia mai că mă convinge dar, răsfoind catalistul, află că în aceeași situație sînt și Alexandru Apostolache, Ion Vișoiu, Iacob Onescu, Iuliu Dudă. Încep să mă îndofesc de faptul că locuitorii din Drăgănești-Olt au, la începutul primăverii, porci atît de mari, încît își pot permite să-i schimbe cu godacii. E limpede că s-a operat un transfer. Mai complicate și mai grăitoare sînt lucrurile la Cooperativa moșteșugărească „Progresul” din localitate. Ilie Ene, președintele cooperativei, recunoaște că, la sugestia consiliului popular, s-au încheiat anul acesta 20 de contracte, 10 dintre contractanții primind spre creștere și bază materială, adică porci. Cum s-a procedat? Fiecare șef de unitate, pe numele căruia s-a încheiat contractul, trebuia să stringă de la încadrări o anumită sumă pentru a cumpăra porcul necesar contractării; fiecare cotiza cu 300 de lei pe care îi lăsa odată cu primirea retribuției. Suma

era consemnată pe marginea statului de plată, așa că dădea aparenta unei legalități depline. Se cumpăra porcul cu pricina, se preda la cooperative, iar suma primită în urma achitării se distribuia cotizantilor. Evident că suma finală nu acoperea investiția dar asta e o altă problemă. Prima greșeală e, de acum, una anecdotică. Cooperativa „Progresul” repetase gluma cu aceeași gîscă în altă traistă iar consiliul popular, cu consimțămîntul căruia se petreceau toate acestea, frustra, de fapt, economia, inducînd în eroare planificările; porcul contractat nu era altul decît cel înregistrat cu puțin mai înainte la recensămînt. A doua eroare e însă ceva mai delicată. Fiecare șef de secție, titularul contractului deci, primea și baza materială necesară: unul sau doi porci, precum și furajele necesare. De contract s-a achitat prin suma cotizată cu care a cumpărat de pe piață porcul trebuitor. Ce se înțelege însă cu godacul? El rămîne, bine mersi, în gospodăria șefului de secție care și-a asigurat astfel carnea pentru sărbătorile de iarnă. Superba achiziție să-l fi tot costat 300 de lei, adică suma cu care și el a contribuit, căci, nu-i așa, îi place corectitudinea. Astfel de titulari de contracte sînt Constantin Micu, responsabilul Frizeriei nr. 1, Ioana Iordan, responsabilă secției coafură, Ion Cîrștea,

responsabilul Atelierului de croitorie comandă, care neagă faptul că a primit un porc deși documentele îl contrazic flagrant, Gheorghe Cotoi, responsabilul Frizeriei nr. 2, merceologul Marin Sanda și, desigur, președintele Cooperativei „Progresul”, Ilie Ene. O simplă întrebare ar necesita un răspuns urgent: dacă respectivii șefi de secții au primit baza materială necesară onorării contractului, care să fi fost rostul cotizației? La această chestiune, chiar că e necesară o lămurire. Ar mai trebui să notăm aici și un fapt de mentalitate. La Frizeria nr. 1, întrebîndu-l pe Petre Iordan, unul din încadrări, cum s-a procedat în achitarea contractelor, mi-a răspuns destul de sfidător că nu s-a comis nici o neregulă pentru ca, puțin mai tirziu, să se plîngă că situația e veche și orice încercare de a face lumină se este inutilă. În iritarea sa deloc loială se citea un soi de compătimitate ce mă viza direct, prin care ar fi vrut să mă îndemne parcă să mă las păgubaș. Viteaz în vorbă, Petre Iordan era, în fapt, de o lamentabilă lasitate. Nu e de mirare, prin urmare, că asemenea abateri au proliferat tocmai pe fondul acestei delăsări complice.

O ultimă problemă de fond care atrage o mistificarea a planului pe care C.P.A.D.M. l-a raportat privește procedura semnării contractelor. Toți oamenii cu care am stat de vorbă au declarat că aceste contracte au fost semnate la „îndrumarea” vicepreședintelui consiliului popular, Vasile Mihăilescu. Acte semnate în alb adică, ceea ce contravine instrucțiunilor de drept. Numai la Fabrica de zahăr s-au încheiat 5 contracte fără să se asigure baza materială. La sfîrșitul anului, ele vor trebui onorate. Cum? Președintele cooperativei imi mărturisea că respectivii contractanți vor fi aminați pentru anul viitor. Din cîte am constatat verificînd registrele de evidență, 160 de contracte sînt semnate fără să se fi asigurat ceea ce se numește bază materială. Să admitem că toate vor fi raportate. Dar atunci, nu e o simplă demagogie faptul că pe anul 1983 s-a raportat un plan de 560 de contracte? Cine pe cine înșală? Nimeni nu mai înțelege de ce a fost necesar să se exercite presiuni asupra cetățenilor, pentru ca aceștia să semneze niște contracte pe care oricum nu se poate miza. Cu o asemenea procedură strîmbă, girată chiar de consiliul popular, nu mai e de mirare că se ajunge la unele situații paradoxale, cum ar fi aceea a cetățeanului Constantin Jumugă care, în 1981, fiind silit să semneze contractul dar neprimînd nici un porc pe care să-l contracteze de fapt, a fost acționat în judecată și obligat să achite 1600 de lei.

La Drăgănești-Olt, problema contractelor ascunde, în latura profundă a lucrurilor, grave nereguli al căror sens rămîne deocamdată ascuns. Nimeni nu poate pricepe de ce se depun atîtea eforturi pentru a se comite niște ilegalități. Cînimă trebuie să existe și ea nu poate fi dezvoltată decît la o cercetare atentă și competentă a acestei povești care amenință să devină o fabulă.

RADU G. ŢEPOSU ■

Din jurnalul unui ofițer de securitate

Ispita arginților

— Începusem, în urmă cu cîteva săptămîni, o discuție interesantă...

— Eu credeam, ca să fiu sincer, că o și încheiasem, zice interlocutorul meu.

— Nu. Pentru că nu mi-ați spus nimic despre un aspect foarte important al acestei activități. Despre ceea ce se cheamă prevenire. Din cîte știu, în munca pe care o faceți, a prevenii...

— Am înțeles. Un caz recent doriți, probabil. Bun. Stefi, să-i spunem, fost director adjunct la o întreprindere de comerț exterior, a fost condamnat prin sentința nr. 31 a Tribunalului militar teritorial București, în 26 mai 1983, la zece ani închisoare, confiscarea parțială a averii și...

— Nu m-ați înțeles.

— Ba da. La 18 august a.c. sentința a rămas definitivă.

— Cred, dar nu m-ați înțeles. Despre un caz de prevenire aș fi vrut să-mi vorbiți.

— Păi asta fac, zice convins interlocutorul meu și continuă: Acest Stefi a fost trimis în instanță și condamnat pentru săvîrșirea infracțiunilor de divulgare a secretului economic, abuz în serviciu, luare de mită și primire de foloase necuvenite. A primit, practic, de la partenerii străini o combină muzicală portabilă, un aparat de fotografiat, obiecte de îmbrăcăminte, ceasuri, stilouri, țigări, băuturi; unele dintre acestea cerute în mod expres de către el; depășise faza primirii „milor atenții”. Ce-a dat în schimb e mai

complicat de spus. Era un om cu inițiativă, inventiv, experimentat. A convenit cu partenerii străini „o soluție” pentru a le satisface dorința exprimată de a fi favorizati, de a câștiga de fapt banii din fondurile statului român. Au stabilit ca el să introducă în contractul, încheiat încă din 1980, o clauză de compartidă, prin care era și implicată o terță firmă; care s-ar fi angajat să prela o parte din obligațiile primei firme străine cu care se încheiase contractul.

— O clipă. Cum „a introdus o clauză”? Stefi a falsificat deci un document, un contract comercial încheiat?

— Da. Dar în mod extrem de abil, aparent totul era în regulă. În realitate, partea română nu mai realiza în acest fel beneficiul din vânzarea unei mărfi în valoare de multe sute de mii de dolari. Este însă numai una din „afacerile” lui Stefi. În alta, acest fost director adjunct, care fusese investit cu această funcție pentru a apăra interesele întreprinderii, ale țării sale, a divulgat reprezentanților unei firme străine prețul oferit de o altă firmă care ne propunea să cumpărăm un utilaj bun, necesar. Asta înseamnă, în primul rînd, o divulgare de secret economic, strict interzisă în practicile comerciale, de actele normative pe care Stefi le cunoștea foarte bine. A mai propus partenerilor să reducă prețul ofertei lor cu un procent sub cel al celeilalte firme. Și a încheiat imediat contractul — în calitate pe care o avea, în străinătate

fiind — deși știa că în țară se purtau tratative cu cealaltă firmă, care oferea un utilaj de aceeași calitate și cu care, în urma discuțiilor obișnuite, se ajunsesse la un alt preț, modest, cu mai multe procente față de cifra inițială propusă.

— Și a încheiat contractul?
— Da, precizează interlocutorul meu.
— Atunci nu mai înțeleg nimic. Unde e prevenirea?

— Cel mai ușor e să nu înțelegeți. Rețineți că era un director adjunct, un om rodat în afaceri comerciale, care știuse să facă totul ingenios și să pună întreprinderea în fața unui fapt împlinit. Numai că la întoarcerea în țară subalternii săi i-au atras atenția că greșise, că se risipiseră prin „graba” lui niște bani buni. I-a expediat, spunîndu-le că nu înțeleg, că e bine cum a făcut el. Existau însă și alte indicii că „se grăbea” deloc dezinteresat. S-a făcut o expertiză care a scos la iveală „ingeniozitățile” lui Stefi: reprezentanții firmelor străine au fost audiați și au recunoscut relațiile neoficiale avute cu Stefi, „cadourile” pe care i le făcuseră, întregul angrenaj de combinații și firma străină a plătit despăgubirile care au fost stabilite. Ceea ce dorise Stefi nu s-a realizat, s-a prevenit derularea unor contracte care ne-ar fi fost net dezavantajoase, care ar fi devenit păgubitoare pentru țara noastră.

— Înțeleg... dar tot nu m-ați înțeles.
— Hm! Aș vrea foarte mult să vrei să mă înțelegeți. Pricepe ce doriți, dar în cazul acesta erau în joc multe sute de mii de dolari, iar Stefi nu era deloc un tineret care să nu aibă habar de ceea ce făcea. Forurile competente îi atrăseseră atenția în trecut, pot zice că i-au întins o mîna de ajutor, dar asta nu a contribuit decât la sofisticarea mijloacelor și a metodelor folosite de Stefi pentru a-și masca activitatea trădătoare. A ajuns

astfel la săvîrșirea infracțiunii, a operat în defavoarea țării, vizînd să o păgubească în interesul lui personal și, evident, al firmelor străine care puteau să obțină insuțit față de ce primise cetățeanul român de la ele.

— Totuși, de unde știți, cum de sînteți atît de sigur că acestui Stefi ori altuia ca el, dacă i s-ar fi explicat...

— Pînă cînd să-i explici? Cui să explici? În detrimentul cui să tot explici? Repet, scopul principal al muncii de prevenire e să nu fie risipite milioane de lei valută care au fost adunate de mii, zeci, sute de mii de oameni muncind cinstit. Și, repet, lui Stefi i se atrăsese atenția, în repetate rînduri, dar nu reținuse din asta decît că trebuie să opereze mai „acoperit”, tot mai greu de probat. Insistența dumneavoastră însă imi place, imi aduce aminte de ceva... Eram o idee mai tînăr pe vremea aceea. Și la fel de convins pe cit sînteți că nu poate exista un om atît de ticălos încît să nu priceapă „ce ar putea face de fapt”, că și-ar trăda țara adică. Trădarea, de cînd e lumea și în toate statele, ori încă înainte de apariția statelor, a fost condamnată cu firească asprime, blamată greu de colectivitate care se simte înșelată în încrederea acordată unui membru al ei. Trădătorii știu asta; nu cred că pot uita vreodată, oriunde s-ar ascunde, oricît de bine ar ascunde ce sînt, ce joc fac. Ei bine, am cunoscut un asemenea caz, care, bănuiesc, o să vă intereseze. Străinul cu el trebuie să încep, se numea Mark. Un bărbat prezentabil. Și nu numai atît. Istet, cult, bun sportiv, capabil să întrețină o conversație pe îndiferent ce temă și cu oricine, băiat de viață, zîmbet deschis; șarmant! Ca mulți alții. Cine-și închipuie spionii ca avînd fețe machievellice și purtînd permanent pistoalele „de care nu se despart niciodată” e robul

Să între martorii!

Onorată
instanță
a moralei

● Avatarurile motanului Nițu ● Proces public la Videle ● Ați fost la Curtișoara? ●

Sfârșiți aria calomniei!

Constanța Popescu (etaț VI, ap. 83), femeie singură, de 55 de ani, are doi pisoi. Li cheamă simplu: Pufi și Viorel, ultimul zis și Nițu. Primul are 8 ani, al doilea numai 2. Au cușca lor, pe balcon. Nimeni n-ar avea nimic cu veterana Pufi. Nodul gordian în Drumul Taberei 19, îl constituie cotoiul Nițu, zis și Viorel, un pisoi splendid. Vecinii reclamă — cinci reclamații scrise — că Nițu este cotoi, iar urina lui miroasă urit! S-a ajuns la o întreagă harababură. Dăm curs sesizărilor și lată-ne în apartamentul numitel Popescu Constanța. Excluzând cei doi pisoi, găsim o femeie singură într-o garsonieră. În rest, totul curat și bine luminat, cum se spune. Nici urmă de miros. Împreună cu Dărăban Olivia, președinta de bloc, și Ionică Grigorie, responsabilul cu cartea de imobil intrăm și în apartamentul lui Șerbănescu Ioan, unul dintre petenți. Își susține plingerile. Trecem pe balcon. Simțim cinci oameni cu dinsul. Nimeni nu simte nimic.

Animale se mai cresc în acest bloc. Se cresc pisoi și căței. Nimeni nu are nimic cu nici unul, decât cu imprincipitul Nițu. Intrăm în apartamentul numitelui Emil Bărăgan, altul dintre petenți. Vecin de palier. Ne vorbește despre pisicile-femele și despre cotoi. După cite își aduce aminte de la un prieten, care ar fi auzit de la un alt prieten descins de la țară, urina cotoilor miroasă. Declară răspicat: cotoiul trebuie castrat! Propunere severă. Rădulescu Adrian, vecin de nivel, situat cam la aceeași distanță ca numitul Bărăgan, ne spune pe loc că dinsului nu-i miroase nimic și că sint și alte animale în bloc și că e păcat că reclamații au ce au numai cu pisoiul Constanței Popescu.

Una dintre reclamanțele virulente din vecini, Barbu Nora, nu vrea să ne deschidă ușa nici în prezența conducerii asociației de locatari. Descindem în garsoniera Marici Lemnar. Are un pisoi negru cu nimic mai prejos ca Nițu, ba dimpotrivă. Nimeni însă nu l-a reclamat pe Felix, pe Nițu, însă, da. Intrăm în apartamentul Filoteei Romanițeanu. Ne intimpină cu un lătrat voios micuța Mochița. Nici cu Mochița n-are nimeni nimic. Lui Nițu însă i s-a înscenat un adevărat proces de intenție, iar el, sărmanul, habar nu are. În apartamentul nr. 70 locuiește numita Aurelia Zgînbău. Are un cățel pechin, ceva mai prietenos ca al familiei Romanițeanu. Unii din conducerea asociației, au caricaturizat-o și au pus-o la gazeta de perete, cu un text blamant, a-nume că iese cu cățelul la acostaje nocturne! Gluma de prost gust putea să-i coste serios pe imprincipiți, dacă numita Zgînbău nu-și retrăgea plingerea penală.

Insoțiti de cei doi din comitet intrăm în apartamentul altei petente, la nr. 74, unde locuiește numita Panduru Virginia. Are 64 de ani și este pensionară. Ea este „cureaua de transmisie” a multora dintre stiriile zilei și scrii care bîntuie prin zona Favorit. Este îmbrăcată neglijent iar garsoniera îi este într-o dezordine de nedescris.

Cel doi pisoi au împărțit locatarii în două tabere. Iar toată tevatura asupra pisoiilor asasini are un alt substat. Constanța Popescu este prietenă cu soții Surupățeanu. Surupățeanu Vasile a fost administrator și a fost schimbat din rațiuni supra cărora nu este cazul să insistăm aici. Ionică Grigorie din conducerea asociației îl acuza în fața noastră pe fostul administrator Surupățeanu că a delapidat 11.000 lei. Cînd îi cerem dovezi scrise și semnate spune că e vorba doar de 100 lei. Fără simțul măsurii și al răspunderii, oameni în toată firea calomniază fără să-și dea seama cit de aspru se pedepsește calomnia. Dar asta este deja o cu totul altă poveste. Ți se face însă părul măciucă în momentul în care vezi la urma urmei, cite reclamații scrise și semnate descind din blocul 2 S 14, din Drumul Taberei. Care pe care. Pină una, alta, să potolim rivna petiționarilor: cerem ca motanul Nițu să fie castrat. Doar-doar li s-o mai potoli zelul reclamagiiilor. Mă tem însă că vor cere, tot scris și semnat, să-i taie și coada, ca în povestea cu Hagi Tudose, care spunea că se face un frig istoric atunci cînd motanul își plimba nonșalant coada prin deschizătura ușii! (?)

DORIN SALAJAN

De-aici începe veșnicia

„Eu cred că veșnicia s-a născut la sat”, spunea Blaga și, poate că, nicăieri nu trâm mai intens această simțire, ca atunci cînd trecem în tăcerea de peste veacuri a caselor țărănești. Există multe locuri prin care ne petrecem dar ochii rămîn închiși. De multe ori batem aceeași drumuri cu stereotipie și infrigurare, încercîndu-ne nepăsarea. Dar vine o zi cînd emoția cunoașterii te îmboldește și uși de comoditate lăsîndu-te pradă insuficiențelor chemări ale singurătății. Așa m-am simțit și m-am convins, odată ce poarta Muzeului arhitecturii populare gorjene a fost deschisă. Eram la Curtișoara. Să tot fi fost spre amiază. Zi domoală cu cerul sticlos și impasibil la îmbătrînirea noastră.

Așezat pe o „sprinceană de deal”, cu abatere de 1 km din Șoseaua națională Tg. Jiu — Petroșani, muzeul rămîne o veșnicie și o sărbătoare a zonei respective. Pașind cu sfială și cu pioș respect în pridvorul citorva case, nu cumva liniștea ce dăinuie să-și declină marea, apropiindu-mă de stilpii de susținere, adevărate dantelării izvodite în lemn, și mingîindu-le, tresar ca și cum din lemn ar curge lacrimi. Fiecare creștătură, rotunjime sau încheietură a lemnului însemnă de fapt, statornicia acestui neam românesc. Casele sint parcă numai lemn. Lemn și piatră. Candoare și tărie. Blîndețe și hotărîre. Măiestrie și durabilitate. Toate acestea se află față în față și te împovărează cu mirare și tăcere, admirîndu-le.

Prin amabilitatea gazdei, muzeografa

Cu musca pe căciulă

Aceeși sală, mare și luminoasă, care prilejuiește adesea clipe reconfortante. Aceeși aglomerare de oameni cărora nu le sint suficiente cele câteva sute de locuri pe scaune, ca în serile în care vizionează filme ori spectacole, audiază muzică, recitări sau expuneri.

De data aceasta însă, atmosfera este cu totul alta. Asistența nu stă comod, ca de obicei, cu zimbete pe buze și admirație în priviri. Oamenii sint și acum numai „ochi și urechi”, dar au cu toții frunțile încrețite și privirile reci. Pe fețele multora poți citi indignare, pe ale altora surprindere și regret. Sint prezenți și unii care par a fi direct vizați de ceea ce se întâmplă pe scenă.

Spectacolul acesta, mai puțin obișnuit, are loc din inițiativa Miliției județene Teleorman, procuraturii și justiției, în Casa de cultură din Videle. Se judecă, în prezența a peste 300 de cetățeni, procesele unor semeni de-ai noștri care au încălcat legile țării, interesele noastre ale tuturor.

Evident, ei sint, în primul rînd, vinovați de faptele săvîrșite și pentru care urmează a-și primi pedeapsa meritată, dar de ce să nu recunoaștem, citi dintre cei prezenți acum la judecată n-ar fi putut interveni, pentru ca cei aflați în boxă să fie avertizați asupra consecințelor la care se expun — mai ales familiile, rudele sau prietenii care aveau cunoștință de ceea ce ei pun la cale; citi dintre cei prezenți nu se știu cu „musca pe căciulă” și vor încerca acum, cînd încă nu este prea tîrziu, să evite un asemenea epilog?

Iată de ce, oricît ar fi de apăsător un spectacol cu frunți încrețite, ca acela care a avut loc recent la Casa de cultură din Videle, în care Octavian Istrate, gestorinar, a fost judecat și condamnat la 5 ani închisoare pentru delapidarea sumei de 48.000 lei, iar Ștefan Dide la 2 ani închisoare, pentru furt din avutul obștesc — el este, în fond, un act de educație civică, un prilej de reflecție pentru toți cei prezenți.

MIHAI GROZAVU

Domnica Bașmatără, intrăm în unul din cele mai frumoase monumente de arhitectură românească — cula Cornoiu — ce-și poartă marea încă de la începutul secolului al XVIII-lea. Această clădire, cu denumire de „culă”, era un fel de far al satului, de unde puteau fi supravegheate drumurile cu vederea spre Valea Jiului și cel de la Tg. Jiu spre Transilvania. Această construcție a fost pilonul de susținere al muzeului.

Părăsind cula de la Curtișoara dai peste alte monumente arhitecturale. Aranjarea în muzeu a vrut să arate și să convingă diferențierile existente între categoriile de țărani din perioada respectivă. Deosebit de interesante mi-au apărut a fi Casa

popei Udriște, din Olari, comuna Plopoșoru — a cărei inscripție săpată în lemn atestă că primele lucrări ale pînii ei au început în anul 1789. Migala și finețea cu care lemnul din pridvor este lucrat lasă loc de invidie. O altă bijuterie arhitectonică este Casa Haringică din Dobrița, construită din birne din stejlar clopote în patru muchii. De remarcat e ferestruica glisantă din peretele odăii prin care gospodarul își supraveghea via din spatele casei. La fel de interesantă este și Casa Ion Gîrcu din Racoți, ce re prezintă unul din cele mai vechi tipuri de casă țărănească, cu o singură intrare în „casa de foc” și acces în odaia de locuit.

Și cite altele nu am mai văzut! Obiecte de păstori și plugărit, masă de praznic unică în țară prin forma cu cap, căpățile și scoarțe gorjenești, toate parcă urmărite de mii de ochi, peste care vremea a trecut.

Erau atîtea toamne în casele acelea! O pornire pămîntescă se cuibărea încet pe suflet. Am fi putut ingenunchea în fața celui altar românesc sărutînd cu pioșenie mina celor care-și învîșeseră greul și sărăcia dîrînd în lemn trăiri pe care doar timpul le-a putut întregi.

La Curtișoara am găsit sfiala, mîndria și incrinenarea țăranelor pentru care noi, fiii aceluiași neam, mai arătăm o vinovată înstrăinare. M-am întors în această mare de liniște și făgăduință, de mirare și răsfăț, de frumos și statornicie. M-aș întoarce acolo unde „orice gînd e mai încet / și inima-ți vîcnește mai rar / ca și cum nu ț-ar bate în piept / ci adine în pămînt undeva”.

IOANA PROCA

unel imagini confecționate de literatură și filme. Sint desigur mai multe tipuri de spioni, dar cei ce operează direct cu oamenii în asemenea gen de acțiuni trebuie să fie și sint, de regulă, într-o formă ori alta, cuceritori, simpatici, „deschisi”, înțelegători, îndatoritori, niște oameni drăguți și... deloc zgîrciți. Ce-i în sufletul lor, ce se ascunde în spatele feței fermecător-zimbătoare în permanență, asta-i o altă poveste, ar trebui văzute acele fețe poate noaptea, în camera goală de hotel, — probabil atunci arată cu totul altfel, dacă nu se cred cumva supravegheați și atunci! Ei, bine, Mark știa că o întreprindere română importantă dorea să-și modernizeze utilajul. A cercetat probabil niște fișe „intocmite de alții”, a ales patru „candidați”, s-a prezentat la București, la întreprinderea respectivă și... și-a început treaba. Într-o săptămîină era prieten cu cei patru pe care i-a cucerit imediat, i-a invitat separat la cite un local, le-a oferit mici atenții inofensive, a verificat informațiile primare asupra lor, purtînd discuții aparent banale. Unul își cumpărase casă, altul aștepta o mașină, alta era necăsătorită la 30 de ani, celălatul avea pe cineva bolnav și nu găsea un medicament etc. Așa cum Mark prevăzuse studiînd fișele, cei patru au fost incluși într-un grup de funcționari din mai multe întreprinderi, care urmau să-i viziteze țara lui Mark. I-au vizitat-o, străinul s-a arătat în continuare și mai amabil, erau acum în țara lui, le-a oferit, tot separat, seri plăcute la localuri, i-a copleșit cu atenții pe care „firma le oferea, nu el”. Fără să le ceară nimic, fără măcar să-i întrebe ceva care să atragă atenția.

— Ei bine, dar cînd au venit înapoi acești patru...

— Știu ce vreți să întrebați. Încă înainte de a pleca se discutase cu el — Mark nu ne era tocmai necunoscut — și con-

form înțelegerii, doi din cei patru ne-au telefonat la întoarcere, ne-au relatat comportarea „impecabilă” a lui Mark. Pe a treia am căutat-o noi. Se îndrăgostise de Mark, îl plăcuse pur și simplu ca bărbat, fusese între ei ceva mai mult decît ne-a relatat? Nu ne-a spus. Ne-a precizat doar că-și ceruse transferul la o altă întreprindere. Nu știu dacă Mark îi ceruse ceva, fapt e că s-a transferat într-adevăr foarte curînd.

Al patrulea era cel mai interesant. Primise cele mai substanțiale „atenții”, printre altele un aparat „stereo” foarte bun. Numai că atunci nu știam, el nu ne-a spus nimic. Si mai primise o propunere — de a vizita o altă țară decît cea a lui Mark — despre care știam. S-a discutat cu acest... Lazăr, să-i spunem, în spiritul Legii 23. A fost extrem de receptiv. A apreciat grija noastră, ne-a dovedit că știa perfect prevederile actelor normative ce reglementează relațiile cu străinii, ne-a asigurat că ar sesiza imediat orice cuvînt aluziv măcar... etc. etc. După întoarcerea din cea de-a doua țară vizitată — unde Mark a venit și el „întimplător” și unde s-a purtat și mai servibil — Lazăr tocmai urma să fie promovât de la funcția de inginer șef la cea de director adjunct. Aflase, dracu’ știe cum. Maria asta, intuise? În orice caz, își concentrase atenția asupra lui Lazăr și izbutise să-l cumpere. Inginerul șef a venit încărcat cu casetofon, benzi, ceas electronic ultramodern, obiecte de îmbrăcăminte și tot soiul de minuni de toaletă — Mark remarcase că lui Lazăr îi plăceau cam mult femeile —, evident țigări și pixuri din belșug, pentru colegi. Nimic despre toate acestea nu ne-a pomenit Lazăr, nici despre ce puseseră la cale în timpul acestei vizite, bineînțeles. Din contră, ni s-a plîns că avea o viață grea, își cumpărase de curînd și casă și mașină, avea

fel de fel de probleme cu copiii, școala, serviciul... Era foarte ocupat, tracasat... Contractul pe care a manevrat însă să-l încheie întreprinderea unde lucra cu firma lui Mark ne-a trezit la realitate. S-a cerut o expertiză, s-a prevenit un prejudiciu însemnat, perchezitia domiciliară a scos la iveală și motivele... muzicale!

— Cum muzicale?

— Se zice că între muzică și matematică există o subtilă legătură. Mai nou, se pare că și între muzică și spionaj ar fi una, oricît de paradoxal ar părea. Fapt e că Lazăr primise un aparat stereo și benzi din belșug; dacă ați reținut, Stefi primise și el o combină muzicală. Colegul lui Lazăr, unul dintre ei, ne-a sunat într-o seară, în preajma încheierii contractului acela care putea fi păgubitor, și ne-a pus pe masă altă combină portabilă grozavă. Era — spre deosebire de Lazăr — un pasionat de muzică. Ne-a vorbit în seara aceea de farmecul inefabil al muzicii, își visase de mult o asemenea combină, toți colegii știau. Iar Mark nu îi ceruse nimic, nimic în schimb. Numai că lucrînd la întreprinderea aceea, el... urma să facă parte din comisia ce avea să decidă asupra ofertelor firmelor străine. Ne-a spus că în urmă c-o zi fusese beat cînd primise combina, așa că „s-o luăm, nu-i trebuie, nu-i timp să ajungă după grații” N-a ajuns, Lazăr însă da. A venit taică-su apoi la mine, în timp ce era deja reținut Lazăr, mi-a spus că el nu crede că fiul lui... Nici eu nu crezusem, sincer să fiu. Am greșit sau nu, nu știu nici azi, omul în vîrstă era de bună credință însă, încerca să ne convingă că „era desigur o eroare”... I-am oferit citeva probe din care, indubitabil, reieșea rolul jucat de fiul său în contractul abia reziliat, după expertiză. S-a ridicat încet de pe scaun, a mers spre ușă, acolo a spus doar: „Nu, eu nu așa

I-am crescut” și a ieșit, neînțelegînd cum, cînd, de ce se produsese schimbarea.

— ...și Mark?

— Mark a apărut la proces. Avusesem grijă să declanșăm ancheta cînd era în țară. Numai că avocatul lui Mark a explicat că „domnul Mark era victima unei neînțelegeri”. El nu-i ceruse lui Lazăr să-și trădeze țara, nu-i ceruse nimic. Lazăr înțeleșese să susțină o ofertă, firma era gata să desfacă imediat contractul și să plătească despăgubirile, „cauțiunea pentru domnul Mark”... Au plătit, „domnul Mark” nu a mai călcat desigur de atunci în țară, Lazăr s-a dus însă la penitenciar. Din fericire totuși, numai el, nu și ceilalți trei. Asta seamănă probabil mai mult a prevenire pentru dumnea-voastră.

— Da. În sfîrșit...

— E o vorbă veche care spune „Cine are urechi să audă”. În toate instituțiile și întreprinderile, mai ales în cele de comerț exterior, se fac prelucrări de actelor normative. Cînd apare un act și ulterior, pentru a nu fi uitate sint mulți, foarte mulți cetățeni romani... au fost preveniți pentru a nu ajunge să se implice într-o formă sau alta într-o „afacere” de acest gen. Se distut, cu ei și individual, oricînd ne caută, chiar dacă ne caută uneori mai tîrziu decît ar trebui... De fapt, „prea tîrziu” aproape că nu există în meseria asta. O soluție se poate găsi; desigur, cu cit mai devreme cu atît mai bine. Cu unii ca Ste insă... regret, dar a încerca la infinit să-i previi devine foarte păgubitor pentru cei care muncesc cinstit, pentru cei mulți din întreprinderile de comerț exterior chiar. Pasiunile anumitor indivizi pentru muzică, sau pentru orice altceva, costă cam scump!

N. TUDOR

Valori românești peste hotare

● „Ne trebuie o cruciadă universală pentru o pace de reală cooperatie...” ● Ulcosilvanilul elogiat în America ●

Dimitrie Gusti la New York (II)

Informând pe larg Academia Română cu privire la activitatea sa de după la New York, la 11 iulie 1947, D. Gusti aprecia că se așteaptă cu încredere faza ultimă de consolidare a Institutului Social al Națiunilor din New York. Deși acest institut nu va funcționa în forma preconizată de Dimitrie Gusti, nu putem să nu reținem convingerea pe care savantul român și-o formase și o comunica Academiei Române, arătând că „toți oamenii și toate popoarele, conștiințele și necesitățile tragice ale orei, trebuie să se angajeze pretutindeni într-o imensă sforțare de cercetare și de independență reală, care va trebui să ajungă în satele cele mai mici, ca și în orașele cele mai întinse ale lumii, pentru a crea cea mai rezistentă și comprehensivă, singura capabilă a impune o pace durabilă și definitivă”. Concluzia finală a sociologului român este surprinzătoare prin prospețimea și actualitatea ei: „Ne trebuie o cruciadă universală pentru o pace de reală cooperatie și de frățească minune între toate națiunile globului pe baza cunoașterilor mutuale”.

Aceste idei umaniste Dimitrie Gusti le-a dezvoltat în numeroase lucrări, sintetizându-le în studiul publicat în septembrie 1946 la New York — sub titlul „Spre o concepție realistă și științifică a păcii”. În acest studiu Dimitrie Gusti dezvoltă ideea, atât de modernă, potrivit căreia o pace veritabilă și efectivă nu poate fi decât rezultatul unor eforturi continue și al unor voințe de nezdruccinat din partea majorității națiunilor lumii. În concepția sa, securitatea internațională nu s-ar putea baza doar pe principii generale, ea trebuind să fie organizată în strinsă le-

gătură cu viața concretă a tuturor națiunilor. La rindul ei, o organizație internațională are șanse de a deveni o realitate vie numai în măsura în care națiunile reușesc să se înțeleagă efectiv unele cu altele, și nu doar în mod provizoriu, temporar sau accidental. Sociologul român nu negă rolul dreptului internațional și al tratatelor internaționale care sînt, firește, indispensabile, dar nu sînt suficiente pentru a asigura succesul unei organizații cu vocație mondială. Pentru a fi durabilă înțelegerea trebuie să se bazeze pe interese comune, clarificate prin cercetări aprofundate.

Zidirea păcii nu putea fi decît o operă colectivă, de dimensiuni universale. Convins de imperativul universalizării păcii, ca valoare supremă a întregii umanități, D. Gusti crede că națiunile se vor uni în cultul adevărului, în respectul și stima reciprocă, pentru a cuceri pacea, sprijinindu-se pe o examinare obiectivă a difcultăților pe care le parcurg. Apreciind intructiv dezbaterile care vor avea loc cu mult mai tirziu cu privire la căile edificării unei noi ordini mondiale, D. Gusti, cu spiritul său vizionar, crede că în viitor se va naște „un nou stil de viață internațională, nu numai eliberată de teama războiului, dar bazată pe înțelegerea realităților sociale și naționale; se va putea stabili o coeziune armonioasă: ea se va sprijini pe interese comune, pe idealul comun al unei umanități alcătuită din națiuni libere și egale între ele, formate de cetățeni liberi, egali între ei, fără discriminare de rasă, sau de credință. Astfel se va organiza lumea pe baze noi, astfel se va deschide în istoria ei o eră măreață!”

Un distins ambasador al școlii medicale românești

Deși am avut prilejul să stau de vorbă în câteva rânduri cu eminentul medic Ioan Pușcaș, de la Spitalul din Șimleu Silvaniei — pentru că, despre el este vorba în cele ce urmează — am uitat pur și simplu să-l întreb dacă a mai vizitat Statele Unite. Întrebarea ar fi apărut, oricum, superfluă, din cel puțin două motive.

Primul ar fi acela că el este bine cunoscut și apreciat în această țară prin lucrările științifice valoroase publicate aici sau în revistele de specialitate de circulație internațională, ceea ce a determinat, din prima și pînă în ultima zi a șederii sale în S.U.A., o atenție deosebită, plină de solicititudine, din partea interlocutorilor săi — specialiști americani.

Al doilea (ine, așa spune, de statura fizică și intelectuală, ambele remarcabile, ale specialistului transilvănean.

Doctorul Pușcaș mi-a apărut — și s-a dovedit în toate împrejurările în care l-am putut întîlni în timpul șederii sale în S.U.A., un distins ambasador al școlii medicale românești, al acestei minunate și nobile școli care se bucură de întreaga noastră prețuire și admirație, care a doborîdit succese remarcabile, solid acreditate și unanim recunoscute pe plan internațional și care înregistrează an de an noi rezultate de prestigiu, în climatul stimulator asigurat de partidul și statul nostru slujitorilor științei și ca urmare a sprijinului ferm și a atenției deosebite pe care secretarul general al P.C.R., președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, le acordă înfloririi multilaterale a științelor în patria noastră.

În comunicările și rapoartele de înaltă ținută științifică susținute în fața unor specialiști de renume din S.U.A. și din alte țări, în conferințele prezentate în fața publicului larg, în comentariile convingătoare pe marginea excelentului film științific endoscopic „Ulcosilvanilul în tratamentul ulcerelor gastrice și duodenale”, în forța argumentelor, talentul oratoric și distincția înăscută dovedite în tratativele și convorbirile cu reprezentanții lumii medicale și ai companiilor care fabrică medicamente din S.U.A. — dr. Ioan Pușcaș a reprezentat cu cinste școala medicală românească, dovedind, în întîlnirile numeroase avute în Statele Unite, că aceasta, beneficiind de condițiile excelente create de partidul și statul nostru, a obținut și obține rezultate de prestigiu, afit în tratarea unor boli, cit și în punerea la punct de medicamente noi, care reprezintă lucrări de pionierat și priorități originale românești în materie, recunoscute la scară mondială.

În perioada 28-30 septembrie, la New York a avut loc o conferință medicală

internațională avînd ca temă „Anhidraza carbonică”, organizată sub auspiciile prestigioasei instituții care este Academia de Științe new-yorkeză, cu participarea unor cunoscute personalități medicale din Statele Unite și din alte țări ale lumii. Dr. Ioan Pușcaș și colectivul de specialiști pe care îl conduce au prezentat un film științific înfățișînd efectele cu adevărat notabile ale „Ulcosilvanilului” — medicament original românesc, de o foarte mare eficiență în tratarea ulcerului gastric și duodenal, pus la punct de medicul din Șimleu Silvaniei, distribuit cu succes în numeroase țări și care a suscitat și suscită un interes deosebit în S.U.A., țară care dispune, după cum se știe, de o puternică industrie chimică și farmaceutică. Afit acest film, realizat de specialiștii români, cit și comunicările științifice ale dr. Pușcaș și colaboratorilor săi, au făcut parte din programul conferinței medicale internaționale organizate de academia new-yorkeză și au întrunit aprecieri elogiace la această prestigioasă manifestare științifică. A reținut atenția faptul că

Fără a ceda vreunei înclinări utopice, sprijinindu-se doar pe scrutare științifică, obiectivă a vieții, Dimitrie Gusti conchide optimist: „universul va ieși din perioada aspirațiilor generale și abstracte, a speranțelor mărete, dar nebuloase, pentru a intra în aceea a organizării concrete, active și efective a viitorului. Atunci pacea va deveni o realitate”. Subliniem că aceste rînduri apăreau în septembrie 1946 la New York. Asemenea cuvînte nu constituiau însă în gîndirea sociologului român o noutate, ci alcătuiau sinteza unor reflecții de-o viață. Cu trei decenii înainte, în 1915, la București, în monografia „Sociologia războiului”, D. Gusti scria: „O pace definitivă va fi posibilă pentru toate statele și națiunile, mari și mici cînd ea va fi dreaptă”.

Strădanii actuale ale națiunilor, ale statelor lumii, printre care România ocupă un loc de frunte, de a edifica o lume mai bună prin structuri și mai dreaptă prin finalități, de a universaliza dreptul la pace, ca drept fundamental, colectiv și individual, al oamenilor și al națiunilor, fac din Dimitrie Gusti om de știință luminat, progresist și umanist, un mare contemporan al nostru. Două universități — Universitatea Națiunilor Unite cu sediul la Tokio și Universitatea Păcii cu sediul la San José, în Costa Rica, precum și Institutul Națiunilor Unite pentru cercetare și formare stau astăzi mărturie că și pe planul cercetării științifice gîndirea cutezătoare a lui D. Gusti, din care am prezentat cîteva fragmente pe baza activității depuse de el în timpul șederii la New York, își demonstrează viabilitatea, stimulează și va stimula și de aici înainte dezvoltarea sociologiei relațiilor internaționale, disciplină pusă statornic în slujba Păcii, Omului și Progresului.

IOAN VOICU ■

președintele Academiei de Științe din New York, dr. Walter Scott, precum și alți specialiști de seamă în științele medicale din Statele Unite au elogiat cercetările făcute de medicul român, sublinind prioritățile școlii românești în acest domeniu. Dealtfel și celelalte comunicări științifice prezentate de dr. Ioan Pușcaș în fața specialiștilor în științe medicale din alte centre științifice și universitare americane au stîrnit același viu interes și au întrunit aprecieri unanime din partea unei asistențe dintre cele mai avizate în materie.

Judecînd după interesul față de cercetările sale, față de rezultatele în tratamentul cu „Ulcosilvanil”, sint sigur că dr. Ioan Pușcaș va mai fi invitat de specialiști din S.U.A., ca și de cei din alte țări, să vorbească despre acest succes cert al științei medicale românești în lupta împotriva unei maladii care încă provoacă multora dintre semenii noștri multă suferință. Și judecînd după ținuta științifică impecabilă pe care a dovedit-o în călătoria sa recentă peste ocean, este reconfortant să consemnăm că în persoana medicului transilvănean știința medicală românească, în cazul în speță ramura ei care se ocupă de tratamentul bolilor ulcerose, și-a găsit un demn, competent și prețuit exponent.

NICOLAE CHILIE ■

Roza vinturilor

VIACESLAV KUPRIANOV (U.R.S.S.)

Strigau și totodată își ziceau: Numai de nu ne-ar strivi

LUPTA PENTRU EXISTENȚĂ

Noapte de noapte mortul ridică lespezea și o pipăie: Numele meu mai este citeț?

INVITAȚIE

Sunteți invitat la dezvelirea monumentului unui laș necunoscut

Monumentul e modelat foarte simplu: un soclu gol

Lașul se ascunde ușor în cerul invitațiilor

Veți auzi lucruri necunoscute

Intrucît nu se știe de ce i-e teamă lașului va fi vorba numai de lucruri necunoscute

Cuvîntarea va sublinia că mulțumită lașității necunoscutului cunoscuții n-au motive de teamă

Sunteți invitat la dezvelirea monumentului unui laș necunoscut

Ja încercați să nu veniți

ECHILIBRU

Să ridicăm mărul Evei: Ce minunată cădere! În urma sa zboară patima

Să ridicăm mărul lui Newton: Ce minunată cădere! În urma sa zboară spiritul

Ingustă-i puntea vieții deasupra abisului

Pentru-a merge fără cădere purtați mărul în fiecare mină

În românește de PETRE STOICA ■

Spectacolul informației

Constanța de timp

Mi s-a făcut onoarea, zilele trecute, de a fi invitat la o întîlnire cu colectivul Facultății de electrotehnică de la politehnica bucureșteană. Voi recunoaște și aici diaazonul ales al inscrierilor la cuvînt, informația largă, intervenția argumentată, stilul percutant al întrebărilor, deloc, de altfel, de mirare într-un amfiteatru mustind de nume de recunoscută autoritate ale învățămîntului românesc. Surpriza, dacă o pot cataloga astfel, surpriza spun, a fost să descopăr între subiectele propuse disecției, să descopăr cu plăcere între acestea, trimiteri la un teritoriu în care mă mișc de la o vreme cu nedismulată concentrare și care, poate, de aceea îl consideram într-un fel mai al nostru și poate doar al nostru — circulația informației, constanța de timp a fenomenului, a procesului informațional. Se afla la originea acestui demers circumstanțializat de întîlnirea noastră profesorului Alexandru Fransua.

Multe se întîmplă în lumea de azi a informației, zic eu continuînd același deschiș în amfiteatru bucureștean, în lumea informației și în producția mijloacelor receptoare și transmițătoare de informație. Și se întîmplă, mai presus de orice, ca niște stări de lucruri moștenite să reziste timpului, să întîrzie schimbări necesare, să perpetueze discrepanțe aberante pînă și în acest sector de aparentă maleabilitate și flexibilitate. Apelez pentru argumentație la însemnările făcute, de curînd, la Havana, unde am reprezentat conducerea instituției noastre la o reuniune a directorilor generali ai agențiilor de presă din țări socialiste.

Puterea în domeniul mijloacelor de telecomunicație este dezvoltată de faptul că o singură țară, S.U.A., controlează 75 la sută din programele de televiziune existente în lume, 65 la sută din publicitate, 50 la sută din industria de film, 60 la sută din producția de discuri și casete. Statele Unite controlează, de asemenea, 82 la sută din fabricația de produse electronice, 60 la sută din vinzările de computere, 89 la sută din dispozitivele de stocare a datelor care operează în sistemul linear. Dacă înscriem celor de mai sus adevărul cunoscut că doar cîteva agenții de presă domină autoritar „la centrul terenului” existența informației și destinele ei, va trebui să acceptăm, drept realitate, inegalitatea exercitării dreptului la informare, incapacitatea cronică a multora de a vedea lumea cu ochii lor, rămînînd încă pe poziția de a înregistra pulsul existenței prin ferestre de imprumut.

Decolonizarea informației își consumă la ora de față file de existență tumultuoasă. Cei care au făcut din informație o marfă, o oarecare marfă predispusă la ambalare și expediabilă în orice galantar, cei care s-au obișnuit să-și strige prosperitatea în materie, vād și privesc cu neînțelegere vinzoleala născută din dorința „celorlalți” de a fi primiți alături.

O reazăzare a lucrurilor în spațiul informațional nu înseamnă doar posibilități materiale, consistente și eficiente, pentru a pune pe roate infrastructura capabilă de a prelua funcțiile de colectare, prelucrare și transmitere a știrilor, cu o constanță de timp agreabilă și acceptabilă din punctul de vedere al celor în cauză, al dorințelor și cerințelor dezvoltării proprii. Există dovezi certe că se cer încă duse bătălii aprige pentru a impune noile concepte în plan politic, pentru a clătina ust ruginite în canatele lor, construite de alte mîini, în alte vremuri, cu pretenția de a dăinui dincolo de timp. Constanța de timp a acestui demers se dovedește apărută din atîtea părți, rezistentă la modificări.

Dar nu implacabilă.

NEAGU UDROIU ■

Lumea se amuză

(După N.B.I. — R.D.G.)

Condiția umană

• **Misiunea oamenilor de știință este să lupte pentru viață, nu împotriva ei!** •

Cu viziunea sa vastă asupra lumii, viziune plină de realism și responsabilitate, permanent preocupat de soarta și viitorul omenirii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat în repetate rânduri — cel mai recent cu prilejul Simpozionului internațional Pugwash de la București — imensa răspundere ce revine oamenilor de știință de pe întreaga noastră planetă în soluționarea marilor probleme ale contemporaneității: oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, în primul rând a dezarmării nucleare, apărarea păcii și securității populațiilor, reducerea decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, realizarea progresului general în economie, știință, cultură, instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

În concepția României, a președintelui său, în prezent, când este imperios necesar ca toate mijloacele care sînt destinate producerii armelor de distrugere în masă, de distrugere a

omenirii să fie îndreptate spre soluționarea problemelor complexe ale vieții, ale progresului și civilizației pe planeta noastră, oamenii de știință de pretutindeni trebuie să-și asigure răspunderea de a nu mai lucra pentru distrugerea omului, pentru înarmarea nucleară, ci, dimpotrivă, de a-și îndrepta eforturile în domeniile creației științifice, culturale, de bunuri materiale, în domeniul asigurării unor condiții tot mai bune de muncă, de viață, de sănătate, de cultură pentru popoare. A determina angajarea în această direcție a factorilor politici, a forțelor creatoare ale oamenilor de știință constituie obligația noastră cea dintâi. Tocmai pornind de la imperativul luptei pentru reconstruirea condiției umane, publicăm în pagina de față un grupaj de materiale care evidențiază preocupările pe glob pentru combaterea cumplutului flagel al secolului nostru — cancerul.

ce confirmă, tocmai, originea centrală a tumorii, care apare din ceva (ordinatorul central, am putea spune „suflet vegetativ” în creierul individului) care comandă toate celulele.

I. Iar oncogena se află, au stabilit acum Weinberg și alții, „în structura normală a celulelor, în toate vertebratele”.

R. În animal și în ființa vegetală. În toate organismele pluricelulare. În pluricelularitate se află originea îndepărtată: organismul monocelular, amoeba, nu cunoaște cancerul. Este cheia evoluției. Când spun că celula canceroasă este o celulă normală neorganizată spun următoarele: celula singură se naște, crește, nu îmbătrânește și nu moare. Când devine prea mare, iar nucleul său nu mai reușește să domine toată citoplasma, celula se împarte: iată cele două amoebae nou născute și nu există nici un cadavru. Acum, când sub aspect evolutiv mai multe celule au devenit un organism (aceasta înseamnă că au dobândit specializare) au dobândit și îmbătrânirea, moartea — și cancerul. Într-adevăr, cancerul este un fenomen care se manifestă numai la ființele vii pluricelulare organizate. Și nu depinde de ADN, în care este el acum căutat. ADN există și în organismul monocelular, care nu cunoaște tumorii. Cancerul este pretul pe care organismele superioare îl plătesc pentru organizarea lor. Dacă organizatorul central se dereglează, celula redevine autonomă. Adică regresează, fiind nevoită să se supună naturii sale originare; nu mai îmbătrânește, nu moare, se reproduce mereu la nesfârșit. Acest fenomen noi îl numim cancer.

I. Iar oncogena din care apare cancerul are „analogii surprinzătoare” structurale cu PDGF — factorul de creștere?

R. Nu are „analogii”: „este” acel factor. Orice celulă conține oncogena, deoarece conține viața: iar factorul de creștere și regenerare, în organismele pluricelulare, este tocmai viața. Din 60 de trilioane de celule care alcătuiesc corpul omene, pierdem în fiecare minut (deosece măr) 18 miliarde de celule. Le pierdem și renasc tot atâtea, grație acestui factor. Dar a căuta în PDGF originea

ral. Și din cele două tumori s-au născut șoricea foarte sănătoși. Deci încă o dovadă că tumoarea nu este în celulă (unde acum este căutăta, iar miine o vor căuta la nivel molecular, și apoi subatomic; găsiind mereu și mereu numai efectele, nu cauza), ci în altă parte.

I. Dar americanii insistă: transferind oncogena într-un țesut sănătos el se dezvoltă.

R. Se înșală. Dacă există o axiomă sigură în oncologie este aceea a necontagiozității tumorilor. Nu există nici un singur experiment confirmat de reproducere a unui cancer prin inoculare de celule: această transmisie are loc numai prin virusul SV-40 al puilor și prin Burkitt, pentru care contaminarea este desigur virală, dar definiția de tumoare este discutabilă. Dacă s-ar fi reușit vreodată să se transfere cancerul prin inoculare ar fi invins ipoteza virală a originii tumorilor, susținută în anii '60 și acum abandonată.

I. Și totuși, orice tumoare se naște dintr-o singură celulă.

R. Nicidecum. Și acest postulat al originii monocentrice a tumorii a fost azi abandonat, în favoarea ipotezei policentrice. Adevărul este că noi, la începutul ei descoperim o tumoare, macroscopic, într-o singură celulă. În realitate, ea apare întotdeauna în insule diferite, concomitent: adică din mai multe celule care sînt în aceeași condiție. Condiția este una singură, dar celulele care îmbolnăvesc sînt întotdeauna mai multe. Și care este condiția? Acea „falsă regenerare”, adică faza de reproducere. Fără regenerare nu există cancer (vezi legătura cu PDGF, vezi celula redevenită autonomă care se reproduce la infinit); cînd avem o regenerare nejustă cancerul poate exploda.

I. Eliminînd oncogena, speranța terapeutică de miine este că se va putea învinge cancerul.

R. Este o speranță iluzorie; în felul acesta se bate pasul pe loc mereu asupra efectului și nu asupra cauzei. Ne-am legănat în această iluzie cînd Kornberg a depistat „întrerupătorul” care făcea să se reproducă celulele canceroase: oprind întrerupătorul, s-a spus, cancerul va muri. Firește: dar oprind reproducerea celulară moare și viața.

I. Atunci cancerul, domnule profesor, nu se poate opri?

R. Puneți altfel întrebarea: de ce apare, de ce se somatizează cancerul? Așa vreme cît organizatorul domină total celulele, celulele organizate își păstrează locul lor; cînd acesta nu mai domină, celulele redevin autonome și începe procesul tumoral. Atunci veți avea răspunsul. Bineînțeles, se poate opri cancerul: reechilibrînd organizatorul. Dar dacă ne rezumăm să atacăm fenomenul canceros numai la nivelul tumorii (adică a periferiei unde el nu este decît simptomul), este mai dificil.

I. Dar PDGF, factorul de creștere, este și factorul de cicatrizare a rănilor. Iar cicatricea, după ce s-a format, oprește creșterea.

R. Firește, pentru că în cicatrizare controlul central există: la un moment dat spune „stop”, iar celulele nu se mai înmulțesc. În tumoare controlul central nu mai există și nu ajunge nici un mesaj la celule: iar ele continuă deci să facă la nesfârșit ceea ce face o singură celulă: să crească și să se înmulțească.

I. Cînd viața corpului se oprește, unde merge organizatorul?

R. Nu mă întrebați pe mine. Cînd o ființă umană moare, după două zile dispar amprente digitale care o distingeau de oricare altă, îi marceau individualitatea. Buricele degetelor devin netede. Două zile: cu mult înainte de a începe putrefacția (și pielea omului rezistă foarte mult). Cadavrul există încă, intact. Individul nu. Organizatorul nu mai există.
(După EUROPEO — Italia)

După o fază de stagnare de cîteva ani, frontul de luptă împotriva cancerului este acum în plină acțiune. Nume celebre în cercetarea acestei teribile boli, în toată lumea, sporesc în ultimul timp numărul descoperirilor și semnalărilor. S-a început cu „întrerupătorul” lui Arthur Kornberg, laureat al Premiului Nobel de medicină.

A urmat descoperirea genelor cancerigene de către Robert Weinberg: gene, la origine normale, devin potențial capabile să declanșeze procesul canceros atunci cînd suferă o „mutație” în lanțul de aminoacizi al ADN. Apoi s-a impus ipoteza biochimistului Leroy Hood că oncogenele sînt același lucru (sau în orice caz foarte strîns înrudite) cu „factorul creșterii celulare” PDGF — Platelet Derived Growth Factor — o proteină prezentă și în procesele de cicatrizare.

Mulți alți faimoși cercetători — Doolittle, Aaronson, Varmus, Dulbecco, Waterfield, Antoniades, Temin — își multiplică propunerile și sugestile: cancerul este deci endogen (apare la noi, nu vine în organism din afară), un „fals” PDGF este cel care „înebrunește” celulele transformînd-le în celule tumorale; genele care dezlanțuiau un cancer sînt conținute în anumiți viruși; cancerul este „repetarea în adult, aici patologică, a aceluși fenomen de hipercreștere celulară care este fiziologică în embrion”, etc.

Pentru a avea o imagine mai clară a acestor știri revista „Europeo” a adresat mai multe întrebări lui Luigi Oreste Speciani, profesor universitar, oncolog, care conduce la Milano Școala post-universitară de medicină integrată. Alegerea nu este întâmplătoare. Speciani a fost primul, din anii '40, care a susținut teze rămase multă vreme în contrast cu ortodoxia academică privind tumorile: „Cancerul”, a spus și a scris el, nu este o boală exogenă; celula cancerigenă nu este cu nimic diferită la origine de cea normală; tumoarea însăși nu este o boală în sine, nici nu există „sutele de cancer foarte diferite”, ci este simptomul — periferic — al unei serioase defecțiuni „centrale”.

Încă din 1947 Speciani a primit un premiu al Consiliului Național al Cercetării pentru un plan de studiu al cărui titlu este „Interpretarea neoplaziei ca simptom polimorf al unei alterări comune și univoce centrale a organismului cu localizare diencefalo-hipofizară”.

Întrebare: Domnule profesor, seria noilor rezultate în cercetare, în special americane, pare să revoluționeze problema cancerului față de situația de acum doi ani. În primul rînd: tumorile sînt endogene, vin dinăuntrul nostru.

Răspuns: Într-adevăr, pînă ieri s-a repetat din toate sursele autorizate, că „toate” tumorile erau determinate „de

cauze externe subiectului afectat”: fum, agenți chimici cancerigeni, factori de mediu. Eu am susținut întotdeauna contrariul: și anume că există o cauză exogenă în nu mai mult de 10 tumori din 100. Să luăm un caz foarte trist, dar binecunoscut: tumorile la vezică de la uzinele „Ipa” din Cirié, unde se utiliza în prelucrări betanafilamina (cancerigenă). Au contractat cancer 25% din muncitori. Și de ce ceilalți 75% nu? Pentru că exista o altă cauză adevărată în acele 25%, cauză care lipsea la ceilalți.

I. Ce cauză?

R. Să pornim de la organismul ființei vii, om sau animal: hormonii, care sînt atât de puternici, sînt într-un raport de 1 la 12—18 milioane în termeni de greutate organică. Sutele de miligrame de hormoni reglementează cele 70 kg ale unui corp uman. Dar hormonii sînt la rîndul lor stimulați de pre-hormoni, sau „releasing factors”, factorii care le de-

O nouă strategie împotriva cancerului

termină producția. Pre-hormonii sînt în același raport (1 la 12—18 milioane) față de „greutatea” hormonilor: adică aici sîntem deja la 3—4 molecule, care reglementează 70 kg. În aceasta constă bariera „misterioasă” dintre corp și psihic. Deoarece ceea ce mișcă cele 4 molecule poate fi pur și simplu o descărcare mintală, care este pură energie. Aceasta este „ipoteza mea psihosomatică”, hormonii și pre-hormonii sînt controlați de hipofiză, glandă subordonată hipotalamusului, care este comandat de diencefal. Aici este „sufletul” omului: nu mă refer la concepția religioasă, se înțelege. În aceasta constă unitatea psihic-corp a omului, în termeni concreți, psihosomatici și biochimici. Aici apare boala, iar bolile cu origine endogenă, cum este cancerul, sînt numai simptome.

I. Cancerul se află „în” celulă, se spune acum. Deși latent, el se găsește în toate celulele.

R. Carlo Sirtori, anatomo-patologul, a oferit dovada. A arătat într-o zi într-o tumoare malignă a ochiului, la nivelul retinei, un mic component alterat în linia zeta a cromozomului 13. Dar acea modificare nu exista numai în celulele tumorii ochiului: era prezentă în toate celulele organismului celui bolnav, ceea

cancerului (care există, dacă acel organism are o tumoare) înseamnă a lua un efect drept o cauză. Am afirmat o dată la Padova la o lecție: „Aici aveți această bazilică frumoasă a sfîntului vostru, care este alcătuită din cărămizi. Să ne închipuim că luăm aceste cărămizi și le utilizăm pentru a construi un bordel. Ce se schimbă? Cărămizile sînt aceleași: ceea ce se schimbă este proiectul, organizarea”. Același lucru se întîmplă și în cazul celulelor: ele sînt mereu aceleași. Ceea ce se poate schimba este organizatorul.

I. Tumoarea, se spune, este o celulă „înebrunită”. Iar oncogena face canceroase noile celule.

R. Celula canceroasă nu este cîtuși de puțin nebrună: este normală. A redevenit numai autonomă, am spus-o deja, adică imortală, și în continuă reproducere necontrolată. Și nu este adevărat că oncogena (care există în fiecare celulă) produce tumoare într-un țesut. Acest lucru explică (și constituie o confirmare) rezultatul experimentului lui Beatrice Mintz, de la Laboratorul de genetică al universității din Philadelphia. Mintz a luat ovule feminine canceroase (celule din teratoblastomul unui șoarece, o tumoare embrională malignă) și le-a fecundat cu sperma unui șoarece luat dintr-un testicul tumo-

• Melanomul malign (sau melanoblastomul), tumoare a pielii cu malignitate foarte ridicată. Interferonul de la firma „Schering” a fost studiat pe 16 bolnavi. El a fost administrat pe cale intravenoasă cinci zile pe săptămînă timp de patru săptămîni. În două cazuri a fost obținută o remisiune completă (de zece luni), iar la cinci bolnavi starea sănătății s-a stabilit. Într-un alt grup toți, procentele de supraviețuire a bolnavilor tratați cu interferon s-au dovedit a fi identice cu cele obținute prin chimioterapie convențională.

Două decese

Celelalte cercetări întreprinse pînă în prezent nu au permis înregistrarea vreunui rezultat într-adevăr pozitiv pentru cancerul sinului, ale plămînilor sau ale tubului digestiv. În schimb, aceste încercări care folosesc mari doze de interferon au permis mai buna evidențiere a toxicității produsului. Au fost astfel observate numeroase efecte secundare, minore (oboseală, pierderea poftei de mîncare, febră)

sau mai grave (stări de confuzie, artralgi, accidente cardiace). Au fost, de asemenea, înregistrate două decese datorate unor probleme cardiace, ceea ce elimină orice caracter excepțional celor patru decese de bolnavi francezi publicate anul trecut (Le Monde din 5 noiembrie 1982). În concluzie se poate spune că este un prim bilanț puțin încurajator, care, dacă dovedește eficacitatea biologică a produsului, dovedește și dificultatea care există în utilizarea și în terapia anticanceroasă.

În plus, se pare că interesul se deplasează din ce în ce mai mult spre interferonii beta și gamma. „Biogen” a anunțat, la Geneva, că a început primele teste clinice folosind un interferon gamma produs prin tehnici de recombinări genetice. Aceste încercări sînt efectuate în Olanda. Potrivit acestei societăți, pentru prima oară un produs obținut în acest fel este utilizat la om. Vor urma noi probe clinice în alte țări europene, cele din Statele Unite fiind prevăzute pentru sfîrșitul acestui an.

(După LE MONDE — Franța)

Sfîrșitul unei legende

„Luna de miere s-a terminat”. Este evident că ziarul Asociațiilor medicale americane (J.A.M.A.) trebuie să accepte întoarcerea la realitate: interferonul nu-și ține promisiunile. Cel puțin dacă se examinează primele concluzii ale investigațiilor clinice realizate în Statele Unite. Concluzii premature sau verdict definitiv?

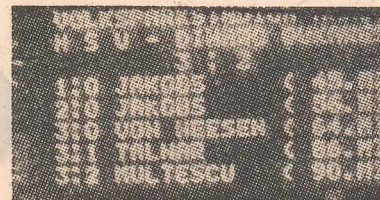
Două reuniuni organizate recent la San-Diego, una de către Societatea americană de oncologie clinică, cealaltă de Asociația americană pentru cercetarea cancerului, au permis confirmarea unei tendințe manifestate de cîțva timp în cadrul cercurilor medicale avizate. Precizarea importantă: rezultatele expuse nu privesc decît un tip special de interferon uman, produs de puțin timp prin tehnici de recombinări genetice.

În prezent trebuie să se constate, pe de o parte, că primul bilanț nu are nimic

entuziasmat, iar pe de altă parte, că nu vor fi cunoscute curînd concluziile definitive.

Rezultatele americane se bazează în principal pe mai multe subtipuri de interferon alfa, distribuite de firmele „Hoffmann — La Roche” și „Schering Plough Corporation” (sub licență „Biogen”). Testele numite de faza II au fost făcute în numeroase spitale americane. Cele mai interesante rezultate au fost obținute pe două forme de afecțiuni canceroase care răspund în general foarte greu la terapiile obișnuite.

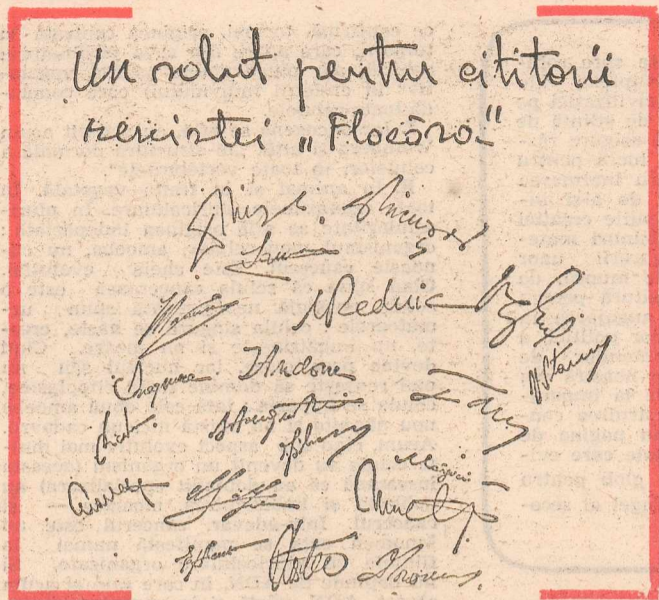
• Tumorile maligne ale rinichiului. Interferonul „Hoffmann — La Roche” a fost administrat în injecții intramusculare de trei ori pe săptămînă timp de trei luni la 33 de bolnavi atinși de o formă avansată a acestor tumori. Un răspuns parțial (reducerea la jumătate a volumului tumorii) a fost obținut la cinci bolnavi. Un răspuns mai slab a fost observat la alți cinci.

● „Il Tempo”: „Victoria echipei Dinamo București constituie un succes istoric in Cupa campionilor” ●

Cind aștern aceste rânduri, s-a scurs aproape o săptămână de la istorica (expresia nu-mi aparține, ea a fost găsită de un confrate italian) calificare a echipei Dinamo, rezultat antologic in istoria participării formațiilor noastre de club in competițiile continentale. E prea mult spus? Nici vorba, de vreme ce, la ora meciurilor cu Dinamo, Hamburger S.V. nu era doar deținătoarea C.C.E. (gloria e adesea trecătoare), ci și liderul la zi al Bundesligii, unul dintre cele mai puternice campionate din Europa. Ieșit de sub imperiul emoțiilor (care la fața locului au fost, vă asigur, extraordinare), voi încerca să mă detașez, voi putea? procedând la o analiză cit mai obiectivă, cit mai rece. Pentru că, după ce i-a fost dat să învețe atita timp din infringeri, a venit momentul ca fotbalul românesc să învețe, după ce se va fi bucurat (rară o astfel de satisfacție in rindul suporterilor), și din victorii.

Calificarea campeoniei României a fost, din toate punctele de vedere, meritată. Ea n-a reprezentat rodul vreunei conjuncturi, rezultatul vreunei întâmplări. O recunoșc, parcurgeți chenarul alăturat, foștii noștri adversari (Happel: „mă ocup de fotbal de 40 de ani, dar n-am crezut că voi ajunge să trăiesc așa ceva!”, ziaristi vest-germani. Plecată din poziție de outsider (cine ar fi plecat altfel în fața deținătoarei C.C.E.?), echipa română și-a cântărit cu exactitate șansele și, atit la București, cit și, in egală măsură, la Hamburg, ea a folosit armele cele mai indicate, dînd adversarei sale adevărate lecții (mai ales in primul meci, cînd jocul in linie i-a deusolat pe Magath și ceilalți) de maturitate tactică. Dinamo a găsit resurse și idei să depășească handicapul unor indisponibilități (lui Nemțeanu și lui Iamandi, absenți in ambele întâlniri, li s-a adăugat, in retur, și Augustin) și-a strins rîndurile și, făcînd dovada unei mari ambiții, a acționat ca o echipă unită, omogenă, dispusă la orice sacrificiu. Dacă izbînda trebuie privită ca o urmare logică a pregătirii meciurilor pină la ultimul detaliu, spre lauda antrenorilor Dumitru Nicolae-Nicușor și Cornel Dinu (ei i-au urmărit pe vest-germani in campionatul intern și le-au „citit” stilul), ea mai trebuie socotită, in altă ordine, și ca o consecință a unei stări de spirit. Băieții noștri s-au mobilizat exemplar, s-au bătut, fără menajamente, pentru fiecare minge, pentru fiecare metru de teren. Nu spun cuvinte mari, dar la 0-3, cu încă 30 de minute de joc in față, multe alte echipe și-ar fi pierdut capul in duel cu H.S.V., in prezența unei galerii (42 700

de plători) furibunde. Dinamo, însă, cu lecția învățată de la cabine (încă o dată jos pălăria pentru antrenorii Nicușor și Dinu!), și-a păstrat singele rece și, in doar 5 minute, a întors soarta unei partide ce părea să curgă să fim sinceri, in favoarea gazdelor. Despre golul lui Mulțescu, la 1-3, cînd calificarea era ca și decisă, s-a zis și s-a scris că a contat mai mult pentru statistică. Inexact. El a probat absența oricărui complex (altii ar fi tras cu dinții de golul lui Tălănar), disponibilitatea ofensivă a românilor (care au stat aproape jumătate de oră in terenul lui H.S.V., vezi alături) și, nu in ultimul rînd, prin finețea execuției, valoarea lor. Soluția cu Stănescu la Hamburg, ca să intru in detalii, s-a dovedit cea mai inspirată, „comandamentul” dinamovist (dimpreună cu antrenorii, Ovidiu Diaconescu, Vasile Anghel, dr. Dumitru Tomescu) oprindu-se asupra variantei celei mai indicate.

Ar mai fi, desigur, multe de spus. Faptul, de pildă, că in fața unei asemenea încercări, unele animozități s-au stins și că, alături de bravii antrenori Nicușor și Dinu, in avionul de Hamburg au mai urcat, animați de cele mai bune intenții, Ștefan Covaci, Mircea Lucescu și Cornel Drăgușin. Nu el au alcătuit echipa, să fiu înțeles, dar in astfel de momente o părere, un sfat contează mult, limpezeste. Că Augustin, vorbeam despre starea de spirit, plîngea de bucurie, ca un copil, la terminarea partidei. A fost minunat, dar a trecut. Ceea ce părea o tentativă s-a transformat, prin hărnicie, luciditate și perseverență, in realitate: Dinamo e, azi, una din primele 8 formații de club de pe continent. Greul însă abia vine, căci asta e fotbalul: nici n-apuci să te bucuri de-o izbîndă că altă bătălie, și mai dură, urmează la rînd. Numai cei cu adevărat puternici rezistă pină la capăt, capăt care, mă și mir uneori, înscamnă și el, de regulă, tot un început! Pină la primăvară, cînd se vor disputa sferturile C.C.E., mai e, dar Dinamo, marea și plăcută surpriză a acestei ediții, nu-i scutiță de griji. Deși întărit prin cîteva achiziții, lotul campionilor rămîne încă redus numeric și poate că e sufficient să precizez, spre a sprijini această afirmație, că la Hamburg a figurat pe lista de rezerve, alături de Tălănar și Mărgineanu, și Iamandi, incomplet refăcut! In ansamblul compartimentelor, atacul continuă să fie deficitar, el resimțînd lipsa unui virf de valoare. Dacă și federația va da, cum ar fi normal, o mînă de ajutor, aceste probleme se vor rezolva.

Nu pot incheia aceste rînduri fără a-l felicita, o dată in plus, pe dinamoviști! Ei ne-au dăruit o imensă bucurie, dar o bucurie, atrag atenția, clădită pe multă muncă, pe multă responsabilitate, pe multă sudoare. In aceeași măsură, ce cuvînt felicitări antrenorilor Nicușor și Dinu, doctorului Tomescu, conducerei secției de fotbal și a clubului, ministerului tutelar, tuturor celor ce, printr-un sprijin atent și competent, au netezit calea spre succes, făcînd posibilă această înaltă performanță.

Lumini și neguri

(Urmare din pag. 32)

o bună conlucrare poate ține loc și de vitamine. Iată cum fantastică inspirație, de a da încă de acasă celor ce te vor reprezenta posibilitatea să se familiarizeze cu condițiile in care trebuie să obțină performanța conduce, in mod inevitabil, la marea victorie. Mai greu va fi de acum încolo. Dinamoviștii s-au obișnuit atit de tare cu reflectoarele, încît nu mai pot privi soarele. E drept că nici nu mai au unde să-l privească, intrucît cerul, conform prescripțiilor institutului meteorologic, se încarcă treptat de nori și sperăm să nu apară pină la primăvară, să nu strice echilibrul celor ce ne vor reprezenta in continuare in sferturile de finală ale Cupei campionilor europeni.

Mereu la post, Andone l-a anihilat pe impetușul Schatzschneider

„Un fotbal captivant și dramatic”

Față de eliminarea deținătoarei Cupei campionilor europeni, presa vest-germană a reacționat cu calm și decență. Toate ziarele, fără excepție, au subliniat calitatea jocului „magnific” („Bild Zeitung”), „de ținută” („Frankfurter Allgemeine Zeitung”) etc., mai degrabă laudînd (noi am fi procedat la fel!), decît criticînd echipa favorită și aducînd astfel, chiar dacă neexprimat, un elogiu dinamoviștilor. „A fost o luptă mare”, i-a declarat Netzer (managerul lui H.S.V.) unui reporter de la „Morgen Post”, iar dr. Klein, președintele clubului hamburghez, a recunoscut că „ echipa (n.n. H.S.V.) a încercat azi totul”. Legat de dr. Klein vreau să vă informez, fie și într-o paranteză, că la conferința de presă de după meci Vasile Anghel nu s-a putut abține, și bine a făcut, să nu-l ironizeze subtil, remarcînd că a fost nevoie ca Dinamo să elimine pe H.S.V. pentru ca respectivul club, altfel organizat ca un cesornic, dispunînd de o armată de funcționari, să-și aducă aminte că are oaspeți! Malțiozitatea vicepreședintelui dinamovist era, ca să zic așa, îndreptățită, căci H.S.V. (care n-a cazădixit să trimită un reprezentant la aeroport, la sosire) a tratat cam de sus șederea delegației noastre la hotelul „Crest”, de parcă întâlnirea s-ar fi disputat pe un teren neutru!

Corecți, ziaristii vest-germani au văzut exact ceea ce ați văzut și dumneavoastră, stimați cititori, pe micile ecrane: că Hamburg a jucat bine (poate chiar peste nivelul campionatului intern), inclînînd steagul in fața unei formații puternice, „după o luptă aprigă” („Deutsche Presse Agentur”), la capătul căreia s-a produs „cea mai usturătoare infringere a Hamburgului din ultimii ani” („Hamburger Abendblatt”). Dealtfel, caracterizînd prestația fotbalistilor lui H.S.V., „Bild Zeitung” l-a notat

drept slab doar pe Wuttke, laudîndu-l pe ceilalți și, in special, pe Jacobs (socotit cel mai bun de pe teren prin prisma celor două goluri marcate) și pe Magath. Sigur, in calitate de gazdă, H.S.V. a dominat, dar replica bucureștenilor a fost, și ea, onorabilă in condițiile unui meci in deplasare și in fața unui adversar de calibrul, lider in Bundesliga. Voi recurge, spre edificare, la cîteva date culese din „Hamburger Adenblatt”: partida a durat 95,04 minute (s-a jucat efectiv 63,32, consemnîndu-se 117 intreruperi), din care H.S.V. a stat in terenul dinamovist 67,18 minute, iar Dinamo in jumătatea adversă 27,46, de unde se vede, clar, că echipa română a contribuit substanțial la realizarea unui spectacol apreciat, revin, drept magnific.

Cum anticipam, izbînda campionilor noștri a făcut, repede, inconjurul Europei fotbalistice. Cotidianul italian „Il Tempo” a marcat evenimentul cu litere de-o șchioapă, „Victoria echipei Dinamo București constituie un eveniment istoric in Cupa campionilor”, iar trimsul special al ziarului parizian „L'Equipe” seria că „deși privați de unul dintre cei mai buni jucători ai lor, Augustin, românii de la Dinamo s-au calificat meritat, pentru prima oară, in sferturile de finală ale Cupei campionilor”. Din maldărul de ziare pe care-l am in față, aleg pentru incheiere un citat din același „Bild Zeitung”: „Minunea era aproape perfectă, căci H.S.V. conducea cu 3-0. Cu 5 minute inaintea fluierului final, două contraatacuri ale românilor au făcut din mindra deținătoare a C.C.E. o trisă învinsă. In cîteva secunde, Tălănar a transformat stadionul intr-un spațiu al tăcerii, punînd capăt viselor frumoase ale hamburghezilor.”

OVIDIU IOANIȚOIA ■

La peluză

„Creierul”

Mai plin de semnificații in ambele partide, de la București și Hamburg, mi se pare a fi golul lui Mulțescu din Germania, tocmai fiindcă a fost in plus. Golul acesta explică miracolul de care vorbesc astăzi cei ce n-au înțeles nimic din meciul-lecție de la Hamburg. Dacă la trei la zero pentru ei, un trei zero obținut inclusiv cu multă, foarte multă șansă, hamburghezii s-au comportat ca niște balcanici in sensul romanțios al cuvîntului, umflîndu-se in pene, așteptînd providența in ajutor, supraaprecîndu-se și subaprecîndu-i pe adversari, la unu la trei, dinamoviștii s-au dovedit a fi mai europeni decît campeonii Europei; nu s-au retras să apere ceea ce nu mai era de pierdut, calificarea, n-au plîmbat mingea cu aerul „domnilor, acesta-i fotbalul, chiar dacă nu vă place”, nici n-au aruncat-o in tribune, răzburători și temători și febrili, nici n-au aplaudat cînd a fost rîndul adversarilor să-i țină pe ei de tricouri au jucat. Au jucat academic, de parcă mai trecuseră de cel puțin un milion de ori prin asemenea situații dramatice. Psihologic, românii au fost mai tari decît profesioniștii psihologiei jocului fără greșală. Gigi Mulțescu, stelist de-al meu, la obîrșie, a înscris cel mai frumos gol al meciului pentru ca Europa să afle că Dinamo București, campeonii României, a înțeles că e mult prea scump să ai complexe astăzi in lume, de inferioritate, ca și de superioritate.

Scriam in urmă cu doi ani că prin aducerea lui Vasile Anghel in conducerea secției de fotbal, Dinamo a luat un serios acotito viitorului. Viitorul a sosit. Dinamo are astăzi alura și vocația europeană a fostului diplomat O.N.U. La care se adăugă siguranța tactică a lui Cornel Dinu. Vreau să spun că Dinamo are acum tot ce-i trebuie pentru marea performanță. Să facem niște, meditația nu s-a încheiat.

NICOLAE CRISTACHE ■

Așa ar fi fost cronica unui vis. In realitate, un fapt va rămîne să onoreze cariera de vizită, a celor aflați la conducerea C.N.E.F.S. in perioada cînd Dinamo batea pe campeonii europeni la cluburi, S.V. Hamburg: și anume acela că admirabila noastră echipă n-a avut voie să facă nici măcar un antrenament in lumina reflectoarelor, la București, inaintea meciului hotărîtor de la Hamburg. Era o cauză pentru care orice român ar fi acceptat să doarmă o noapte pe întineric, să-și scoată din priză frigiderul, să-și sacrifice confortul personal, doar-doar o echipă de fotbal de la noi va reuși o mare performanță continentală. Dar trista glumă pe care v-am spus-o mai sus e o realitate, este o formă inacceptabilă de conlucrare in conducerea mișcării sportive și cluburile sportive pe care se sprijină această conducere. Căci nu există ministere fără fabrici

și nu există piine albă la minister fără piinea amară, de cele mai multe ori, a celor ce duc in spate orice minister. Imi pare rău că trebuie s-o spun, dar sint la C.N.E.F.S. birouri in care s-ar fi putut stinge lumina, că și așa era întineric, pentru a i se permite echipei Dinamo să se antreneze in condiții de luptă efectivă, inaintea meciului pe care l-a cistigat numai prin dragostea suporterilor săi, a tuturor compatrioților și prin strădania excepțională a jucătorilor, antrenorilor, conducătorilor și dirigitorilor acestui club. Rămîne un fapt de istorie, de istorie a lucrurilor penibile: C.N.E.F.S. n-a asigurat echipei Dinamo nici măcar un sfert de oră de antrenament la lumina reflectoarelor in București, inaintea plecării la Hamburg. Rușinos și, vai, intunecos! Și in deplină conformitate cu alte, mai vechi, actiuni de compromitere a tuturor valorilor din fotbalul nostru.

Aplauze pentru frumoasa ispravă a handbaliștilor noștri Ieri campioni, azi supercampioni!

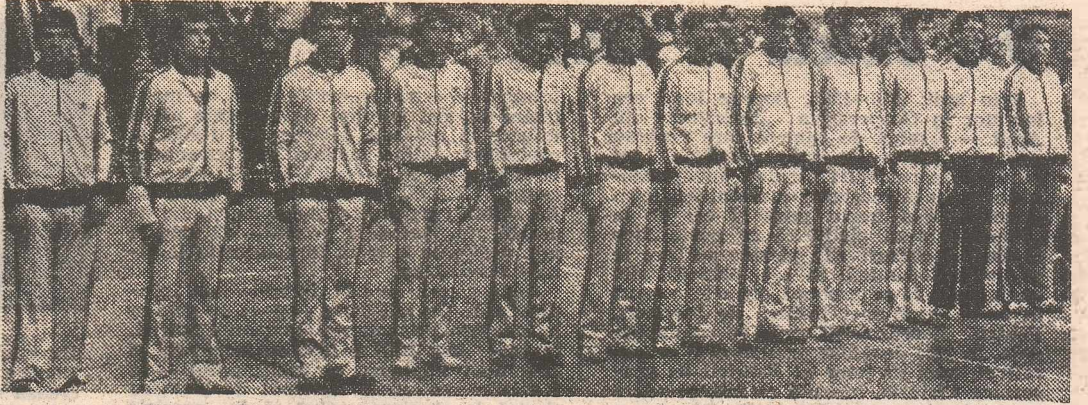
Sport

• „Românii au meritat să câștige. Ei au jucat mai bine, au fost mai dirzi și au dominat finalul” •

Reprezentativa masculină de handbal a României și-a înscris în palmares săptămâna trecută, încă o performanță strălucitoare: ea a câștigat, neînvingătoare, cea de a 3-a ediție a Supercupei, competiție la startul căreia s-au aliniat, în R.F.G., actuale și foste campioane mondiale și olimpice. Într-o companie dintre cele mai selecte, U.R.S.S. deținătoare a titlului suprem, R.D.G., câștigătoare Olimpiadei de la Moscova (1980) etc., handbaliștii noștri și-au reconfirmat înalta clasă, obținând 5 victorii din tot atâtea meciuri, „seria” lor fiind mai mult decât semnificativă: 22—19 cu U.R.S.S., 20—19 cu R.D.G., 27—26 cu Cehoslovacia, 27—19 cu R.F.G. II și, într-o finală entuziasmantă, care a necesitat prelungiri, 26—25 cu U.R.S.S. Astfel, la capătul unui turneu cu adevărat de elită, elevii antrenorilor Mihai Nedef și Radu Voinea și-au adjudecat, pe merit, unul din cele două mari trofee care lipseau din vitrina de onoruri a handbalului românesc, de 4 ori campion al lumii, dar neînvingător (încă) la J.O. și, până duminică, în Supercupă. După această izbândă, realizată într-o manieră impresionantă, mult visata medalie olimpică de aur, cea dintâi din istoria unui handbal aureolat de atâtea și atâtea succese, pare un obiectiv mai aproape ca oricând.

Însotind pe Dinamo la Hamburg, am avut ocazia de a urmări, pe micul ecran, primele partide ale băieților noștri. Am remarcat prestația excelentă a portarului Munteanu, demn urmaș al lui Penu (care îl și antrenează), vigoarea și inspirația lui Stingă, Dumitru, Berbece, Roșca, Bedivan, Covaciu ș.a., jocul foarte bun, exact și energic, al apărării, eficacitatea și cutezanța atacului, calități care, firește, n-au scăpat nici specialiștilor și nici comentatorilor prezenți, la Dortmund, în număr mare. Atât primii cât și ceilalți au subliniat performanța tricolorilor care, prin două victorii consecutive, au spulberat nîmbul invincibilității campionilor mondiali en titre, neînvinși de aproape 2 ani.

Dacă victoria sportivilor români în fața celor sovietici (cu toate vedetele în teren, Kušniruk, Gatîn, Kldeav ș.a.) din ziua inaugurării a Supercupei a putut părea unora accidentală, în schimb finala, câștigată tot de tricolori, a avut darul să lămurească lucrurile: echipa pregătită de Nedef și Voinea a fost, cu adevărat, cea mai bună dintre cele mai bune! Componentii ei, mai experimentați (Munteanu, Dumitru, Stingă, Oprea, Bedivan) sau mai tineri (Berbece, Roșca, Covaciu), s-au mobilizat exemplar și, trecînd peste unele erori de arbitraj, s-au îndreptat spre un succes care, chiar dacă obținut după prelungiri și la un singur gol diferență, a fost frenetic aplaudat de specta-

Se reiau semifinalele

Nu demult, la Congresul FIDE de la Manila s-a pus în discuție soarta meciurilor candidaților la titlul mondial de șah. Echilibrul forțelor șahiste pare a fi deodată rupt, regulamentul de desfășurare a meciurilor devenind forma de decizie în lupta sportivă. Desigur, la origine acest regulament a fost făcut de către jucătorii care au dorit ca părerea să fie unanimă și să conțină elementul de adevăr în stabilirea echilibrului de forțe șahiste în lupta pentru titlul mondial. De-a lungul anilor acest regulament a tot suferit modificări, modificări venite în sprijinul selecționării sportive, în sprijinul jocului de șah, al progresului jucătorilor de la tabla cu 64 de pătratele. Dar modificările nu au fost și nu vor fi, poate, niciodată definitive, fiind imposibilă codificarea totală a tuturor aspectelor mișcărilor sportive.

Prin excluderea inițială a marilor maestri Garri Kasparov și Vasili Smislov din semifinalele meciurilor candidaților la titlul mondial de șah, descalificați datorită nerespectării regulamentului privind locul de desfășurare, Federația internațională de șah a debalansat valoarea sportivă, șahul pierzînd enorm prin renunțarea la lupta a virților șahiste. În așteptarea Congresului de la Manila o lume întreagă a sperat că FIDE va face totul, chiar imposibilul, pentru a echilibra temperamentele și opiniile jucătorilor de șah în spiritul devisei internaționale a șahului „Gens una sumus” venind în întâmpinarea creației șahiste la tabla de joc, susținînd progresul teoretic, noul și promovînd lupta activă, interesul pentru jocul practic, pentru popularizarea șahului. O lume întreagă se întreabă dacă cel care este considerat încă de pe acum un fel de campion mondial neoficial, G. Kasparov, va avea posibilitatea să-și joace șansa. Congresul a hotărît...

G. Kasparov declara referitor la descalificarea sa din meciuri: „Sînt pe deplin convins că la Manila Congresul FIDE va îndrepta greșeaua președintelui și-mi va permite să lupt pentru titlul mondial. Ceea ce pot spune despre viața mea, nu este mult de spus. Totul este legat de șah. Singur m-am pregătit intens. Pe lângă munca la teorie, am alergat mult, am înținat, am mers cu bicicleta... Acest turneu mi-a fost foarte necesar. Dacă nu aș fi jucat, cred că aș fi suportat mai greu situația actuală. Aici toți sînt atît de anabili...” Kasparov

a dorit și dorește să joace împotriva lui Korcinoi, după cum a declarat de atîtea ori, dar nu la Pasadena. Multe speculații s-au făcut referitor la această dorință de-a juca în altă parte. S-au scris multe pagini despre Pasadena, s-a spus că Garri nu este de acord să joace acolo deoarece la Pasadena trăiește Fischer, care și-ar fi oferit serviciile ca secundant al lui Korcinoi. Dar Fischer este idolul lui Kasparov, Garri dedicîndu-i una dintre cele mai frumoase victorii ale sale din meciul cu Beliavski cu ocazia aniversării a patru decenii de viață a fostului campion mondial. S-a scris că Garri a fost oprit să joace de propria federație, dar Kasparov declara în legătură cu această supoziție în revista „Politica” din septembrie că: „Eu singur am refuzat să joc la Pasadena, iar federația mea doar mi-a susținut punctul de vedere la FIDE”. Conform regulamentului FIDE un jucător nu-și poate exprima punctele de vedere decît prin propria federație.

Indiferent ce se spune și cum se spune, pentru șahul mondial ar fi o pierdere renunțarea la luptă. Insuși Korcinoi este de acord să joace, fiind de pe acum pre-

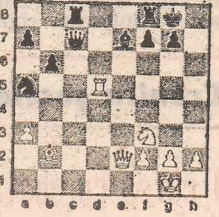

gătit. Interviuul fostului șalanger la titlul mondial dat revistei californiene „Players Chess News” dezvăluie pe larg intențiile acestuia precum și părerea despre valoarea extra-clasă a lui Kasparov. Cu scopul stabilirii de comun acord a posibilului meci, Korcinoi a venit la Nikšić pentru a sta de vorbă cu cel pe care îl consideră și el un jucător inteligent cu o „fantastică, incredibilă imaginație”, ce calculează variante extrem de improvizabile. Korcinoi îl consideră pe campionul mondial A. Karpov extrem de calculat, cu nervii de oțel, cu o bună pregătire teoretică, foarte prudent în defensivă, în timp ce Kasparov este „ca un boxer cu lovitura năprasnică”. Într-adevăr, G. Kasparov a dovedit încă o dată prin rezultatul său de excepție înregistrat prin victoria de tașată din turneul de la Nikšić că este un jucător de mare clasă, ce poate lupta pentru locul întâi în lume, avînd în vedere și noile modificări ale coeficientului ELO... Realizînd la Nikšić 11 puncte din 14 posibile (+9, =4, —1), G. Kasparov a periclitat poziția nr. 1 în clasamentul ELO al campionului mondial A. Karpov.

Turneul de la Nikšić — „Gligoric Comemorative Tournament” a provocat multe discuții: ba că joacă și Karpov, ba că sosește chiar Fischer, ba că însuși președintele FIDE vine pentru a onora turneul dedicat aniversării a 60 de ani de viață a jucătorului iugoslav Gligoric, cel considerat „legendă a șahului iugoslav”. Karpov, n-a venit, Fischer nici pe departe, iar Kasparov a început furtunos cu 4,5 puncte din 5 posibile, depășînd pe Portisch, Ljubojević, Seirawan, Larsen și remizînd cu Sax. Magistrală este victoria sa asupra lui Portisch în Indiana regelui:

KASPAROV — PORTISCH

1. d4 Cf6 2. c4 e6 3. Cf3 b6 4. Ce3 Nb7 5. a3 (atac Kasparov) d5 6. cxd5 Cxd5 7. e3 Cxc3 8. bxc3 Ne7 9. Nb5 c6 10. Nd3 c5 11. 00 Ce6 12. Nb2 Tc8 13. De2 00 14. Td1 15. c4 !! exd4 16. exd 4 Ca5 17. d5!! exd5 18. cxd 5

Nxd5 19. Nxh7 Rxb7 20. Txd5 Rg8 (Vezi diafragma!) 21. Nxg7 (Un sacrificiu tipic lui Kasparov) Rxg7 22. Ce5! Tfd8 23. Dg4 Rf8 24. Df5 Negrul stă foarte rău, albul amenință decisiv poziția regelui cu câștig de material) 24. ...f6 (Mutare unică, la 24... Nc5 urma 25. Cd7!) 25. Cd7 Txd7 26. Txd7 Dc5 27. Dh7 Tc7! 28. Dh8! Rf7 29. Td3!! (Piesele negre nu cooperează în apărarea regelui negru) 29... Ce4 30. Tfd1 Ce5 31. Dh7 Re6 (La 31... Rf8 urma Td8 mat) 33. Dg8 rf5 34. g4 Rf4 35. Td4 Rf3 36. Db3! Și negrul cedea.

La deschiderea lucrărilor Congresului de la Manila, Federația de șah sovietică și-a retras de pe ordinea de zi protestul privind semifinalele meciurilor candidaților. Retragerea protestului privind descalificarea lui Kasparov și a lui Smislov a fost comunicată de către cosmonautul V. Sevastianov, președintele Federației sovietice de șah într-o scrisoare deschisă adresată președintelui FIDE, Florencio Campomanes. Participanții turneului internațional de la Nikšić au semnat o petiție pe adresa Congresului FIDE cerînd anularea deciziei de descalificare a lui Kasparov și Smislov. Congresul a luat în discuție problema rejucării meciurilor candidaților contînd pentru semifinale. Meciurile vor avea loc. Primele oferte pentru desfășurare sînt orașele Graz și Rotterdam. Așteptăm jumătatea lui noiembrie pentru a afla comunicarea definitivă a locului și datei de desfășurare.

MARGARETA MUREȘAN ■

„Handbaliștii români, de 4 ori câștigători ai titlului mondial, au triumfat duminică seara la Dortmund, cucerînd Supercupa mondială, după ce au înțrecut în finală, cu 26—25, redutabila reprezentativă a U.R.S.S., deținătoare a titlului de campioană a lumii, neînvingătoare în ultimele 30 de meciuri internaționale. Cu 9 luni înainte de J.O. de la Los Angeles, echipa României se anunță drept una dintre candidatele la podiumul olimpic” („Deutsche Presse Agentur”, Hamburg).

torii de la „Westfalenhalle”. Corect, însuși antrenorul reprezentativei sovietice, reputatul tehnician Anatoli Evtusenko, a recunoscut justetea victoriei băieților noștri: „românii au meritat să câștige. Ei au jucat mai bine, au fost mai dirzi și au dominat finalul. Cred că ei sînt principala favoriți ai Jocurilor Olimpice”.

Firește, pînă la aurul olimpic drumul e încă lung. Fără să se culce pe lauri, handbaliștii mai au mult de muncit, mai ales că, la Los Angeles, ei vor ajunge nu doar ca foști campioni ai lumii, ci și ca deținători ai Supercupei! Știîndu-i însă harnici, ambițioși și perseverenți, nu ne îndoim că, în lunile care urmează, vor lucra și mai intens și mai responsabil. Pînă atunci să-i felicităm pentru această mare izbîndă, mulțumindu-le pentru satisfacția oferită. Bravo, băieți, așteptăm de la voi, la Los Angeles, aurul olimpic, singurul care mai lipsește din panoplia de trofee a handbalului românesc!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

FAIR PLAY

Pornind de la o știre

„Miniștrii sportului din unele țări europene reuniți recent la Paris au abordat în discuții două probleme de o foarte stringentă și dureroasă actualitate: violența pe terenurile de sport și dopajul. S-a stabilit, pentru început, crearea unui grup de lucru care să fie însărcinat cu studiarea violenței și care să propună măsuri concrete pentru combaterea ei, pentru aspra sancționare a celor care se fac vinovați de încălcarea normelor fair play-ului. Același lucru este valabil și în cazul dopingului”.

Nu a trecut mult timp de la publicarea acestei știri și Asociația Europeană de Atletism, prin secretarul ei, francezul Pierre Darriaux, a anunțat descoperirea a două noi cazuri de dopy. Unde? Cum? Cine s-a dopat? Are mai puțină importanță. Numele „autorilor” nu vă spun oricum nimic, deși este vorba de participanți la finala Cupei Europei în probele de

aruncarea discului. S-a hotărît suspendarea lor pe viață cu posibilitatea de a solicita o „grațiere” după 18 luni (!?).

Cu ani în urmă, „un alt discobol, suedezul Ricky Bruch, pe atunci de faimă mondială, s-a dopat pentru a ajunge pe cea mai înaltă treaptă a podiumului. Acum este un infirm. În 1981, americanul Ben Plucknett, tot discobol, a stabilit două excepționale recorduri, dar laboratoarele de analiză au dovedit că folosise anabolizante, substanțe interzise. Inițial descalificat pe viață de federația din S.U.A., „colosul Ben” a beneficiat de clemența Federației Internaționale care l-a redus suspendarea la 18 luni. (Acesta este deci precedentul creat).

Trăim în era pilulei. Toată lumea o folosește, începînd cu cel care suferă de insomnii, pînă la cel cu deprimare nervoasă. Candidatul la un examen de admitere în facultate, conducătorul de camioane „de mare tonaj”, cîntăreții, actorii sînt alți adepți ai farmacoopiei universale. Atletii, halterofilii, cicliștii ne dovedesc că o nouă categorie de cetățeni este pe cale să se înscrie în primele rânduri ale consumatorilor de pilule: sportivii. Cel puțin, cei care doresc, trîșînd, să forțeze „mașina umană”.

Se vorbește din nou foarte mult despre doping, despre amărăciunea pe care o provoacă, despre închinămintea pe care o

crează, despre urmele tragice pe care le lasă. Unii sportivi simt nevoia unei rapide refaceri după concurs și nu se mulțumesc cu odihna, ci caută produse de reparație, cele care le redau mijloacele fizice pentru moment pierdute. Alți sportivi simt nevoia, înainte de concurs, a unei supraexcitații, a unui stimul puternic și nu se mulțumesc cu virtuțile proprii voințe, ci caută produse chimice care sporesc pe moment, în ziua și la ora dorită, capacitatea fizică. În sfîrșit, sportivi din discipline grupate sub titlul „atletică grea” simt nevoia unei creșteri rapide a propriei lor mase musculare și nu se mulțumesc cu efectele antrenamentului sistematic, ci caută posibilități de spor spectaculos în grațitate și, implicit, putere corporală. Ei urmează o cură de mai lungă durată cu produse steroide anabolizante a căror invenție și-o revendică medicul american John Ziegler din Maryland, care a experimentat-o, cu dureroase concluzii, asupra unor halterofili dintr-un club californian. „Înghiteau pastilele ca pe bomboane” — declara dr. Ziegler înainte de a constata, cu stupeoare, grave afecțiuni și atrofii la subiecții săi.

De mai multe secole, umanitatea este în căutarea unui „elixir” care să fie capabil să excite organismul, pentru a-i permite să realizeze un lucru mai bun și mai rentabil și care ar putea în același timp să

diminueze oboseala. Datorită progreselor făcute de fiziologie, părerea asupra oboselei a evoluat. S-a constatat că oboseala este un semnal biologic foarte util care avertizează organismul împotriva unui efort foarte mare, adică împotriva unui dezechilibru al proceselor fizico-chimice și psihice. Deci toate mijloacele de dopare a unui organism sănătos nu numai că nu se recomandă, dar sînt un pericol sigur pentru acest organism.

Dezvoltarea acestui fenomen în sport începe să fie îngrijorătoare. Există limite psihologice și fiziologice care nu trebuie depășite pentru a nu dauna individului. Nici o victorie, oricît de răsunătoare, nu merită să fie obținută cu prețul lezării profunde și durabile pe care stimulelele le provoacă în organism. Sportivii uită uneori semnificația victoriei și o forțează cu dopinguri. Nu credem că există gest mai umilitor pentru astfel de sportivi decît descalificarea, anularea recordurilor sau restituirea medaliilor obținute prin înșelăciune.

Creдем în virtuțile sportului sub aspectul său fizic și moral, însă credem în el atunci cînd este în stare pură. Dacă încercăm să corectez natura nu este compatibil cu vocația sa inițială. Sportul este un apel la viață. Rațiunea sa de a exista trebuie apărată.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Timp liber

N-aduce anul ce aduce ceasul

● O marcă tot mai prezentă în cataloagele de specialitate ● Regretele omului cu calul nu mai ajută la nimic! ●

Ora exactă la Arad

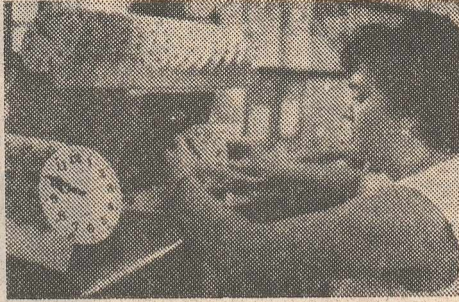
Prin anii 1950-1951, Berenz Iosif era lucrător la Cooperativa „Precizia” din Arad — o mină de oameni care reparau ceasuri, aparate de radio, biciclete, tot felul de mărunțișuri casnice. Învăța meserie pe lângă meșterul ceasornicar Petru Șimolan. N-a trecut mult și cei de la „Precizia” s-au gândit că ar putea face ei singuri ceasuri, din piesele pe care le aveau la îndemână. Și așa, prin '53, aici au început să se producă primele ceasuri în serie, cu numai treizeci de lucrători. Pentru Berenz Iosif ceva se schimbă deja. În 1954 devenise președintele cooperativei, apoi director al **Fabricii de ceasornice Victoria**, născută ca întreprindere cu producție continuă în 1960. Director e și azi, când fabrica are 1.100 de muncitori și când produce anual cam 1 milion de ceasuri deșteptătoare și de perete. În 28 de ani, aici la **Victoria** și-au început „treieratul” 13.241.000 de ceasuri purtând marca „Aradora” și care figurează azi în mai toate cataloagele de specialitate din lume.

Între timp, directorul Berenz Iosif (pe care-l recomandă cu simpatie și căldură tot Aradul) a absolvit Academia „Ștefan Gheorghiu”. Dar nimeni n-ar putea spune că treaba merge mai bine acum decît înainte. Și asta pentru că aici, la Fabrica de ceasornice, treaba a mers dintotdeauna bine: 1.500.000 de ceasuri livrate la export în 14 ani, în mai toate țările dezvoltate ale Europei (R.F.G., Franța, Italia, Olanda) și nici un refuz de calitate! Venind aici, am dorit să știm ce înseamnă NOUL pentru producția de ceasuri: 45% din producția noastră anuală, ne spune Berenz Iosif, reprezintă tipuri noi de ceasuri, create an de an, care înlocuiesc o parte din modelele vechi. În felul acesta, reușim ca o dată la cinci ani să înlocuim complet — calitativ —

întreaga noastră producție și să ne menținem cit mai aproape de cerințele pieței interne și externe. „Partea de design și prototipurile noilor modele sînt executate la București, în cadrul Centrului de cercetare I.T.A.C., urmînd ca la Arad să fie stabiliți parametrii tehnologici. La această oră, sînt deja pregătite 17 modele noi, destinate a intra în fabricație la finele acestui an.

Căile noului au fost dintotdeauna „pîndite” aici. Un salt uriaș — dacă ne gîndim la începuturile modeste ale acestei fabrici, în care mai întâi a fost ceasornicarul și abia apoi inginerul și proiectantul — a fost trecerea de la sistemul de ștanțare clasică la **ștanțarea fină și de precizie** realizată în prezent, prin care productivitatea muncii a crescut de 3-6 ori. „Începutul l-am făcut cu ștanțe aduse din Elveția — un set pentru confecționarea a 15 piese. Matrițele se montau pe prese speciale, tip Feintool, tot de proveniență elvețiană. Curînd însă, ne-am bătut capul și am reușit să ne facem singuri ștanțele. Astăzi lucrăm cu 64 de ștanțe românești și putem recondiționa și pe cele originale elvețiene. Avem un colectiv iscusit de proiectare care lucrează la realizarea lor, specialiști de prima mînă, între care aș aminti pe Zsák Augustin, Mircea Cheveșan, Rudolf Schmidt, la care se adaugă, în mod firesc, colectivul de execuție: Uyvar Gavrilă, Poliac Petru, Szűcs Ioan.”

Innoirile nu s-au oprit aici. Ceasornicarii de la „Victoria” au reușit să adauge celor două prese Feintool și cîteva prese indigene, modificate pentru procedeul de ștanțare fină și de precizie. Am văzut aici tineri lucrînd pe mașini electronice de prelucrare a matrițelor prin **electroeroziune**, tineri cu specializare făcută în Japonia. Am văzut cu cită grijă sînt exploatate aceste utilaje costisitoare, pen-

tru a le mări cit mai mult durata de funcționare. Sînt mașini sensibile, care nu lucrează decît la temperatura ambiantă de peste 20 de grade Celsius și, ca atare, sînt ocrotite cu toată răspunderea.

Noile procedee au înlocuit total pe cele clasice, punîndu-i pe cei de la Fabrica de ceasornice în situația de a mai da cite o mînă de ajutor și altora. Astfel, aici s-au făcut pentru prima dată în România **ștanțele pentru injectarea dinților la fermoare**, necesare întreprinderii bucureștene Metaloglobus.

Ceasuri deșteptătoare, ceasuri de perete, ceasuri cu cuc. Iată marile familii de ceasornice arădene, ai căror ultimi născuți — deja cu faimă! — sînt **ceasuri pentru nevăzători și ceasul pentru sahiști** (cu un inginos dispozitiv de măsurare a timpului de gîndire al jucătorilor). De ce nu se fac la „Victoria” ceasuri de mînă? — am întrebăat cu legitimă, nedumerită curiozitate. Ne așteptam să primim drept răspuns o listă de impedimente. Eroare! „Asta și vrem. Ne-am putea angaja chiar din '84 să facem ceasuri de mînă — deocămdată cumpărînd interiorul ceasului și făcînd noi numai carcasa și montajul. Ceea ce nu e deloc puțin, de vreme ce scade prețul de fabricație cu 30-40%! Dealtfel nimeni în lume nu execută un

ceas de la A la Z. Firmele sînt specializate pe producerea diferitelor elemente, dar denumirea ceasului o dă întotdeauna firma care assemblează. Așadar, am putea avea foarte curînd ceasuri de mînă „Aradora”, produse aici la Arad — ne spune tov. Berenz Iosif. Și atunci? Atunci ar mai trebui cîteva aprobări și, bineînțeles, diminuarea, apoi sistarea importului de ceasuri.

Dacă fabrica merge bine, nu înseamnă că totul e chiar roz. Apar greutăți, sînt depășite, oameni destoinici de aici (între care și ingenera Milos Antoaneta, o gazdă primitoare, plină de solicitudine) gîdesc pentru rezolvarea lor. Iată de pildă cum o inițiativă pripită poate subrezi pentru un moment o colaborare veche și fructuoasă: „Victoria” își desface produsele prin intermediul întreprinderii **Bijuteria**. Contractările se făceau, de obicei, în prezența beneficiarilor direcți, ca și în prezența intermediarilor amintiți. Ultimele două, s-a socotit că ar fi suficientă prezența celor de la Bijuteria. Nefericită simplificare, de pe urma căreia, cantitățile contractate nu acoperă pentru 1984 capacitatea fabricii! Cei de la Arad ar dori revenirea la sistemul cuminte, clasic, de contractări, care să-l pună pe beneficiar în contact direct cu marfa. În felul acesta, o colaborare veche și fructuoasă, cum spuneam, va putea rămîne în continuare, astfel! Nu putem încheia fără să amintim de Miško-baci. Are 80 de ani. A fost unul dintre primii primari socialiști ai Aradului și a lucrat multă vreme la „Victoria”. De cînd e „în pensie”, tot vine zi de zi la lucru, mai dă cite o mînă de ajutor, mai stă de vorbă, așa ca să se simtă din nou la largul lui. Era și azi pe-ocolo. Am stat de vorbă și atunci am știut de ce merge totul bine la **Fabrica de ceasornice** din Arad. Pentru că, dintotdeauna, omul sfințește locul.

TANIA RADU ■

Cronica șoselei

O cursă cu obstacole pe șosea

Un profan, sau chiar un șofer amator cu destui kilometri la activ, poate asculta mersul unui motor fără să deosebească un anumit zgomot, de fapt un simptom pe baza căruia, ulterior, se pune diagnosticul unei boli mai mult sau mai puțin grave. Dacă e vorba de o simplă dereglare a tacheților, nu e nimic deosebit. Se repară ușor. Maladia motorului e mai gravă în cazul îmbolnăvirii axului cotit sau a unuia dintre pistoane. Atunci, operația e mai de lungă durată, iar cifra de pe nota de plată e mai mulți de zero.

La volanul unei mașini aduse la atelierul auto, cei doi mecanici se străduiau să pună un diagnostic. Lucru cert, ceva nu era în regulă; motorul suferea, însă mecanicii, în pofida experienței și a talentului recunoscut de clienți, nu erau în stare să dea un verdict, lucru care îi intriga. Chiar o ușoară stare de nervozitate începuse să se simtă în comportamentul celor doi așa ai motoarelor.

„Cum adică mă, Nelule, să nu fim noi în stare să depistăm despre ce-i vorba? Ne-am prostiț chiar așa de rău?”

„N-am întîlnit de ani de zile un caz care să-mi dea atît de lucru”. Au ascultat motorul în toate chipurile, în mers, în staționare, la diferite turații, dar nimic-nimic, nu se putea spune cu certitudine.

„Hai să-l mai auzim așa, cam la 50-60 la oră. Mai treci tu, Victore, la volan, să-mi concentrez eu atenția, poate deosebec ceva mai precis”. Victor preia conducerea mașinii și cursa continuă. Cînd nu dă de rostul unui lucru, cînd nu poate rezolva pentru moment ceva, omul face, de regulă, o pauză. E o reacție psihologică firească, o deconectare necesară pregătirii pentru noi eforturi. Fără vreo înțelegere prealabilă, cei doi tineri au lăsat motorul la o parte și au trecut la ale lor. „Și ziceai, Nicule, că peste o lună, două, aștepti al patrulnea fecior. E o performanță nu glumă. La 23 de ani să ai patru copii, și mai ales toți băieți”. „De unde deduci tu că și așa o să fie băiat?” „Sincer să-ți spun, dorința mea fierbinte e să fie fată. Îmi ajung trei băieți, care-mi fac, încă de la puținii ani pe care-i am, capul calendar!” „Totuși ești fericit. Asta-i sarea pămîntului, copii! Uite la mine, am aproape 30 de ani,

Lenuta 27, și nu reușim să avem un urmaș. Cîte tratamente, cîți bani cheltuiți și degeaba. Trăim cu speranța...” Cînd Victor a rostit cuvîntul „speranță”, a frînat puternic și a virat brusc la dreapta. Mașina s-a oprit, dar în zadar. Calul, în galopul său bezmetic, venind dinspre stînga, a ajuns literalmente în cîteva secunde exact în fața autoturismului oprit, pregătindu-se parcă, ca printr-un salt uriaș, să sară în lung, peste autovehicul. O situație adimă unuia concurs hipic, la proba de obstacole. Puternicul patruped nu reușește să treacă peste mașină. El ajunge cu picioarele pe capota Daciei 1300 și, în fracțiunile de secundă care urmează, pătrunde cu capul prin parbriz, oprindu-se, cu partea din față a corpului, în brațele pasagerului din dreapta șoferului.

Această bizară situație, calul și omul într-o strînsă îmbrățișare, o găsesc la locul accidentului oamenii coboriți în grabă din autovehiculele aflate în imediata apropiere.

Puternicul impact cu corpul animalului, înnebunit de spaimă, lovirile primite în obraz, cu copitele calului, transformă capul și pieptul tînrului într-o masă însăsingărată. Moare în timp ce este scos din mașină. Șoferul, bombardat de particulele parbrizului spart, speriat la culme de

neașteptatului galop spre mașină și pătrunderea calului prin geam, își pierde cunoștința și nu-și revine decît după ce este scos și el din autoturism.

„Mergeam pe dreapta șoselei. Ce-i drept, calul se cam spieră de mașini, îndeosebi de cele mari, dar niciodată nu mi-a făcut o figură ca cea de azi. După ce basculanta ne-a depășit în mare viteză, animalul parcă a înnebunit. S-a smuls din hățuri cu atîta putere, încît m-a aruncat din căruța. Noroc că am căzut pe iarba moale de pe marginea drumului. Dacă picam pe asfalt, nu mai aveai acum cu cine discuta. Îmi pare rău că s-a prăpădit bietul băiat așa, absolut nevinovat. Și nevasta care trebuia să nască. Animalele astea sperioase nu trebuie băgate în aglomerație. Îmi dau seama. Păcat că e prea tîrziu. Dar și astia, cu mașinile mari, care merg citeodată ca niște bezmetici!”

Lenuta a fost internată în spital imediat după ce a aflat de moartea soțului. A pierdut sarcina.

De cei trei copii rămași acasă se îngrijește bunica. „Am trecut prin multe în cei 70 de ani de viață, nu spune bătrîna, dar niciodată încercarea n-a fost atît de cumplită ca cea de acum.”

VICTOR BEDA ■

RACUL

Rubrică săptămînală

HORIA CRIȘAN ■

DEBUT LA RACUL

Aforisme

- De ce nu se acordă ajutor social și pentru cei săraci... cu duhul?
- Cercul e perfect, dar unii spun că este și cite un cerc „vicios”.
- Moartea cred că-i ierbivoră pentru că întotdeauna paște pe cite cineva.
- Multă energie au unii oameni de trag întruna... ghiulul.
- Cunosce oameni ce și-au luat inima în dinți și au devenit vegetarieni.
- Mulți își fac zile fripte cu toate că nu sînt bucătari.
- Fiind răcit cobză a început să strănute muzical.
- Viața dacă ar fi mai ușoară ar zbura mai repede.
- Iepurii se tem de pușcă doar cînd aceasta e în mîna omului.
- Am văzut toamne sărace în recolte de struguri, dar bogate în vinuri.
- Mai periculos ar fi lupul dacă și-ar schimba năravul odată cu pârul.
- De regulă eroii se nasc după moarte.
- Albinele iubesc mai mult salcîmii decît trandafirii.
- Ciobanilor a început să li se pară meseria lor grea pentru că le-am spus-o noi.
- Natura a inventat pentru om două faze. Nașterea și moartea. Între timp fiecare face ce-l taie capul.
- Aurul lanurilor de grîu va fi vîntoarea monedă a omenirii.

— Calului cînd îi tai porția de ovăz nu aștepta să tragă mai bine.

— Anticii aveau mai mulți zei. Cu unul singur s-ar fi plietisit repede.

— Cea mai genială creație a naturii este omul, căci la om s-au strecurat cîteva greșeli.

— N-am fost invidios niciodată și pentru asta unii mă cred inuman.

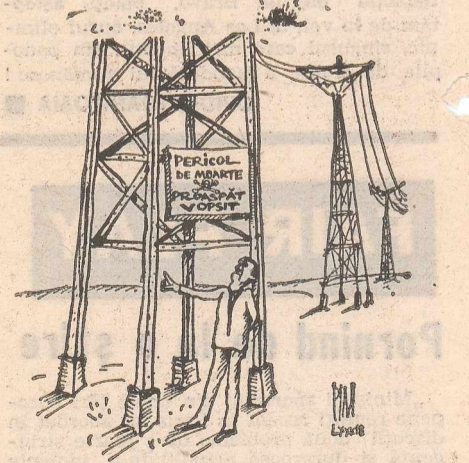
— Sînt oamenii care asudă la muncă, alții vorbind despre ea.

— Cinele este un animal foarte credincios. Dar ce om ar vrea să fie ca un cîine?

ALEXANDRU SUHARASCHI ■
(șeful stației C.F.R. Bistrița-Năsăud)

AL. MERET ■

MIHAI PINZARU-PIM ■

ION BARBU ■

Unde dai și unde crapă?

Preluând o informație de la colegii noștri de la ziarul județean, în numărul precedent al revistei **Flacăra** dădeam de știre că, în satul Smeura din județul Argeș, au ajuns pe felurite căi nu mai puțin de 170 de tone de anhidridă. Localnicii s-au întrebat cu mirare la ce folosește și mai apoi cu spaimă au aflat

că respectiva substanță mai este și explozibilă. Spre liniștea sătenilor blagosloviți cu anhidridă, anunțăm astăzi că, în urmă cu câteva ore, am fost sunați la redacție de Gavril Cadar, de la serviciul de aprovizionare și desfacere al Intreprinderii Napochim din Cluj-Napoca, întreprindere care are nevoie de anhidridă ca de aer. Să sperăm că reprezentanții unității clujene vor ajunge la timp în județul Argeș, iar alți reprezentanți vor reface traseul anhidridei ca să descopere pe cei care au incurcat borcelele.

Tot felul

• După ce și-a abandonat mașina, a anunțat-o ca furată! • Un talent numit Ana-Maria Vretos • Ziua elevului econom la Tirgu Jiu •

● Casa lui Dulliu Zamfirescu din Focșani a dispărut înainte de a-i purta numele. În schimb casa scriitorului de la Faraonea, aflată la numai cîteva kilometri de Focșani, stă cu mult mai bine. E restaurată, bine îngrijită și a devenit sediul unui I.A.S. Ce-ar fi dacă în aceste zile cînd se aniversază 125 de ani de la nașterea scriitorului s-ar pune o problemă acută: ori se mută I.A.S.-ul ori se mută Dulliu Zamfirescu! ● În comuna Poiana (județul Dîmbovița) activează o echipă de fotbal. Echipa a avut un antrenor în persoana profesorului de sport de la școala din comună, dar pentru că nu era de acord cu formula de echipă propusă de șefii lui, a fost demis. Cu antrenor echipa n-a cunoscut înfrîngerea și se pregătea să dea o lovitură în campionatul județean. Acum jucătorii primesc dispoziții de la primărie. ● Primii scrisori în legătură cu programul muzeului municipal din Turda. Că-l închis cînd nu te aștepti și-l deschis după ce-ai plecat de la intrare. Poate se stabilește istoria orelor de funcționare. ● Nicoleta Rusu din Suceava: Scrieți Televiziunii Române pe adresa Calea Dorobanți, nr. 121. Acolo se limpezesc lucrurile legate de Floarea din grădină ● În Municipiul Vaslui a fost instalat cu mare pompă un ceas. Cînd s-a stricat nu a mai fost nici o festivitate. ● Promoția 1973 a Conservatorului Ciprian Porumbescu a aniversat 10 ani. La sărbătorirea evenimentului absolvenții au ascultat muzică disco. ● O altă aniversare: Liceul Spiru Haret din Tulcea va sărbători în zilele de 11-13 noiembrie un veac de existență. ● Teodora Ungureanu și Rodica Dunca evoluează într-un program al Circului București! ● Aprozarul 383 aparținînd de I.L.F. Militari închide cu 15 minute mai devreme. Unul din vânzători zice: „banii e luați, marfa nu se vede”. Și atunci ce devine clar ca lumina zilei? ● Manechinele din vitrinele Casei de modă din Brașov sînt așa de palide că arată verzuu. Probabil de durere. Le lipsește ba o mină, ba o ureche.

STAȚIE DE SPĂLARE: Cine are autoturismul murdar este invitat să se adreseze contabilului șef al Autobazei I.U.G.C. București, IOAN IOSIPESCU. Acesta îl introduce în curtea autobazei și îl dă în grija unor muncitori care în timpul serviciului îi fac mașina bec. Contabilul șef ține o evidență strictă. ● Vineri, 4 octombrie, bucătarul restaurantului Cioplea din Predeal a scurtat programul de funcționare a cratiței. De la ora 22 a închis bucătăria și împreună cu soția a ascultat repertoriul orchestrei, ca să știe ce merge și ce nu pentru simbată, cînd era naș. ● **Agreement**: În criza de apă, la capătul străzii General Dona (în spatele M.E.I.) din București ia naștere un lac artificial. I.C.A.B.-ul este invitat să instaleze și bărcile. ● La benzinăria de pe Șoseaua București - Brașov aflată la ieșirea pe variantă din Ploiești vinzătoarea Zoia Stancu a livrat mașinii 1 Br. 571 benzină de 240 de lei și apoi i-a refuzat pe toți ceilalți automobiliști sub pretextul că nu discută cu cei în tranzit. Ar merita trecută în „tranzit”. ● În Piața Unirii din București se vind gogoși cu un gust de parcă ar fi prăjite în ulei de motor. ● Locatarii blocului 35, scara C de pe Bulevardul Dacia din Deva, îngheață de frig pentru că toate conductele de la scara respectivă sînt montate invers, adică turul la retur. Muncitorii G.I.G.C.L. vin s-o repare de parcă pleacă. ● **O țigară de adio**: După 35 de ani de muncă la Fabrica de țigarete din București, Anica Matescu și Ileana Dumitriu au ieșit la pensie. Ultima țigară va fi numele festivității de retragere. ● Mihai Man, str. Lisabona nr. 27 din Timișoara a pierdut la șeptic suma de 35 915 lei. Banii erau ai locatarilor, cărțile aparțineau prietenilor. ● **De varză**: Kovacs Tibor din Sf. Gheorghie avea o remorcă încărcată cu varză și nu-și aducea aminte de unde o are. ● Jeanina Matei și Beata Karda (R.P. Ungară) au fost singurele europence care au participat la Festivalul de creație și interpretare de la Porto Rico unde au mai semnat condica de prezență interpreți din 60 de țări. ● Prof. dr. docent V. Negru încearcă din data de 20 septembrie să-și recupereze palaria depusă pentru curățat la Cooperativa Igiena din Iași. ● Glumele difuzate sub formă de pilule în emisiunile Albumului duminical nu depășesc de cele mai multe ori spiritul glumițelor. ● Banciu Iulian din București, gropar la cimitirul Pantelimon II, și-a abandonat mașina și apoi a anunțat-o ca furată. Din păcate s-a dus s-o reclame chiar la cei care l-au văzut fugind. ● Almanahul revistei Tribuna se numește **Totul despre ciuperca**. Ce-ar fi ca revista Ramuri să scoată un almanah intitulat **Totul despre rădăcinaoase**? ● Anunțăm pe această cale întreprinderea de industrializarea laptei Vitian - Birzești că o mare cantitate de lapte livrată în această săptămînă furnizorilor din cartierul Bercei prin fierbere se transforma direct în brînză. ● Doctorul Tiberiu Vlad din Iași a fost distins cu medalia de aur a unei expoziții filatelice din R.P. Polonă. ● Dumitru Tudor din Afumați (str. Trandafirului 54) a cumpărat de la un oarecare un sac cu 82 kg de

semințe de floarea soarelui în intenția de a le transforma în bomboane agricole. În numărul viitor vom publica și cine era oarecarele. ● La Ferma pomicolă nr. 11 din Insurăței S.C.P.L. Brăila a construit o hală de sortare a fructelor. După ce au tencuit, constructorii brăileni au descoperit că nu introduseră instalația electrică. Acum tot ei se chinuie să spargă peretii. ● Dumitru Simulescu (Bulevardul Aviatorilor nr. 32, București) a închis cu lacăt circa 800 m² de curte pentru care plătește chirie și ceilalți locatari. Pînă I.C.R.A.L.-ul se va hotărî să dărime gardul locatarilor vor folosi lacătul. Sau viceversa. ● Biblioteca județeană din Alba Iulia este într-un fel unică în țară și-n Europa: nu are o sală de lectură. Numărul cititorilor este în continuă creștere. ● Natalitatea animalelor de la C.A.P. Tupilați (jud. Neamț) este de 33%. Asta înseamnă că dintr-o sută 33 nasc și celelalte le compătimește. ● Lakics Bela din Cozmeni, județul Harghita a uitat 105 000 lei pe cîmp. Suma nu era în numerar, ci sub forma unui tractor pe care l-a furat de la un C.A.P. și s-a plimbat cu el pînă i-a terminat motorina. ● Western School: Pentru că profesorul de franceză n-a sosit la ora clasei a VII-a B din Albac, profesorul de sport Iancu Pleșa le-a dat elevilor o lecție de western. A scos toată clasa în curtea școlii și i-a pus pe copii să stea cu fața la zid și cu minile sus rezemate

Un Eminescu în bronz așteaptă un loc cuvenit!

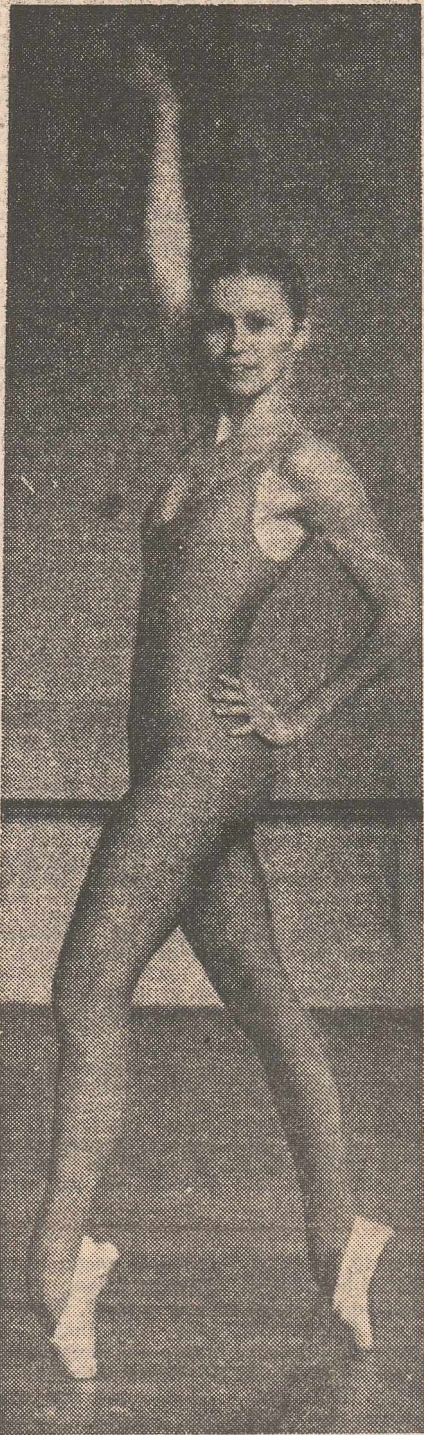

Chiar dacă orașele țării ar fi împinzite de statuile lui Eminescu, tot ar mai fi loc pentru un bust al marelui nostru poet. În aceste zile am primit la redacție o scrisoare semnată de Letiția Ignat-Homoriceanu, absolventă a Academiei de arte frumoase din București, promoția 1932. Eleva maestrilor Dimitrie Paciurea și Ion Jalea a participat la mai multe expoziții și-a realizat o serie de monumente publice, unele cunoscute, altele mai puțin. Mihai Eminescu, bust în bronz este o lucrare realizată în anul 1936 pentru un liceu din Ploiești care din felurite motive n-a mai ajuns să fie expusă. Am văzut și noi bustul poetului, aflat la domiciliul artistei pe strada Dreaptă nr. 18 din București, un Eminescu în bronz, care ar merita să fie scos din penumbra unei sufragerii și așezat într-unul din locurile publice pe care le merită. Sînt în țara noastră atîtea locuri pe unde a trecut Eminescu și unde îi lipsește statuia. Sînt atîtea parcuri, atîtea piețe atîtea școli și atîtea orașe care ar merita să aibă un bust Eminescu. Drept pentru care facem această pledoarie de suflet. Toate locurile noastre libere merită un Eminescu și cei care, de bună credință, vor să comită un act de cultură sînt rugați să se adreseze fie redacției, fie autoarel. O statuie Eminescu își așteaptă locul

de perete. Profesorul nu era șerif, iar copiii n-aveau cai. ● Cei care cumpără garoafe de la „particularii” din piețele bucureștene Unirea și Ilie Pintilie sînt anunțați că în momentul împachetării sînt înlocuite cu alte garoafe rupte și legate cu sîrmă. O garoafă înfirmă cu 8 lei. Și un responsabil de piață cu cîți bani? ● Marii amatorii de cinema pot revedeza în aceste zile pe ecrane filmul Neamu Șoimăreștilor. Noi preferăm cartea, deși după un stagi de magazine filmul s-ar putea să fi cîștigat în valoare numai prin prăfuire. ● La restaurantul Bercei (I.A.P.L. Aluniș, sector 4) scria săptămîna trecută: „Pentru cine dorește azi servim pe scări”. Poftă bună! ● Maistrul Grigore Fasola din București are un fiu de 14 ani și o mașină. Cînd era plecat la nuntă fiul a plecat și el cu mașina. ● O.C.V.L.P. Craiova anunță că pregătește cu sîrg lansarea liftului de la scara 2 a blocului 1-3-5 de pe strada Maxim Gorki. Liftul nu are laboratoare spațiale și va fi o mare performanță dacă va ajunge pînă la etajul 9. ● La I.A.S.F. Cristuru Seculesc a fost pus în funcțiune cel de-al doilea cuptor cu arc electric, cu o capacitate de 3 tone. Cuptorul este de producție Made in Romania. ● Deviza Intreprinderii materiale izolatoare din Șimleu Silvaniei este: „Ne vom realiza integral sarcinile fizice anuale la vînt minerală”. ● Expoziție de pantofi lăcuți și inele: pe Calea Victoriei, pe trotuarul din fața Teatrului Majestic spațiul e ocupat de orchestre ambulante în așteptare de clienți. După ce-a fost transferată în Cișmigiu și mai apoi în apropierea restaurantului Cireșica, acum expoziția, mult mai completă, a revenit la punctul ei de plecare. Aveți nevoie de muzică? Pe ei! ● Gestionar cu talent: Vasile Cazan, gestionar la B.J.A.T.M. Miercurea Ciuc a reușit să păcălească două minore cărora le-a spus că este milițian. A fost văzut de un coleg de serviciu „invidios”. Duminică la televiziune o brigadă

artistică de agitație din Brăila incerca să ridice de constructorii I.J.C.L. Brăila pentru că au ridicat o serie de case în care plouă. Pentru asta era nevoie de o **brigadă de plîns**. ● Redacția noastră a primit în tranzit mulțumirile bucureștenilor care circulă pe linia de Maxi taxi 502. Le transmitem mai departe și dacă tot e vorba de receptivitate ce-ar fi să se mai umble puțin și la programul „cămilei” 135. ● Socotind că mizeria și gunoaiile nu conservă, locatarii blocului A, de pe Bulevardul Mihai Viteazul din Zalău au preferat fumul. Din containere n-a ieșit nici o pasăre Phoenix. ● Un sat - un bloc: În comuna Mihalț (județul Alba) s-a încheiat construcția unui bloc cu 8 apartamente. ● Intreprinderea de construcții montaj „Căfelu” București răscolește semănăturile din Bărbătești (jud. Gorj). În locul griului abia răsărit se profilează o cultură de robineti, conducte, chiar și un buldozer. Buldozerul va înflori abia în primăvară. ● Găinile Asociației economice intercooperatiste din Gilgău (județul Sălaj) ouă și mai repede și mai des. Pînă în 24 octombrie respectiva asociație a livrat aproape 13 milioane de ouă. ● În mai multe cartiere bucureștene locurile de cultivat legume au fost împrejmuite cu materiale de construcție luate de pe șantiere. Valoarea mizeriei este dublu față de cea a legumelor. ● **Scarlat T.**, „ospătar” la Hanul lui Manuc, și-a amenințat un client că nu-l servește decît cu un mușchi de 500 de grame. Plăcută amenințare! ● În fiecare duminică dimineața la ora 11 criticul D. I. Suchianu prezintă la casa de cultură a studenților din București expunerile și proiectele din ciclul de regie cinematografică. ● În aceeași instituție studenții participă la un interesant cerc de biostructură, condus de academicianul Eugen Macovski. ● După meciul Progresul Pucioasa - C.F.R. Titu, Aurelian Obagiu din Pucioasa a luat de guler cîteva jucători, dar nu de la adversari, ci de la echipa gazdă. „Așa se joacă, mă? Vine omul de la muncă să vadă un meci și voi îl dezamăgiți” și pac! Dar „omul” nu venea de la muncă. ● La frizeria de lingă podul Băneasa din București clienții sînt tunși cu foarfeacă și spălați cu oala. Apa caldă e adusă într-un vas și turnată pe capul clientului care n-are încotro și trebuie să-și aducă aminte de tunsorile du-

Ați văzut-o în Lacul lebedelor

Ana-Maria Vretos, o mare speranță a Operei Române, după două spectacole de mare înfățișare: Lacul lebedelor și Frumoasa din pădurea adormită poate spune că s-a bucurat de succes. Dar talentata balerină din corpul Operei Române, pe lângă succesul enorm s-a ales și cu o entorsă.

Iulius Cezar și arta culinară

Iulius Cezar a intrat în alimentația publică pe ușa din față, făcîndu-se cunoscut datorită faimei fraților Chivu. Pe atunci era bucătar dar tot atunci a descifrat tainele conducerii unui restaurant. Ani ai trecut. Iulius Cezar se află acum în fruntea colectivului restaurantului „Bulevard”, aflat în inima Bucureștiiului, chiar pe bulevardul Nicolae Bălcescu, nr. 25. Aici se găsesc pui la rotisor și renumitele rulade de berbecuț și led, care înainte de a înfrunța vilvătăia rotisorului sînt stropite cu vin, lămîie și bai. În șapte luni de cînd conduce această unitate, Iulius Cezar a reușit s-o facă faimoasă, datorită serviciului ireproșabil dar și unor preparate arăbăști care, la ora actuală, fac onoarea restaurantului.

pă castron. ● **Robusta**, marcă de cafea, este și numele noii biciclete Pegas 123 pînă la copii. ● Pe o intrare a străzii Calea Dumbravii din Sibiu 10 familii locuiesc în beznă numai din cauza iluminatului. ● Profesorul dr. doc. Vitalie Belousov din Iași a inventat un nou tip de bicicletă, numită **Locdi-prom**. Pedalele funcționează prin apăsare, nu prin rotație și nu provoacă **febră musculară**. ● În 32 de localități din județul Mureș educatorii merge 3 zile pe săptămînă într-un sat, 3 zile în călătorie. Cînd copiii dintr-un sat învață, ceilalți uită. ● În 26 octombrie la Tirgu Jiu a avut loc „Ziua elevului econom”. Elevii au fost învățați cum să economisească bani și ei au economisit note.

Incepind din acest număr poetul Adrian Păunescu
redactorul șef al revistei, vă propune reintilnirea
săptăminală cu mai vechea sa rubrică

LUMEA CA LUME

Așchii

● Vulturul era agentul lui Prometeu. ● Socotelile nu s-au incheiat, odată cu închiderea lui Avram Iancu în mormint. Apusenii au rămas afară. ● Se prăbușesc toate imperiile, pină și imperiul copilăriei. ● Se va prevedea fiecare gură de om cu un post de grănicer. ● Pe orbitele căror ochi se sprijină marile candelabre aprinse? ● Ambele gloante și-au dat întilnire în porumbelul păcii. ● Nu atit faptul că au venit triburile migratoare ne-a deranjat cel mai mult, cit impresia lor că noi am venit. ● Înca nu s-a văzut un om care să fure de la el de-acasă. Totul e ca și la servicii el să se simtă acasă. ● Iubita mea, să ne plimbăm cu liftul! ● El — proaspăt bărbierit, ea proaspăt înserisă la o călătorie cu vasul Titanic ● Cred că, într-adevăr, Cristian Țopescu e cel mai bun crainic sportiv al nostru. Fără comentariul lui nici ciștigarea Supercupeii lumii n-a avut atita ecou cit merita.

Biată dioptrie

Cind vrea pe om de-aproape și mai
exact să-l știe
Un ochi imens din ceruri mă trage
câtre el,
La ochelarii lumii eu sint o dioptrie
Pătată de ofensa excesului de zel.

Cind nu se vede bine sau nu se simte bine,
Cind marea urcă făruri și pe parbriz
sar stropi,
O mină uriașă recurge brusc la mine,
In prelungirea tristă a ochilor miopi.

Sint dioptria care dă lumilor contururi,
Prin mine cerul însuși se uită la pământ,
Rămin vremelnicia ce va dura
de-a pururi,
In ochelarii lumii eu picurele sfint.

Nici de plecarea nu mi-i, nici de ședere
nu mi-i,
Lehamite de-atitea priviri mi s-a făcut,
Eu, tristă dioptrie in ochelarii lumii,
De care bate plinsul de dor de absolut.

Pomanagii ai sorții mă vor la ei acasă,
Din forfota obștească m-ar duce
într-un toc,
Ei cred că prin aceasta o lume
mal frumoasă
Vor moșteni din dota întregului noroc.

Dar știu care mi-e soarta, degeaba
mă-ntărită
Acei ce au nevoie de mine spre-a vedea
Pe mine mă vor sparge că lumea e urită,
Eu, biată dioptrie, nimica altceva.

Poetul vine-n Vale

Din cind in cind, cu toate ale sale,
De undeva și dinspre nicăieri,
Poetul trebuie să vină-n Vale
Și să se uite-n ochii de mineri.

Puterea lui aceasta e in lume,
Prin spiniți alergind descult
Să dea durerii anonime nume
Și să devină arma celor mulți.

Scribit de mizerabile elite,
Ce-si trec vremelnicia cu nimic,
Destinul lui la oameni il trimite
Să zică despre ei ce ei nu zic.

Din cind in cind acest desim il spune
Că pur pe lume nu-i ce pare pur,
Să vină și să spele cu cărbune
Prea falsul alb cel fără de cusur.

Murdar de-atita falsă puritate,
Poetul vine iar, la cei mai buni,
Să-și zugrăvească ochii cu de toate
Și albul gulerului cu cărbuni.

Exist-o înăltime-a adincimii,
Exist-o cale de-a sfida poveri,
Există sacrificiul de-a fi primii,
Există-n veci eroicii mineri.

Copiii lor, ai celor din adincuri,
Copiii lor, ce-n luptă aspră cresc,
Copiii lor, ce-nvață viața singuri,
Continuă destinul mineresc.

Și dacă viața însăși e o rană
Și nu o simplă luptă de idei,
Printre mineri condiția umană
Și-a pus și își păstrează casa ei.

Cum lupta lor e lupta vieții sale,
De undeva și dinspre nicăieri
Poetul vine să se-nehine-n Vale
Condiții umane, la mineri.

Celor mai tineri

De-a lungul călătoriilor mele prin țară
m-am aflat mereu alături de ei: cei
mai tineri. Dificili și frumoși, amenin-
tați mereu de cite o modă pasageră, dar
gata sa renunțe la orice modă de dragul
unui ideal durabil, cei mai tineri mi-au
dat sentimentul că lucrarea noastră, a
celor mai vechi pe lume, va continua
prin ei și nu va continua oricum, ci in
mod strălucit. Sigur că le trebuie încă
educație, sigur că le trebuie încă învâ-
țatură, dar au un lucru esențial: chef
de eroism și de dăruire. Refuz unora
dintre scepticii de meserie dreptul de a
crede ceea ce ei par dispuși să creadă
fără a mai cerceta și anume că tinerii
nu mai au in ei ceea ce aveau tinerele gene-
rații anterioare, forța sacrificiului și ro-
mantismul revoluționar fără de care nici o
etapă nu poate fi depășită. Eu sint convins
că abia in generațiile de sub 20 de ani
staruie focul sfint al devenirii. I-am avut
mereu în fața ochilor mei, m-au enervat
și m-au tămăduit, i-am părăsit și m-am
întors la ei și mi-a părut rău cind au
fost judecați greșit și cel mai mult m-a
indignat cind oameni, altfel onorabili,
grăbiți să facă educație i-au lovit, i-au
jignit, le-au stricat micile lor bucurii ex-
terioare, sancționindu-i ca pe borfași. La
Arad, niște (așa-zisi) oameni de ordine
au confiscat pancarte ale unor tineri pe
motiv că — așa ne-au spus cind am in-
tervenit pentru ei — nu înțelegau ce
scie acolo. E adevărat ca pe acele pan-
carte scria in două limbi de mare circu-
lație, engleză și rusă. „Dați o șansă
pacii!”. Dacă acei așa-zisi oameni de
ordine au avut măcar cinstea să spună
că n-au înțeles, taind înainte de a nu-
măra — cum spune povestea cu iepurașii
care fug pe cimp din cauza vinătorului
care impușcă toți iepurii cu trei urechi
și, întrebându-i de ce fug ei, că n-au decit
două urechi, răspund: „Da, dar vinătorul
ăsta întii impușcă și pe urmă numără” —
mai greu de înțeles, sint cei ce se încâ-
pățineză in acțiunea de a zădări
și arunca eventual in tabăra opusă
de tinerii care vin cu pieptul des-
chis, și cu fleacuri, eventual de
prost-gust, agățate pe piept sau pur-
tate pe cap. Vreau să ne înțelegem de
la început. Mă înscriu, dacă e cazul, in
campania vremii mele de educare a ti-
nerei generații in sensul celor mai strin-
gente comandamente ale umanismului.
Pot participa deschis și sincer, cu toate
armele și bagajele, la lupta pentru con-
solidarea in cei tineri a unor sfinte nor-
me de convietuire și a unor moduri de
comportament într-adevăr revoluționare.
Dar asta e una și bruscarea tineri-
lor la un spectacol public, transfor-
marea lor in obiecte de investigații
inchizitoriale pentru simplul
motiv că unii din acești tineri poartă
in aer liber, într-un stadion, cum s-a
întimplat la București, pe stadionul
Republicii, haine mai aiurea, insemne pe
care nu le înțelegi sau care te enervează
ori chiar inscripții și desene pe care ei
nu le înțeleg, dar le folosesc din motive
de jenată maimuțareală, mi se pare că
e un pas imens pe care nu trebuie să-l
facem.

De acord cu orice strădanie de educare
a tinerii generații. Dar transformarea
acestor tineri in dușmani, măcar pentru
o seară, prin călcarea in picioare a dem-
nității lor este un lucru profund condam-
nabil. Repet, n-am nimic impotriva efor-
tului general de educare a celor tineri.
Dimpotrivă, sint și eu, cu puterile
mele, alături de toți educa-
torii. Dar nu cred că educația insemnă
razia aberantă impotriva unor tineri care
trebuie convinsi, nu bruscați. Brutalitatea
n-are nimic comun cu metodele, pe care
le-a introdus in societatea noastră tova-
rășul Nicolae Ceaușescu, de muncă poli-
tică și educativă eficientă. Tinerii vin la
Cenaclul Flacăra, pe care-l iubesc și care
e al lor, și se cunosc între ei. Umil-
lirea lor, amenințările grosolane la adresa
lor — ori că vor fi exmatriculați din
școală, ori că vor fi exmatriculați din fa-
cultate, ori că vor fi sancționați la locul
de muncă — sint abuzuri. Iar unorii ti-
nerei poartă nume de formații de muzică
pe piept sau inscripții de pace, cum văd
in filme că au tinerii lumii.
Tinerii pot și trebuie să fie edu-
cați și la acest spectacol și la

alte, și, fără indoială, unii dintre ei nu
vor ceda ușor din aiurelile pe care le
agită sau pe care le gindesc. Dar, oare,
rezolvă confiscarea unor jambiere și a
unor șepci problema? Se interesează cei
ce au confiscat abuziv aceste jambiere și
aceste șepci (și alte accesorii de vestimen-
tație) cum vor evolua cei depozedați de
lucrurile respective in zilele următoare?
In fond de ce n-ar avea dreptul tinerii
să poarte numele echipelor preferate,
Rapid, Steaua, Dinamo, precum și nume
de trupe muzicale. Se interesează
cel „grăbiți” ce stare de spirit au
tinerii la acțiunea propriu-zis patriotică
și revoluționară a cenaclului după ce sint
într-o asemenea măsură ofenșati ca per-
soane? Aude că există tendința de a atribui
acestor tineri o anumită concepție care i-ar
călăuzi, o concepție străină și bolnavă.
Eu nu cred asta. Eu cred că dacă un
tinar a venit cu un tricou pe care
a desenat un cap de mort, el a făcut-o din
teribilism și poate fi convins foarte
lesne să renunțe la acest tricou. Cred că
el e un caraghios dar nu un dușman și
cred că trebuie să-i oferim un tricou cu
cap de viu. Și așa vrea un răspuns corect
la această întrebare: ce acțiuni s-au in-
trepris in mod inteligent și profund de
către cei interesați in educarea tinerii
generații pentru ca oamenii cei mai
tineri, ai tablei de valori a patriei, să se
imbrace cu tricouri pe care să fie pictate
frumos, convingător nume dragi lor,
chipuri de eroi al neamului sau atit de
iubitul de către tinerii tricoul național.
Am discutat cu un om cinstit și de mare
autoritate, in al cărui simț politico-social
cred — Cum justifici, mă întreba, faptul
că unii tineri pe care îi aperi poartă
tricouri cu cap de mort? — E dizgra-
țios, i-am răspuns. Dar arătați-mi ce
tricouri cu capete de oameni vii există?
Cu capete de eroi, de poezi și de oameni
buni! Omul a ris sănătos de revelație și
mi-a răspuns că trebuie făcut mult in
această direcție. E ușor să sfărâmi,
e greu să construiești. Are tinarul
român tricouri cu inscripții
deștepte cu formule lapidare, cu chipul lui
Mihai Viteazul sau Avram Iancu in
magazine și le evită? Am impresia
că mulți, prea mulți își inchipuie
că acțiune politică insemnă să lo-
vesti mindria sau chiar integritatea
unui tinar și să-l pui la punct. Eu nu
cred, nu pot crede asta. Toate excesele,
uneori jalnice ale tinerilor, fac parte totuși
din prețul virșiei lor. Ceea ce nu incupe
in acest preț nu se datorează celor edu-
cați, ci educatorilor de toate categoriile,
incepind cu admirabilii dascăli, continuind
cu organizațiile de tineret și cu slujitorii
instituțiilor de cultură și artă, neoculind
rolul activiștilor politici. Să nu uităm
asta. Un om este egal cu calitatea, cantita-
tea și eficiența produselor muncii sale.
Iar educatorii sint tot una cu cei pe care
li educă. Degeaba smulgem noi hainele
de pe tineri într-o seară a vieții lor, ca
să-i pedepsim pentru un eventual exces
vestimentar, pentru o poantă de prost-
gust, pentru niște culori asociate aiurea
sau pentru că folosesc niște caractere de
literă cu tristă rezonanță in memoria tutu-
ror celor mai virstnici, pentru litera „s” din
„kiss”, pentru cei doi „s” de la „Kiss”.
Unde sint tricourile lansate de industria
noastră cu idei de pace transcrie con-
vingător? Cred că, azi, folosirea inteli-
gență și inspirată a acestei forme de
agitație vizuală ar avea efecte deosebite.
Acești tineri pe care unii li contraria-
ză și-i umilesc sint cei prin care supra-
viețuiesc și vor supraviețui toate ideile
mari. I-am auzit și i-am văzut unindu-și
unanim glasurile într-o eroică și fragedă
cascadă pe toate formele de relief ale
României. Ei cintau, ei se angajau, ei
aveau nevoie să-și învețe identitatea
adevărată. Dar lor li se cuvine respect
împună cu o iubire adecvată. Nu
voi înceta eu insumi să particip la
lupta pentru educarea tineretului. Dar
nu prin forță, nu prin transformarea
unor greșeli reale in catastrofe și nici
prin încercarea de a înălța niște simple
caraghioslicuri și excese de prost-gust
la rang de ideologie și principiu.
Tineri, reinvățați bunul-gust și bunul-
simț, uitați-vă la marea zestre de senti-
mentalitate și curată frumusețe a vesti-
mentatiei tradiționale românești, uitați-
ți-vă la tot ce e frumos, inspirat și curat
in lumea de azi și veniți la întilnirile
publice cit mai frumoși, cit mai semnifi-

cativ imbrăcați, cit mai in consens cu
aspirațiile dumneavoastră cele mai
adinci!

Iar dv., cei ce vegheați creșterea tineri-
lor, nu uitați că ei sint viitorul. Nu-i
ofenșati, ci învățați-i cu grijă, inspirație
și răbdare! Și dacă vrem să-i avem pre-
gătiți de marile bătălii ale vremii, să
nu-i timorăm cu ingustimi și inadecvări.
Să fie clar: militez pentru o tinară ge-
nerație conștientă și teafără, dar nu cred
că unui exces vestimentar trebuie să i se
răspunda cu un exces de brutalitate.

Acceptind cu interes și cu efectivă dorin-
ță de mai bine orice discuție despre
educarea tineretului, refuz de la incepu-
tul orice eventuală încercare a unora de
a strecura in discuție probe false, trun-
chiate, insinuări.

Cred cu toată puterea ființei mele că
organizația revoluționară de tineret, Uni-
unea Tineretului Comunist, are la ora de
față — și lucrul acesta a fost probat
in mari bătălii ale muncii și creației na-
ționale in care tineretului s-a aflat in pri-
mele rinduri prin entuziasm, organizare
și disciplină — forța organizatorică și vo-
cația necesare spre a educa și structura
in continuarea această generație așa cum
o cere partidul nostru.

Acești tineri minunați cîntă in coruri
generoase Patria și Libertatea, Pacea și
Eroismul. Mă uitam la ei. Unii păreau
pentru moment tristi, deconcertați. Ei
jigniseră, îi umiliseră cei ce — poate din
bună intenție cîteodată — încercau să-i
cumintească. Dar s-au ridicat in picioare
și minute in șir au ovaționat pentru
România și pentru Pace, au cîntat pentru
Ștefan cel Mare, și pentru Avram Iancu,
pentru Reîntregire și pentru Unitatea
Națională, pentru Revoluție și pentru
Eroi, pentru viitorul nostru și pentru
garanțul libertății noastre, tovarășul
Nicolae Ceaușescu, in a cărui viață și
operă tinerii văd, indiferent de starea
de spirit dintr-o clipă sau alta, propria
lor legitimitate de a îndrăzni și de a
năzui.

Nici un aparat fotografic din lume nu
va putea surprinde această extraordinară
capacitate a celor tineri de a se dăru
idealului pe care-l iubesc.

Oricite mici greșeli ar fi făcut sau ar
face, acești superbi copii ai noii condiții
umane merită iubire și educație adec-
vată. Eu așa cred că stau lucrurile.

Lumini și neguri

Performanța continentală a echipei
Dinamo București se datorează in cea
mai mare măsură ajutorului pe care
acest club l-a primit din partea celor
responsabili la nivelul C.N.E.F.S. (și nu
numai atit) pentru buna pregătire a
mecului cu echipa din Hamburg. Cito-
rii trebuie să știe că toată săptămîna de
pregătire a meciului s-au depus eforturi
extraordinaire pentru familiarizarea com-
ponenților echipei Dinamo cu condițiile
in care urmau să joace la Hamburg.
Toate nocturnele din Capitală au fost
aprinse și dinamoviștii au făcut, noapte
de noapte, antrenamente pină spre
5-6 dimineața cu toate luminile filfind,
unii dintre ei au și dormit pe stadion,
cu reflectoarele in ochi, să se învețe cu at-
mosfera de la Hamburg. Era și firesc, o
parte din jucătorii echipei Dinamo nu
mai jucaseră in nocturnă. Ei nu erau
obisnuți cu asemenea instalații feerice,
la Babadag, spre exemplu, neexistind așa
ceva, ci numai o lampă mare și lumina
puternică din cabinetele de stomatologie.
Încit grija, pe care cei responsabili au
arătat-o, față de pregătirea meciului de
la Hamburg, trebuie scoasă in relief, mal
mult chiar decit rezultatul propriu-zis al
dynamoviștilor. A fost ceva nempaomem-
nit, a fost ceva emoționant, a fost o săr-
bătoare a luminilor la români. Imediat
după ce meciul de la Hamburg s-a
încheiat, dynamoviștii au expediat in
mod spontan telegrame de mulțumire
electricienilor, electricienilor adjuncți,
viceelectricienilor, făcătorilor de becuri
mari, autorilor de veioze intense și, mal
ales, conducerii luminoase și clarvăză-
toare a C.N.E.F.S., care s-a aflat la
pupiturul de comandă al acestei acțiuni
de radicalizare a nocturnelor. Iată cum

(Continuare in pag. 28)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățământ (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marqa Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30); audiențe — 25 58; sector știință-istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66); secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanitoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Muresan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Birlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur, Radu G. Teșoscu — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Minecan — 25 28); Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Citoiri din străinătate se pot abona adresindu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 1 1226, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU